



muze.

Program razvoja kulture Grada Dubrovnika 2026.-2033.

Kolovoz 2026.

Naziv dokumenta

Program razvoja kulture Grada Dubrovnika
s integriranim programom interpretacije baštine
svjetskog dobra UNESCO-a „Starog grada Dubrovnika“
za razdoblje 2026.-2033. godine

Naručitelj / Grad Dubrovnik

Autorice / Muze d.o.o.

Dragana Lucija Ratković Aydemir (autorica)
Mirna Draženović (suradnica za participacijski proces)
Mateja Kuka Brkić (suradnica za participacijski proces)
Lucija Biličić (suradnica u području istraživanja)

Radna grupa

Julijana Antić Brautović, Upravni odjel za kulturu Grada Dubrovnika
Ana Ivanišević, Upravni odjel za kulturu Grada Dubrovnika
Pavo Jančić, Upravni odjel za kulturu Grada Dubrovnika
Renata Alujević Gustin, Upravni odjel za kulturu Grada Dubrovnika
Marija Crnčević, Upravni odjel za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Nikolina Grgas, Upravni odjel za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu okoliša

Karolina Matuško, Upravni odjel za obrazovanje, socijalnu skrb i civilno društvo
Mihaela Skurić, Zavod za obnovu Dubrovnika
Sanja Krželj, Zavod za obnovu Dubrovnika
Paula Fjorović, Zavod za obnovu Dubrovnika
Amalija Pavlić, Zavod za obnovu Dubrovnika
Vesna Miović, Zavod za povijest znanosti HAZU
Luna Polić Barović, DURA
Blaženka Kordić Aleksić, TZ grada Dubrovnika
Nikša Sentić, Kazalište Marina Držića
Paolo Tišljarić, Kazalište Marina Držića
Mato Brautović, Sveučilište u Dubrovniku
Ivan Perak, Sveučilište u Dubrovniku
Katja Bakija, Sveučilište u Dubrovniku
Darijo Avdić, Muzej Domovinskog rata Dubrovnik
Niko Marlais, Muzej Domovinskog rata Dubrovnik
Nikša Konsuo, Kinematografi Dubrovnik
Tonko Smokvina, Umjetnička galerija Dubrovnik
Lucija Bjelokosić, Dubrovačke knjižnice
Sanja Radović, Područna konzervatorska služba Dubrovnik Ministarstva kulture i medija
Republike Hrvatske
Vlaho Kljunak, Folklorni ansambl Lindo
Ana Čučević, Prirodoslovni muzej Dubrovnik
Ivana Jelača, Društvo prijatelja Dubrovačke starine i udruga Sve ostalo je glazba
Nikolina Farčić, UTD Ragusa d.d.

Žarko Dragojević, Centar za djecu, mlade i obitelj Dubrovnik
Barbara Savin, Zavod za prostorno uređenje Dubrovačko-neretvanske županije
Nikša Matić, Dom Marina Držića
Ivana Grkeš Tošović, Matica hrvatska Dubrovnik
Stijepo Medo, Dubrovački simfonijski orkestar
Ivana Medo Bogdanović, Dubrovačke ljetne igre
Marija Šiša-Vivek, Dubrovački muzeji

Ivica Kipre, Dubrovački muzeji
Zrinka Lucianović, Dubrovačka baština d.o.o.
Marina Kljunak Čuikin, Umjetnička škola Luke Sorkočevića Dubrovnik
Petra Marčinko, Art radionica Lazareti
Ana Grgić, DEŠA – Dubrovnik
Luko Simović, Gradska glazba Dubrovnik
Jelena Maržić, Brilliant Events
Darija Mikulandra Žanetić, Brilliant Events
Ivana Pegan, HDLU DU
Pero Knego, Društvo dubrovačkih trombunjera
Miro Bronzić, Ljetna škola filma Šipan
Ivona Vodnica Lujo, KUU Izvor – Zaton
Ivan Viđen, povjesničar umjetnosti
Tomo Sjekavica, Zajednica tehničke kulture Grada Dubrovnika
Tilda Bogdanović, Ponta Lopud platforma
Ivona Šimunović, Kulturno vijeće za muzejsko-galerijsku djelatnost
Matko Saltarić, Kulturno vijeće za audio-vizualne djelatnosti

Sadržaj

Sažetak	6
Uvod	8
Polazište	9
Metodologija	11
Razvojni smjer	13
Programski okvir	14
Vizija	15
Vrijednosti	16
Provedbena logika	18
Program interpretacije baštine	20
Pristup i uporišta	21
Zašto: poslanje interpretacije	22
Za koga: zajednica i posjetitelji	23
Što: fenomeni, vrijednosti i poruke	24
Kako: mreža doživljaja	25
Od interpretacije do mjera	28
Plan aktivnosti	29
Svrha i ustroj	30
Prioritet 1: Održivost i kapaciteti kulturnog sektora	32
Prioritet 2: Prostori i infrastruktura	42
Prioritet 3: Dostupnost kulture i razvoj publike	54
Prioritet 4: Interpretacija baštine i živa kultura zajednice	61
Financiranje	71
Provedba i praćenje	73
Policentrični ekosustav	75
Logika policentrične mreže	76
Povijesna jezgra (Grad)	79
Lokrum	80
Ploče iza Grada	81
Pile-Kono	82
Gruž	83

Lapad	84
Montovjerna	85
Srđ	86
Mokošica	87
Komolac	88
Dubrovačko priobalje	90
Gornja sela	91
Koločep	92
Lopud	93
Šipan	94
Policentrični Dubrovnik 2033.	95
Izvori (izbor)	96



Što je kulturni i kreativni sektor Grada rekao
kakav je kulturni život Dubrovnika sada.

Sažetak

Program razvoja kulture Grada Dubrovnika za razdoblje od 2026. do 2033. godine (u nastavku: Program) srednjoročni je strateški akt koji u jednom dokumentu spaja razvoj kulture kao sustava i interpretaciju baštine Starog grada Dubrovnika, svjetskog dobra UNESCO-a. Nadovezuje se na Strategiju razvoja kulture za razdoblje od 2015. do 2025. godine i počiva na kontinuitetu: čuva i osnažuje uspostavljene mehanizme javne potpore kulturi te ih razvija prema novim okolnostima kulturnog, društvenog i prostornog života grada.

Temeljno je načelo Programa da kultura, u gradu suočenom s pritiscima prekomjernog turističkog pritiska, ponajprije služi građanima, a potom posjetiteljima, jer kulturna vitalnost zajednice čini temelj održive destinacije. Program kulturu razumije istodobno kao javno dobro, razvojni resurs i prostor zajedničkog iskustva. Sloboda kao krovna vrijednost povezuje dubrovačku baštinu i suvremeno stvaralaštvo, a kroz šest dubrovačkih vrijednosti otvara put prema krovnoj interpretacijskoj poruci Programa, prema kojoj je sloboda i osobno pravo i zajedničko dobro.

Program izrasta iz Analize stanja, Suradničkog procesa i usporedne analize europskih iskustava. Na temelju zaključaka analiza kristalizirala su se četiri razvojna prioriteta, osam ciljeva i dvadeset i četiri mjere.

Provedba slijedi logiku Sačuvati, Osnažiti, Transformirati te se ostvaruje kroz jasno definirane instrumente javne podrške, razgraničene uloge nositelja i partnera te policentričnu mrežu od petnaest teritorijalnih cjelina.

Program se oslanja na postojeće dosege kulturnog sustava, od Dubrovnik Passa i Kalendara događanja Grada Dubrovnika do okvira „Respect the City!“. Na tim temeljima artikulira predvidljiviji model financiranja, koordinacijski Forum kulture, mrežu interpretacijskih točaka s Interpretacijskim centrom svjetskog dobra na Pločama, koncertne dvorane na lokaciji Preparandije te kreativnu četvrt TUP u Gružu kao novo središte suvremene kulture, kulturnih i kreativnih industrija i industrijske baštine.

Time Program pokazuje kako Dubrovnik svoju stoljetnu ideju slobode pretvara u suvremenu kulturnu snagu raspoređenu po cijelom gradskom području. Ujedno nudi prenosiv obrazac integriranog planiranja kulture i interpretacije baštine: grad u kojem je stvaralaštvo zajedničko dobro, a kultura mjera kvalitete života svih građana.

Uvod

Polazište

Dubrovnik je povijesni grad i složen kulturni ekosustav čiji se mnogostruki identiteti oblikuju u neprekidnom odnosu prostora, zajednice, baštine i svakodnevnog života. Kultura je ovdje sastavnica kvalitete života građana, izvor društvene povezanosti i snažna poluga dugoročnog razvoja. Istodobno, Dubrovnik duboko ovisi o turizmu: kulturni turizam jedan je od glavnih motiva dolaska posjetitelja iz cijelog svijeta, ali i izvor pritiska na prostor, zajednicu i baštinu. Ravnoteža među tim silnicama traži trajno strateško i programsko upravljanje.

Kontinuitet i otpornost

Program nastaje u trenutku isteka Strategije razvoja kulture Grada Dubrovnika za razdoblje od 2015. do 2025. godine te se nadovezuje na desetljeće rada koje mu prethodi. Preuzima dosege tog razdoblja, vrednuje iskustvo stečeno njegovom provedbom i razvija ih prema novim okolnostima kulturnog, društvenog i prostornog života grada.

Program počiva na kontinuitetu: na poštovanju prema uspostavljenim mehanizmima javne potpore kulturi, na njihovu daljnjem osnaživanju i na povezivanju postojećih razvojnih potencijala u jasniji programski okvir.

Program nastaje u razdoblju ubrzanih i teško predvidljivih promjena. Klimatske promjene, pandemija bolesti COVID-19, rat u Ukrajini i opća nesigurnost obilježili su provedbu prethodne strategije i pokazali da dugoročno planiranje traži otpornost, prilagodljivost i sposobnost pravodobnog odgovora. Program zato spaja jasnu viziju s otvorenošću

prema promjeni: postavlja trajne vrijednosti i razvojne smjerove, a ciljeve i mjere prilagođava novim okolnostima kroz provedbene cikluse i sustav praćenja. Otpornost je pritom i trajna dubrovačka vrijednost, jer se grad stoljećima obnavljao nakon potresa, ratova i političkih mijena čuvajući kontinuitet vlastitog identiteta.

Strateška i planska usklađenost

Program je usklađen sa strateškim okvirom europske, nacionalne i lokalne razine te ima jasnu poziciju u mreži postojeće planske dokumentacije. Europske strategije kulturu prepoznaju kao pokretač otpornih i uključivih zajednica i kao sredstvo prilagodbe klimatskim promjenama; nacionalno planiranje, oblikovano iskustvom pandemije i potresa, jača sposobnost kulturnog sektora da odgovori na izvanredne okolnosti; na lokalnoj razini Grad Dubrovnik raspolaže instrumentima procjene ugroženosti, zaštite okoliša i upravljanja svjetskim dobrom. Među promjenama koje oblikuju kulturni život posebno mjesto pripada umjetnoj inteligenciji, koju Program razumije kao razvojni alat u službi kulture i zajednice, u ravnoteži tehnoloških inovacija, tradicijskog znanja i ljudske kreativnosti te u osloncu na Strategiju pametnog grada za Grad Dubrovnik kao lokalni okvir digitalne preobrazbe.

U planskom sustavu Program s Planom upravljanja svjetskim dobrom UNESCO-a Starim gradom Dubrovnikom za razdoblje od 2021. do 2026. godine i Procjenom prihvatnog kapaciteta svjetskog dobra iz 2024. godine dijeli skrb za izvanrednu univerzalnu vrijednost (OUV) svjetskog dobra te s njima usklađuje prioritete, ciljeve i mjere. Upravljanje svjetskim dobrom počiva na podijeljenoj odgovornosti Grada Dubrovnika i Republike Hrvatske, koju kroz Upravni i Izvršni odbor svjetskog dobra dijele Grad, Ministarstvo kulture i medija te ostali mjerodavni dionici.

U širem sustavu planiranja Program se naslanja na Novu europsku agendu za kulturu, Kulturni kompas za Europu, Novi europski Bauhaus i Europski okvir za djelovanje u području kulturne baštine, a na nacionalnoj razini na Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030. godine i Nacionalni plan razvoja kulture i medija za razdoblje od 2023. do 2027. godine. Te smjernice Program pretače u vlastitu viziju i četiri prioriteta; cjelovit prikaz strateškog okvira donosi Analiza stanja (Prilog 1).

Kultura kao javno dobro

Program kulturu razumije kao javno dobro, razvojni resurs i prostor zajedničkog iskustva. Kao javno dobro pripada svim građanima i jača društvenu koheziju; kao razvojni resurs pokreće obrazovni i gospodarski razvoj te učvršćuje identitet i ponos zajednice te potiče stvaralaštvo; kao prostor zajedničkog iskustva okuplja stanovnike oko zajedničkih značenja, sjećanja i svakodnevnih susreta.

Iz tog razumijevanja proizlazi i odnos kulture i turizma. Kultura ponajprije pripada građanima, a iz žive, kvalitetne i ukorijenjene kulturne svakodnevice proizlazi vrijednost koju grad nudi posjetiteljima. U duhu misli teoretičarke kulture i turizma Barbare Kirshenblatt-Gimblett o kulturi koja se kroz turizam iznova oblikuje, čuvanje žive kulture postaje uvjet dugoročne održivosti: kada zajednica prepoznaje vrijednost vlastitog stvaralaštva, posjetitelji se susreću sa živom kulturom, a ne tek s povijesnom kulisom.

Spoj dvaju registara

Osobitost je Programa u tome što u istom okviru povezuje razvoj kulturnog sustava i interpretaciju baštine svjetskog dobra. Sloboda kao krovna vrijednost drži vezu između dubrovačke baštine i suvremenog stvaralaštva, prevodeći se u suvremenost kao sloboda stvaranja, kulturnog sudjelovanja i snaga kulturnog sektora.

Prostorni obuhvat

Program počiva na razumijevanju Dubrovnika kao cjelovitog kulturno-povijesnog krajolika. Baština grada obuhvaća znatno više od povijesne jezgre unutar zidina i otoka Lokruma: Gruški zaljev, Rijeku dubrovačku, masiv Srđa, Elafite, Gornja sela i dubrovačko priobalje, prostore koji su stoljećima oblikovali položaj, opstanak, razvoj i identitet Dubrovnika.

Uvažavajući suvremene koncepte prostorne pravednosti i kulturne demokracije, Program cjelovito razumijevanje prostora prevodi u razvojno načelo: kulturni razvoj postaje pravo svakog gradskog kotara i mjesnog

odbora na sudjelovanje, zajedničko stvaranje i razvoj vlastitih kreativnih potencijala.

Iz toga proizlazi policentrična logika Programa: kulturni razvoj i interpretacija baštine raspoređuju se kroz mrežu zona koje pokrivaju cijelo gradsko područje, pri čemu svaka zona povezuje svoj duh mjesta, kulturnu infrastrukturu, baštinske sastavnice i kulturne aktere. Dubrovnik se tako oblikuje kao mreža ravnopravnih kulturnih žarišta i živih prostora zajednice u kojoj djeluju institucionalni i izvaninstitucionalni sektor te kulturne i kreativne industrije, a njezina se prostorna logika razrađuje u poglavlju o policentričnom ekosustavu.

Da bi se ti ciljevi operacionalizirali, Program se oslanja na suvremene strukovne i teorijske okvire koji čine njegovu metodološku osnovicu, razrađenu u poglavlju koje slijedi.

Metodologija

Metodologija Programa povezuje teorijska uporišta, participativni rad sa sektorom i analitičku obradu podataka u jedinstven postupak, u kojem svaka razvojna odluka, od vizije do pojedine mjere, proizlazi iz prepoznatih potreba, analiza i razvojnih uporišta.

Model

Metodološki se model Programa temelji na integriranom, vrijednosno utemeljenom i policentričnom planiranju, koje razvoj kulturnog sustava i interpretaciju baštine svjetskog dobra promišlja kao jednu cjelinu.

Integriranost znači da razvoj kulture i interpretacija baštine svjetskog dobra čine jedinstven programski okvir, umjesto da, kako je u praksi najčešće, nastaju kao odvojeni dokumenti različitih aktera koji rijetko vode dijalog. Time interpretacija baštine postaje sastavnica kulturne politike, a svjetsko dobro UNESCO-a iz predmeta zaštite prelazi u stvaralačku jezgru suvremene kulturne vitalnosti.

Vrijednosna utemeljenost znači da planiranje izvire iz vrijednosnog sustava Dubrovnika, sa slobodom kao krovnom vrijednošću i šest dubrovačkih vrijednosti, koje djeluju istodobno kao mjera planiranja i kao interpretacijska okosnica univerzalnog značenja baštine.

Policentričnost utemeljuje kulturni razvoj i interpretaciju u mrežu povezanih teritorijalnih cjelina, pri čemu svaki dio Dubrovnika nosi vlastite kulturne potencijale, identitete i razvojne mogućnosti, dovoljno jasno prepoznate i istodobno dovoljno fleksibilne da omoguće prilagodbu i kreativni odgovor na promjene.

Uporišta

Model počiva na trima pristupima koji su danas među najutjecajnijim okvirima za planiranje razvoja kulture, interpretaciju baštine i razvoj duha mjesta.

Prvi je suvremeni okvir interpretacije baštine, koji u europskom kontekstu razvija i promiče mreža Interpret Europe. Udaljujući se od pukog prenošenja povijesnih podataka, usredotočuje se na otkrivanje značenja, poticanje osobnog doživljaja i smislenu vezu između ljudi i baštinskih fenomena; sadržaji i mediji pritom proizlaze iz jasno određenog poslanja, publike i željenih ishoda.

Drugi je koncept duha mjesta (*genius loci*). Deklaracija o očuvanju duha mjesta (ICOMOS, Québec 2008.) naglašava da on nastaje u međudjelovanju materijalnih i nematerijalnih sastavnica, prostora, sjećanja, društvenih odnosa i kolektivnih iskustava. Kada je taj odnos oslabljen, gubitkom funkcije prostora ili turističkom homogenizacijom, participativni programi, uključivanje lokalnih aktera i sadržaji oblikovani za određenu lokaciju djeluju kao alati ponovne aktivacije prostora i obnove njegova društvenog i iskustvenog značenja.

Treće je uporište razumijevanje kulture kao teritorijalnog ekosustava. Na njemu policentrični model gradi živu mrežu prostora, lokalnih aktera i njihovih odnosa, povezujući javni, civilni i privatni sektor, a kulturne i kreativne industrije, od umjetnika i umjetničkih organizacija, arhitekture, dizajna i umjetničkih obrta do digitalnih medija i audiovizualne produkcije, prepoznaje kao polugu inovacija, zadržavanja mladih talenata i održivog razvoja Grada Dubrovnika.

Analitička osnovica

Program počiva na trima povezanim izvorima koji Dubrovnik osvjetljavaju iz različitih perspektiva: Analizi stanja (Prilog 1), Suradničkom procesu (Prilog 2) i Usporednoj analizi europskih iskustava (Prilog 3). Analiza stanja donosi dijagnozu kulturnog sustava i baštine svjetskog dobra na temelju strateške, planske i statističke dokumentacije; Suradnički proces donosi glas sektora kroz razgovore i radionice; Usporedna analiza postavlja dubrovačko

iskustvo u europski okvir. Na njihovu spoju, dijagnostičkom, participativnom i usporednom, počiva utemeljenost Programa: razvojne odluke proizlaze iz njihova međusobnog potvrđivanja.

Dijagnoza

Analitička osnovica ocrtava kulturni sustav snažnih uporišta, jasnih ranjivosti i provjerenih razvojnih smjerova.

Analiza stanja ističe svjetsko dobro UNESCO-a kao identitetsku jezgru Dubrovnika, razvijen institucionalni sustav koji okuplja Upravni odjel za kulturu Grada Dubrovnika (u nastavku: Odjel), jedanaest javnih ustanova, Zavod za obnovu Dubrovnika i Dubrovačku razvojnu agenciju (u nastavku: DURA), stabilan i rastući proračun za kulturu s gotovo trostrukim rastom programskih sredstava od 2023. do 2026. godine, kružni model u kojem se prihodi od baštine, ponajprije kroz Dubrovnik Pass, vraćaju u obnovu i kulturnu produkciju te prepoznatljiv festivalski kalendar.

Istodobno Analiza pokazuje strukturne slabosti: prostornu koncentraciju kulturnog života u povijesnoj jezgri uz neravnomjernu dostupnost sadržaja u stambenim zonama, zaleđu i na otocima, nedostatak ključne kulturne infrastrukture poput koncertne dvorane i muzejskih čuvaonica, zastarjelu baštinsku infrastrukturu i interpretaciju bez Interpretacijskog centra svjetskog dobra, prevlast jednogodišnjih ciklusa financiranja te nedovoljnu povezanost aktera. Te nalaze Analiza objedinjuje u SWOT-u koji postaje prijelaz prema prioritetima Programa.

Suradnički proces potvrđuje dijagnozu glasom sektora: sudionici su artikulirali zajedničku razvojnu težnju i iz nje izdvojili ključne izazove, čiji se zaključci u velikoj mjeri podudaraju s nalazima Analize stanja. Usporedna analiza postavlja dubrovačko iskustvo u europski kontekst i pokazuje kako su gradovi sa srodnim izazovima razvijali stabilnije financiranje kulture, prenamjenu baštinskih prostora, decentralizaciju sadržaja, očuvanje života u povijesnim jezgrama i koordinaciju aktera; analizirani primjeri ne nude modele za preslikavanje, nego provjerene smjerove čiju prenosivost Program procjenjuje i prilagođava.

Razvojni smjer

Uvidi analize prevode se u razvojni smjer Programa: iz razlike između zatečenog i željenog stanja izvire paradigma promjene, iz nje osam razvojnih izazova, a iz njih četiri prioriteta povezana zajedničkom vizijom, vrijednostima i integriranim programom interpretacije baštine.

Paradigma promjene

Sudionici suradničkog procesa sadašnje su stanje opisali pridjevima poput koncentriran, sezonalan, zastario i nepovezan, a željeno stanje pridjevima poput disperziran, cjelogodišnji, suvremen, uključiv i strukturiran. Razlika između tih dvaju opisa imenuje paradigmu promjene na kojoj Program počiva: smjer od koncentriranog prema disperziranom, od sezonalnog prema cjelogodišnjem, od zastarjelog prema suvremenom, od neujednačene dostupnosti prema uključivosti te od nepovezanog prema strukturiranom.

Time policentrična logika Programa ne proizlazi iz teorijskog modela ili administrativne odluke, nego iz razvojnih potreba koje je sam kulturni sustav prepoznao i artikulirao, kao odgovor na stvarne izazove i temeljni smjer budućeg razvoja.

Osam izazova

Iz spoja triju analiza proizlazi osam razvojnih izazova koji povezuju prioritete, mjere i provedbene mehanizme Programa:

1. održivost modela financiranja, opterećena prevlašću jednogodišnjih ciklusa, ograničenim brojem višegodišnjih ugovora i fragmentiranim izvorima;

2. stručni kadar i uvjeti rada, gdje visoki troškovi stanovanja i razina primanja otežavaju privlačenje i zadržavanje stručnjaka, osobito mlađih;
3. prostori za rad u kulturi, od koncertne dvorane i muzejskih čuvaonica do prostora za stalne postavbe i nezavisnu scenu;
4. turizam i sezonalnost, koji velik dio kulturne ponude vežu uz vrhunac sezone i smanjuju prostor za kontinuirane programe namijenjene građanima;
5. modernizacija baštinske infrastrukture i interpretacije, radi kvalitetnijeg razumijevanja svjetskog dobra i rasterećenja najopterećenijih lokacija;
6. baština i zajednica, odnosno očuvanje svakodnevnog života i prisutnosti stanovnika u povijesnoj jezgri pod pritiskom turističke ekonomije;
7. policentrična dostupnost kulture, kao ravnomjernija raspodjela sadržaja i prilika za sudjelovanje na cijelom području Dubrovnika;
8. koordinacija kulturnog ekosustava, odnosno snažnije povezivanje aktera, institucija, organizacija i inicijativa u zajednički sustav djelovanja.

Arhitektura Programa

Osam razvojnih izazova prevodi se u četiri prioriteta Programa. Povezuju ih programski okvir s vizijom i vrijednostima, integrirani program interpretacije baštine i policentrični provedbeni okvir.

Cilj je oblikovati kulturni sustav koji je cjelogodišnji, policentričan, dostupan i otporan te koji kvalitetu života građana postavlja u središte kulturnog razvoja, stvarajući pritom autentično i održivo iskustvo za posjetitelje.

Prioritet Održivost i kapaciteti kulturnog sektora odgovara na financijsku nesigurnost, izazove stručnog kadra i potrebu za boljom koordinacijom. Prioritet Prostori i infrastruktura odgovara na prostorne potrebe sektora i razvoj kulturne infrastrukture. Prioritet Dostupnost kulture i razvoj publike odgovara na sezonalnost, pritisak turizma i neravnomjernu dostupnost sadržaja. Prioritet Interpretacija baštine i živa kultura zajednice odgovara na modernizaciju baštinske infrastrukture i interpretacije te na očuvanje života u povijesnoj jezgri. Tako postavljen razvojni smjer vodi u programski okvir Programa: viziju, vrijednosti i provedbenu logiku, nakon kojih slijede integrirani program interpretacije baštine, Plan aktivnosti i policentrični ekosustav kulturnog razvoja Dubrovnika.

Programski okvir

Vizija

Vizija je sažeta slika poželjne budućnosti koja cijelom Programu daje smjer. U suvremenom kulturnom planiranju djeluje kao strateški alat koji povezuje kulturne resurse, prostorni razvoj, društvenu povezanost, otpornost zajednice i kvalitetu života. Vizija, vrijednosti i provedbena logika zajedno čine programski okvir iz kojeg se oblikuju prioriteti, ciljevi i mjere, pa se svaka razvojna odluka može provjeriti pitanjem pridonosi li ostvarenju vizije i je li usklađena s vrijednostima Programa.

Izjava o viziji

Dubrovnik je otporan i suvremen hrvatski i mediteranski grad koji svoju slobodu živi kroz kulturu: grad u kojem je stvaralaštvo zajedničko dobro, a kultura mjera kvalitete života. Svoju stoljetnu ideju slobode čuva kao baštinu i istodobno je iznova rekreira kroz žive suvremene kulturne prakse, u kojima se sloboda oživotvoruje kao sposobnost stvaranja, sudjelovanja i kritičkog promišljanja, od tradicijskih praksi do digitalnih inovacija i aktivnog građanstva.

Kulturu Dubrovnika nose ljudi. Umjetnici, stručnjaci, ustanove, udruge i kreativni profesionalci stvaraju u stabilnim i predvidljivim uvjetima, razvijaju znanja i ostaju u svome gradu, a kulturni sustav djeluje povezano i u dijalogu sa svijetom.

Kultura ima svoje prostore u svim dijelovima grada. Baštinski sklopovi, suvremena infrastruktura i javni prostori otvoreni su stvaranju, čuvanju, izvedbi i susretu zajednice, uređeni ljudskom mjerom i u skladu s osjetljivošću baštinskog tkiva. Tu ravnotežu drži kultura mjere: briga za

cjelinu, kvaliteta ispred razmetljivosti i odgovornost prema zajedničkom dobru.

Kulturni život traje cijelu godinu i doseže svaki dio Dubrovnika, od povijesne jezgre i Lokruma do Rijeke dubrovačke, Elafita, priobalja i zaleđa, čuvajući duh svakog mjesta. Kultura je dostupna svim građanima, djeca i mladi u njoj odrastaju, a iz žive kulturne svakodnevice grad se otvara svojim posjetiteljima.

Baština svjetskog dobra razumije se i živi. Interpretacija utemeljena na slobodi i dubrovačkim vrijednostima povezuje grad u čitljivu cjelinu značenja, a zajednica svoju baštinu prenosi, obnavlja i u njoj stvara nova značenja za suvremeni život.

Ukorenjen u vlastitim identitetima, samosvjestan i otvoren prema svijetu, Dubrovnik gradi suradnje koje obnavljaju njegovu stvaralačku energiju i pretvaraju je u dubrovački doprinos kulturnoj karti svijeta.

Vrijednosti

Vrijednosti su temeljna načela koja usmjeravaju odluke i djelovanje pojedinaca, zajednica i institucija. Premda izrastaju iz određene kulture, vrijednosno utemeljeni pristupi kulturnom razvoju pokazuju univerzalnost zbog koje mogu biti razumljivi i preko granica lokalnog konteksta. Zato u Programu imaju dvojaku ulogu: mjera su kulturnog planiranja i most kojim baština dolazi do općeljudskih značenja, bliskih i relevantnih ljudima.

Ishodišta

Vrijednosni sustav Programa izrastao je iz dubrovačke baštine, njezine građe, prostora i mentaliteta. Oblikovan je u dijalogu triju važnih promišljanja dubrovačkog identiteta: u terminologiji Cvita Fiskovića, u studiji Instituta za povijest umjetnosti pod vodstvom Joška Belamarića te u projektnom zadatku izrade županijskog vizualnog identiteta Hrvatskog dizajnerskog društva.

Fiskovićeve pojmove sklada, suzdržanosti i ljudske mjere Belamarić izvodi iz proučavanja materijalne i nematerijalne dubrovačke kulture i pokazuje da već samo poimanje tog svijeta ima narav vrijednosnog sustava. Dubrovačku *formu mentis* opisuje ključnim riječima slobode kao državnog ideala, sklada, mjere i skromnosti, ustrajnosti, trajanja i rada, a osobitu snagu grada prepoznaje u kreativnom dijalogu s vanjskim poticajima: u sposobnosti da svježe ideje primi, preradi i pretvori u vlastiti doprinos općoj kulturnoj baštini.

Vrijednosni sustav Dubrovnika

Sloboda je temeljni ideal Dubrovačke Republike i u Programu djeluje kao krovna vrijednost razvoja kulture i interpretacije baštine; ona prožima cijeli vrijednosni sustav.

Krovna vrijednost slobode razlaže se kroz šest međusobno povezanih vrijednosti koje joj daju konkretan izraz u prostoru, povijesti i suvremenom životu Dubrovnika: sklad, suzdržanost, ljudska mjera, otpornost, otvorenost i zajedništvo. Sklad i suzdržanost čitaju se iz homogenog urbanog tkiva i umjerenosti koju je dubrovačka zajednica držala vrlinom, a u Programu prerastaju u načelo kvalitete ispred razmetljivosti. Ljudska mjera proizlazi iz Fiskovićeve sintagme i Belamarićeva tumačenja mjere i skromnosti. Otpornost izrasta iz trajnosti oblika i povijesne sposobnosti obnove nakon potresa, požara, kuge, gladi i ratova. Otvorenost počiva na kozmopolitizmu, pomorstvu i razmjeni te na sposobnosti da grad prihvati vanjske utjecaje uz čuvanje vlastitog identiteta. Zajedništvo izvire iz slike Dubrovnika kao zajednice u kojoj je cjelina zrcalo svakog pojedinca.

Isti se sustav potvrđuje u suvremenom glasu zajednice: željeno stanje koje su dionici imenovali u suradničkom procesu čita se kroz tih šest vrijednosti, od težnje za autentičnim i otvorenim do traženja strukturiranog i održivog sustava. Tako vrijednosni sustav oblikovan kroz stoljeća ne ostaje samo predmetom proučavanja, nego postaje aktivan alat za oblikovanje kulturne budućnosti Dubrovnika.

Vrijednosti kao mjera planiranja

U Programu vrijednosti djeluju kao mjera planiranja: kriterij su prema kojem se vrednuju razvojne odluke i filter kroz koji prolaze prioriteti, ciljevi i mjere. Svaka vrijednost pritom nosi dvije uloge, u razvojnom registru kao operativno načelo upravljanja kulturom kao zajedničkim dobrom, a u interpretacijskom kao značenjski alat koji konkretan baštinski fenomen povezuje s općeljudskim iskustvom, kako pokazuje tablica u nastavku.

Te dvije uloge valja razlikovati od izvanredne univerzalne vrijednosti (OUV) svjetskog dobra, koja pripada UNESCO-ovu iskazu značaja i upravljačkom okviru svjetskog dobra. Dubrovačke vrijednosti djeluju komplementarno

tom pojmu: kao mjera kulturnog razvoja i kao most koji baštinu povezuje s općeljudskim iskustvom.

Posebnu težinu nosi suzdržanost. Glas dionika poziva na raznovrsnost, inovativnost i međunarodnu relevantnost, a suzdržanost, izvedena iz dubrovačke baštine, tu legitimnu ambiciju zadržava unutar dubrovačke mjere: kvaliteta ispred hiperprodukcije, autentičnost ispred komodifikacije, relevantnost ispred površne vidljivosti. U tom se suglasju povijesna jezgra i suvremena zajednica susreću u istom jeziku vrijednosti.

Iz tog spoja kozmopolitizma i tradicionalizma, temeljnog obilježja dubrovačkog kulturnog identiteta, Program izvodi potporu institucionalnoj i nezavisnoj kulturi, tradicijskim i suvremenim praksama te kulturnim i kreativnim industrijama, pod uvjetom da stvaralaštvo ostaje u dijalogu s duhom mjesta iz kojeg izrasta.

Vrijednost	Uloga u razvoju kulture	Uloga u interpretaciji baštine
Krovna vrijednost: Sloboda	Stvaranje uvjeta za slobodno stvaralaštvo, stručnu autonomiju, nezavisnu scenu i kulturno sudjelovanje građana.	Krovna poruka koja prožima narative i kroz baštinu Dubrovnik otkriva općeljudska iskustva slobode, suživota i opstanka.
Sklad	Usklađivanje kulturnih potreba građana i posjetitelja, javnih ulaganja, prostornih kapaciteta i razvojnih prioriteta.	Usklađivanje interpretacijske infrastrukture s povijesnim, urbanim i prirodnim okolišem.
Suzdržanost	Kvaliteta programa ispred hiperprodukcije, autentičnost ispred komodifikacije i mjera ispred razmetljivosti.	Nenametljivi interpretacijski mediji koji baštinu ostavljaju u prvom planu, uz jasnu i vjerodostojnu naraciju.
Ljudska mjera	Razvoj kulture u svim dijelovima grada, prilagođen svakodnevici građana i stvarnim potrebama zajednice.	Rute, točke i sadržaji koji poštuju mjeru čovjeka, pješaka, stanovnika i posjetitelja.
Otpornost	Jačanje kapaciteta kulturnih aktera za rad u promjenjivim uvjetima i za dugoročnu održivost sustava.	Pripovijedanje o krizama, potresima, kugama, požarima i obnovama kao lekcijama o preživljavanju i prilagodbi.
Otvorenost	Mobilnost umjetnika, koprodukcije, interkulturalna razmjena i uključivanje novih ideja u lokalni kulturni život.	Dubrovnik kao otvoreno sjecište kultura, religija, jezika, trgovačkih putova i stvaralačkih utjecaja.
Zajedništvo	Sudjelovanje građana, civilnog sektora i kulturnih aktera u prepoznavanju potreba i oblikovanju kulturnog života.	Naglašavanje modela solidarnosti, odgovornosti, suživota i zaštite javnog dobra.

Provedbena logika

Provedbena logika treća je sastavnica programskog okvira: vizija određuje smjer razvoja, vrijednosti njegovu mjeru, a provedbena logika način na koji se Program ostvaruje. Ona povezuje dijagnozu stanja, vrijednosti i potrebe kulturnog sustava s konkretnim mjerama, pa se svaki prioritet čita kao odgovor na osam razvojnih izazova, a svaka mjera kao korak prema stabilnijem, dostupnijem i otpornijem kulturnom razvoju Dubrovnika.

Provedbena logika počiva na kontinuitetu: postojeće ustanove, programe, prostore, znanja, umjetničke prakse i baštinske resurse Program prepoznaje kao temelj daljnjeg razvoja te ih usmjerava prema jasnijoj koordinaciji, većoj dostupnosti, kvalitetnijoj interpretaciji i dugoročnoj održivosti. Time odgovara na pritiske turizma i sezonalnost, prostorna ograničenja, uvjete rada u kulturi, klimatske izazove i digitalnu preobrazbu.

Provedbena se logika iskazuje kroz četiri povezana aspekta, razrađena u nastavku: razine planiranja, trojnu oznaku Sačuvati, Osnažiti, Transformirati, razgraničenje uloga te šest instrumenata javne podrške.

Razine planiranja

Program djeluje kroz tri povezane razine planiranja. Strateška razina samog Programa određuje viziju, vrijednosti, prioritete i razvojne smjerove. Provedbena razina Plana aktivnosti te smjerove prevodi u mjere, aktivnosti, rokove, pokazatelje i uloge. Godišnja proračunska i programska razina provedbu usklađuje s raspoloživim sredstvima, kapacitetima nositelja i dosezima pojedinih projekata. Takav raspored Programu istodobno daje

jasnoću dugoročnog smjera i prilagodljivost provedbe, koju osiguravaju provedbeni ciklusi i sustav praćenja.

Unutar šireg planskog sustava uloge su jasno razgraničene. Plan upravljanja svjetskim dobrom, čiju provedbu koordinira Zavod za obnovu Dubrovnika, usmjerava zaštitu i upravljanje svjetskim dobrom. Program određuje srednjoročni smjer kulturnog razvoja cijelog gradskog područja, od baštine i suvremenog stvaralaštva do infrastrukture, sudjelovanja građana i jačanja kulturnog ekosustava. Plan aktivnosti taj smjer pretače u konkretne mjere. Tako se kulturna politika Grada Dubrovnika razvija kao povezan sustav u kojem baštinska odgovornost, suvremena produkcija i javni interes djeluju u zajedničkom okviru.

S.O.T.

Trojna logika Sačuvati, Osnažiti, Transformirati, u nastavku S.O.T., uvodi jasan način čitanja razvojne naravi svake mjere: pokazuje kakav se tip promjene očekuje i kako se mjera odnosi prema dosadašnjem razvoju kulturnog sustava.

Oznaka Sačuvati odnosi se na mjere kojima se nastavlja ono što već ima potvrđenu vrijednost u kulturnom životu Dubrovnika: programi, modeli suradnje, ustanove, stručne prakse, baštinski resursi i žive baštinske prakse ili oblici sudjelovanja koji pridonose javnom interesu i zaslužuju stabilan razvojni okvir.

Oznaka Osnažiti odnosi se na mjere kojima postojeće prakse dobivaju jasnije instrumente, stabilnije uvjete, bolju koordinaciju, širi doseg ili snažniju vidljivost. Mnogi se elementi sustava pritom ne mijenjaju u osnovnoj svrsi, nego se podižu na višu razinu provedbene zrelosti.

Oznaka Transformirati odnosi se na područja u kojima promijenjene okolnosti traže novi model, novu organizacijsku logiku ili snažniji razvojni iskorak. Takve mjere uvode drukčije oblike planiranja, upravljanja, interpretacije, financiranja ili korištenja prostora ondje gdje izazov nadraستا postojeće prakse. Uz svaku je mjeru u Planu aktivnosti naznačena njezina S.O.T. oznaka. Tako Plan aktivnosti čuva vrijedne dosege, osnažuje postojeće kapacitete i usmjerava promjene ondje gdje su važne za budućnost kulturnog razvoja Dubrovnika, zadržavajući kontinuitet s prethodnom Strategijom.

Instrumenti

Mjere se ostvaruju kroz šest instrumenata javne podrške: programe, financiranje, kapacitete, prostore, koordinaciju i povezivanje. Oni pokazuju kojim se sredstvima javna podrška usmjerava prema potrebama kulturnog sustava.

Programi obuhvaćaju kulturne, umjetničke, edukacijske, interpretacijske i participativne sadržaje koji oblikuju kulturni život grada. Kroz njih se razvija cjelogodišnja ponuda, jača prisutnost kulture u različitim dijelovima grada, potiče sudjelovanje građana i povezuje suvremeno stvaralaštvo s baštinom.

Financiranje obuhvaća gradska, nacionalna, europska, vlastita i partnerska sredstva. Naglasak je na predvidljivosti, višegodišnjem planiranju, transparentnosti i kombiniranju izvora, kako bi kulturni akteri imali stabilnije uvjete rada.

Kapaciteti obuhvaćaju ljude, znanja, kompetencije i organizacijske mogućnosti kulturnog sustava: profesionalni razvoj, upravljačke vještine, interpretacijske kompetencije, digitalna znanja, međusektorsku suradnju i jačanje stručnih timova.

Prostori uključuju kulturnu i baštinsku infrastrukturu, javne prostore te prostore za produkciju, izvedbu, čuvanje, interpretaciju, edukaciju i susrete zajednice. Instrument povezuje razvoj novih prostora, osuvremenjivanje postojećih i aktivaciju onih koji mogu dobiti snažniju kulturnu funkciju.

Koordinacija usklađuje aktere, programe, prostore, kalendare, razvojne projekte i javne politike. Posebnu važnost ima u gradu u kojem kulturni život oblikuje velik broj ustanova, udruga, umjetnika, stručnjaka, vjerskih zajednica, turističkih dionika i upravnih tijela.

Povezivanje razvija suradnje unutar grada, među gradskim područjima, s nacionalnim i međunarodnim partnerima te između kulture i drugih sektora, jačajući partnerstva, razmjenu znanja i zajedničko djelovanje u ostvarivanju razvojnih ciljeva.

Program interpretacije baštine

Pristup i uporišta

Program interpretacije baštine čini strateški okvir interpretacije unutar Programa. Njime se razvoj kulture i interpretacija baštine povezuju u jedinstvenu javnu politiku, kroz zajednički okvir u kojem se baština razumije, interpretira, predstavlja i uključuje u svakodnevni život zajednice.

Integrirano planiranje

Dubrovnik je grad u kojem se materijalna, nematerijalna i dokumentarna baština prepliću u rijetkoj gustoći. Pod zaštitom UNESCO-a nalaze se povijesna jezgra i Festa svetoga Vlaha na Reprezentativnom popisu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva, dok su arhivski fondovi Dubrovačke Republike upisani u registar Sjećanje svijeta. Toj je iznimnoj građi dosad nedostajao koherentan interpretacijski okvir koji bi pojedinačne postave, oznake, rute, programe i srodne prakse povezao u sustav značenja.

Program interpretacije baštine uspostavlja taj okvir kao odgovor na razvojne izazove koje je kulturni sektor prepoznao u suradničkom procesu te kao provedbu metodološkog iskoraka opisanog u poglavlju Metodologija.

Uporišta i normativni red

Tri međunarodna uporišta čine temelj pristupa. Faro konvencija polazi od baštine kao zajedničkog dobra i prava baštinske zajednice da sudjeluje u njezinu prepoznavanju, korištenju i prenošenju. Deklaracija iz Québeca naglašava duh mjesta kao živo jedinstvo materijalnih i nematerijalnih sastavnica. Interpretacija utemeljena na vrijednostima, koju u europskom kontekstu promiče mreža Interpret Europe, u središte stavlja značenje koje ljudi pripisuju baštini.

Na tim uporištima Program gradi tri sastavnice interpretacijskog sustava: krovnu interpretacijsku poruku, dubrovačke vrijednosti predvođene slobodom kao krovnom vrijednošću te policentričnu mrežu interpretacijskih točaka kao prostorni okvir. Iz pristupa međunarodnih interpretacijskih teorije i praksi slijedi i normativni red planiranja, zašto, za koga, što i tek potom kako, kojim se vodi i ovo poglavlje.

Tri razine planiranja

Interpretacija se planira na trima povezanim razinama, u skladu s razinama planiranja opisanima u Provedbenoj logici te s načelima mreže Interpret Europe i ICOMOS-ove Ename povelje.

Strateška razina uspostavlja vrijednosni okvir interpretacije, krovnu poruku i prostornu logiku sustava; ona određuje što Dubrovnik želi reći o sebi i zašto je to važno.

Programska razina taj okvir prevodi u mrežu interpretacijskih točaka, tematskih ruta, ciljnih publika i glavnih interpretacijskih pristupa te oblikuje odnose između personalne i nepersonalne interpretacije, interpretacije na otvorenom i u zatvorenom prostoru i odnose među zonama policentričnog sustava.

Operativna razina prethodne dvije prevodi u konkretne rute, izložbe, oznake, medije, tekstove, programe, signalizaciju i tehnička rješenja; nju nose pojedinačni projekti i ustanove, a razrađuje se u planovima interpretacije baštine za pojedine lokalitete, točke i rute.

Tako Program ostaje na razini strateških i programskih odluka, dok operativni dokumenti definiraju sadržaje, medije, troškovnike, faze provedbe i pokazatelje uspješnosti.

Zašto: poslanje interpretacije

Interpretacija dubrovačke baštine postoji da vrijednosti sadržane u baštini učini razumljivima, relevantnima i osobno važnima suvremenim ljudima te da poveže baštinu sa životom građana i posjetitelja danas.

U središtu te baštine nalazi se sloboda, živo povijesno iskustvo grada koji je stoljećima razvijao vlastite načine očuvanja samostalnosti, zajedništva, otvorenosti, otpornosti i odgovornosti prema zajedničkom dobru. Zato interpretacija polazi od pitanja koje nadilazi lokalni kontekst: što nam dubrovačko iskustvo može reći o slobodi danas?

Interpretacija utemeljena na vrijednostima polazi od pretpostavke da ljudi trajne veze s baštinom grade kroz značenja koja u njoj prepoznaju. Njezina je zadaća pretvoriti baštinske fenomene u iskustva, potaknuti osobni odjek, otvoriti prostor za promišljanje i razviti poštovanje prema baštini kao zajedničkom dobru. Freeman Tilden taj je pristup sažeo u načelo da interpretacija otkriva značenja i odnose, a ne prenosi samo informacije; suvremena ga praksa opisuje kroz tri funkcije: povezati čovjeka s baštinom, razotkriti dublje značenje fenomena i potaknuti osobni odgovor sudionika.

Poštovanje prema baštini raste iz razumijevanja, a razumijevanje iz interpretacije. Zato interpretacija daje sadržajnu podlogu okviru „Respect the City!”: građane i posjetitelje koji razumiju vrijednosti Dubrovnika lakše je potaknuti na odgovoran odnos prema prostoru, zajednici i baštini.

Krovna interpretacijska poruka

Krovna interpretacijska poruka Programa glasi: *Bez dubrovačkog iskustva slobode teže bismo razumjeli da je sloboda i osobno pravo i zajedničko dobro.*

Poruka povezuje fenomen dubrovačke baštine s općeljudskim pojmom slobode i otvara pitanje koje se tiče svakog čovjeka: kako sloboda nastaje, kako se čuva i kakav je odnos između osobne slobode i odgovornosti prema zajednici.

Dubrovnik je stoljećima razvijao osobit odnos prema slobodi. Libertas je urezan u natpis na tvrđavi Lovrijenac, prisutan na zastavama Republike, zapisan u književnosti i živ u Festi svetoga Vlaha kao proslavi zajedničkog dobra. Sloboda je u dubrovačkom iskustvu bila politička, gospodarska, kulturna i društvena praksa: sposobnost zajednice da upravlja vlastitom sudbinom, njeguje otvorenost prema svijetu i čuva vlastiti identitet. Interpretacija tu povijesnu praksu predstavlja kao polazište za suvremeno promišljanje, u kojem se sudionik kroz dubrovačku baštinu susreće s pitanjem vlastitog odnosa prema slobodi, odgovornosti i zajedničkom dobru.

Šest dubrovačkih vrijednosti čini interpretacijski okvir kroz koji ta poruka oživljava u susretu ljudi s različitim fenomenima baštine; one djeluju kao putovi kojima baština otkriva značenje slobode. Okvir se u daljnjoj razradi produbljuje lokalnim porukama, tematskim naglascima i čitanjima pojedinih lokaliteta, ruta i zajednica, dok krovna vrijednost slobode ostaje zajednička mjera sustava.

Za koga: zajednica i posjetitelji

Interpretacija se obraća ljudima koji s dubrovačkom baštinom žive i koriste je kao i onima koji joj dolaze u susret kao gosti. U pristupu utemeljenom na vrijednostima publika je sudionik u stvaranju značenja, a ne tek primatelj sadržaja. Polazište Programa jest da baština ostaje živa kada je relevantna ljudima.

Zajednica

Dubrovačka zajednica prvi je adresat interpretacije i njezin najvažniji izvor: vrijednosti, običaji, znanja, sjećanja i svakodnevne prakse koje interpretacija posreduje žive u građanima. U skladu s Faro konvencijom baština se razumije kao zajedničko dobro baštinske zajednice, pa interpretacija koja građane uključuje kao zajedničke stvaratelje ostaje vjerna duhu mjesta. Oni sudjeluju kao nositelji tradicija, čuvari sjećanja, korisnici prostora, sudionici kulturnog života i stvaratelji novih značenja.

Takav pristup nosi i krovnu poruku Programa: ako Dubrovnik svjedoči da je sloboda i osobno pravo i zajedničko dobro, tada upravo zajednica postaje njezin najvažniji dokaz, sudionik koji baštinu svakodnevno rekreira, prenosi i obnavlja.

Zato interpretacija obuhvaća sve dijelove Grada Dubrovnika, od povijesne jezgre i gradskih kotareva do prigradskih naselja, otoka i zaleđa, kako bi se baštinski identitet obnavljao kroz svakodnevni život građana i ostao dijelom suvremenog iskustva grada.

Posjetitelji i preraspodjela pritiska

Drugi krug čine posjetitelji, od jednodnevnih gostiju do onih koji u gradu borave dulje. Interpretacija ih razumije kao sudionike koji kroz dubrovačku baštinu promišljaju vlastita iskustva slobode, odgovornosti, pripadnosti i zajedništva.

Među njima razlikuje posjetitelja koji žuri i posjetitelja koji se zadržava te potiče prijelaz od prolaska prema razumijevanju. Posjetitelja koji jezgrom prolazi u nekoliko sati poziva da uspori, otkrije skrivene dijelove grada i boravak proširi na druge dijelove Dubrovnika. Tako interpretacija postaje i alat odgovornog upravljanja posjetiteljskim iskustvom: povezana s okvirom „Respect the City!”, procjenom prihvatnog kapaciteta i platformom Dubrovnik Pass, usmjerava tokove prema policentričnoj mreži točaka i ruta, rasterećuje najopterećenije prostore i potiče dublje upoznavanje grada.

Obrazovanje i pristupačnost

Posebnu pozornost Program posvećuje djeci i mladima, jer se odnos prema baštini gradi dugoročno; interpretacija razvija programe koji povezuju škole, ustanove u kulturi i interpretacijske točke u zajedničko polje cjeloživotnog učenja. Istodobno se obraća starijim građanima i posjetiteljima, čije iskustvo, sjećanja i životne perspektive čine vrijedan izvor interpretacije i međugeneracijskog prijenosa znanja.

Svim publikama interpretacija pristupa načelom pristupačnosti, koje obuhvaća prostornu, osjetilnu, kognitivnu, jezičnu i digitalnu dostupnost sadržaja te prilagodbu različitim dobnim skupinama, interesima i razinama predznanja. Tek dostupna najširem krugu ljudi, baština ostvaruje svoju društvenu ulogu i postaje prostor susreta različitih iskustava, naraštaja i pogleda na svijet.

Što: fenomeni, vrijednosti i poruke

Sadržaj interpretacije polazi od baštinskih fenomena Dubrovnika. Fenomen je ono što sudionik može susresti iz prve ruke: prostor, građevina, predmet, običaj, dokument, krajolik, događaj ili praksa. Krovna poruka odgovara na pitanje zašto je fenomen važan, a vrijednosti otvaraju različite putove njegova razumijevanja.

Od fenomena do poruke

Svaki interpretacijski sadržaj polazi od konkretnog fenomena: natpisa na Lovrijencu, gradskih zidina, Feste svetoga Vlaha, arhivskog dokumenta, ljetnikovca, trgovačke rute, pomorskog krajolika, zvuka zvona ili svakodnevnih prakse života u Gradu. Fenomen sam po sebi ne prenosi značenje; ono nastaje u susretu fenomena i sudionika, pa interpretacija pomaže čovjeku da u fenomenu prepozna nešto važno i za vlastiti život.

Svaki se fenomen vezuje uz krovnu poruku i postaje ulazna točka u njezino razumijevanje. Natpis na Lovrijencu govori o slobodi koja se ne može kupiti bogatstvom; Festa svetoga Vlaha o slobodi koja se potvrđuje kroz zajedništvo; arhivi Republike o slobodi koja se čuva institucijama i znanjem; ljetnikovci o slobodi koja se ostvaruje kroz sklad čovjeka i prostora. Tako pojedinačni fenomeni djeluju kao različite manifestacije iste krovne poruke.

Vrijednosni kod

Šest dubrovačkih vrijednosti djeluje kao interpretacijski kod kroz koji se ljudi dublje povezuju s dubrovačkim iskustvom slobode, jer svaka otkriva jednu njegovu dimenziju. Sklad otkriva da sloboda počiva na brizi za cjelinu; suzdržanost da živi ondje gdje postoje granice i odgovornost; ljudska mjera da je prilagođena čovjeku i njegovoj svakodnevici; otpornost da se obnavlja nakon kriza, gubitaka i promjena; otvorenost da raste kroz razmjenu, susrete i prihvaćanje različitosti; zajedništvo da je sloboda zajedničko dobro koje se ostvaruje kroz odnose među ljudima. Pojedina interpretacijska točka slobodno bira vrijednosti, glas i medij koji njezinu fenomenu najbolje pristaju: ponegdje progovara jedna vrijednost, ponegdje nekoliko, a poneka točka iznenadi vlastitim čitanjem. Zajedničku mjeru drži mreža: u cjelini ona obuhvaća cijeli vrijednosni spektar Dubrovnika, pa muzeji, zbirke, krajolici, manifestacije i interpretacijske točke zajedno tvore višeglasnu, ali povezanu priču o slobodi.

Tako vrijednosni kod ostaje otvoren sustav: šest vrijednosti čini stabilnu okosnicu, dok značenja koja kroz njih nastaju ostaju otvorena za nove slojeve značenja. Kroz suradnički proces i planove interpretacije baštine svaka zona, lokalitet i zajednica artikuliraju vlastite poruke i naglaske, a sustav raste u dubinu značenja, vjeran vrijednosnom sustavu Dubrovnika.

Kako: mreža doživljaja

Interpretacija se ostvaruje kroz policentričnu mrežu, kroz spoj personalne i nepersonalne interpretacije te kroz iskustva koja baštinu, zajednicu i posjetitelje povezuju u zajednički proces stvaranja značenja.

Policentrični interpretacijski sustav

Interpretacijski sustav Dubrovnika razvija se kao policentrična mreža koja odražava stvarnu prostornu i kulturnu strukturu grada. Značenja Dubrovnika raspoređena su kroz cijeli gradski prostor, pa interpretacija ostaje prisutna u svim njegovim dijelovima i seže dalje od nekoliko najpoznatijih lokaliteta u jezgri.

Polazišna interpretacijska točka sustava jest Interpretacijski centar svjetskog dobra UNESCO-a Dubrovnik na Pločama, u Ulici Frana Supila (u nastavku: Interpretacijski centar svjetskog dobra), čije se dovršenje predviđa do 2029., uz pedesetu obljetnicu upisa Dubrovnika na UNESCO-ov popis. Razvija se u koordinaciji sa Zavodom za obnovu Dubrovnika kao koordinatorom provedbe Plana upravljanja, a uloga mu je pružiti zajednički ulaz u razumijevanje Dubrovnika kao svjetskog dobra i usmjeriti građane i posjetitelje prema široj mreži interpretacijskih iskustava.

Iz njega se razvija mreža interpretacijskih točaka raspoređenih kroz petnaest zona policentričnog ekosustava. Interpretacijske točke jesu mjesta i sadržaji kroz koje se dubrovačka baština čini razumljivom, dostupnom i živom: od muzeja, centara, postava, ruta i signalizacije do umjetničkih intervencija, vođenja, susreta zajednice i programa žive baštine. Mreža obuhvaća četiri tipa točaka. Zatvorene interpretacijske točke jesu muzeji, stalni postavi, centri za posjetitelje, interpretacijski centri, otvorene čuvaonice, izložbeni prostori te sakralne i druge zbirke, dakle mjesta nepersonalne interpretacije u zatvorenom prostoru. Otvorene interpretacijske točke i rute obuhvaćaju javnu signalizaciju, interpretacijske

ploče i mikrosignalizaciju, tematske rute, vidikovce, javne prostore, lokalitete i krajobrazne cjeline, i čine glavno tkivo sustava jer grad povezuju u čitljivu mrežu. Umjetnički pojačana mjesta jesu prostori na kojima privremene, reverzibilne i kvalitetno kurirane umjetničke intervencije pomažu ponovno osjetiti slojeve prostora ondje gdje je duh mjesta oslabljen pritiscima turizma, gubitkom funkcije, zapuštenošću ili banalizacijom baštine. Točke žive i participativne baštine jesu mjesta kazivanja, prijenosa znanja, kvartovskih baštinskih susreta, programa nematerijalne baštine i aktivnosti zajednice, gdje točka postaje situacija u kojoj zajednica aktivno prenosi značenje. Mreža se oslanja na postojeću infrastrukturu, a svaka točka sudjeluje u zajedničkom interpretacijskom okviru i nosi zajednički znak kvalitete, radno naslovljen znak Libertasa, koji se razrađuje na operativnoj razini, a osigurava prepoznatljivost sustava, usklađenost standarda i pripadnost pojedinačnih sadržaja zajedničkom interpretacijskom okviru.

Tematske rute temeljni su mehanizam policentričnog sustava: povezuju pojedinačne fenomene, ustanove, krajolike i zajednice u smislene cjeline i omogućuju da se krovna interpretacijska poruka čita kroz različite dijelove grada. Program predlaže nekoliko okvirnih skupina ruta koje pokazuju kako se vrijednosni kod prevodi u prostor; jedna ruta redovito nosi više vrijednosti, pa konačnu mrežu utvrđuje operativna razina, kroz planove interpretacije baštine i suradnju s lokalnim zajednicama.

Rute slobode i obrane povezuju gradske zidine, Lovrijenac, Revelin, Srđ i fortifikacijski krajolik s pričama o obrani slobode, političkoj samostalnosti i odgovornosti prema zajedničkom dobru. Rute sklada i ljudske mjere povezuju urbanističku strukturu povijesne jezgre, ljetnikovce, vrtove, vodene sustave i ladanjski krajolik Rijeke dubrovačke te otkrivaju odnos čovjeka, prostora i zajedničkog dobra. Rute otvorenosti i razmjene povezuju luku, Gruž, pomorsku baštinu, trgovačke putove, arhivske fondove i diplomatsku tradiciju Republike, otkrivajući Dubrovnik kao prostor susreta kultura, jezika i ideja. Rute otpornosti povezuju mjesta kriza, katastrofa, obnova i prilagodbi te pokazuju kako se identitet grada održavao kroz stoljeća promjena. Rute zajedništva povezuju Festu svetoga Vlaha, bratovštine, sakralnu baštinu, javne prostore i svakodnevne prakse zajedničkog života. Rute suvremenog stvaralaštva povezuju TUP, Gruž, filmske lokacije, Kuću filma Dubrovnik, nezavisnu kulturnu scenu i kreativne industrije kao nastavak dubrovačke tradicije otvorenosti i stvaranja.

Svaka ruta razvija vlastitu interpretacijsku poruku, povezanu s krovnom porukom Programa i vrijednosnim kodom Dubrovnika.

Personalna i nepersonalna interpretacija

Interpretacija se ostvaruje kroz povezano djelovanje personalne i nepersonalne interpretacije. Personalnu interpretaciju, jezgru sustava, ostvaruju vodiči, kustosi, edukatori, umjetnici, nositelji tradicijskih znanja, članovi zajednice i drugi interpretatori baštine koji stvaraju neposredan odnos između sudionika i fenomena. Njezina je najveća vrijednost mogućnost dijaloga, prilagodbe, zajedničkog istraživanja i stvaranja osobnog značenja, pa ostaje najvrjedniji oblik interpretacije. Poseban joj je oblik oživljena interpretacija, u kojoj interpretatori kroz pripovijedanje, izvedbu ili preuzimanje povijesnih uloga omogućuju neposrednije razumijevanje pojedinih fenomena i razdoblja.

Nepersonalna interpretacija obuhvaća stalne postavbe, izložbe, oznake, signalizaciju, publikacije, audiovizualne i digitalne sadržaje, mobilne aplikacije, taktilne modele, zvučne sadržaje i druge medije. Ona osigurava kontinuitet, dostupnost i samostalno istraživanje te doseg do različitih publika i razina interesa. Oba oblika djeluju kao jedinstven sustav: personalna interpretacija donosi dijalog i prilagodbu, a nepersonalna trajnost, dostupnost i širinu dosega.

Interpretacija na otvorenom i u zatvorenom prostoru

Analiza stanja pokazala je da Dubrovnik već raspolaže snažnom mrežom interpretacije u zatvorenom prostoru, kroz muzeje, galerije, arhive, knjižnice i druge ustanove; jedan je od razvojnih prioriteta povezivanje tih sadržaja u zajednički interpretacijski okvir.

Interpretacija na otvorenom zasad je znatno manje razvijena, premda javni prostor, krajolik i svakodnevno kretanje građana i posjetitelja čine najširu interpretacijsku pozornicu Dubrovnika. Ona obuhvaća rute, signalizaciju, interpretacijske oznake, zvučne i digitalne sadržaje, vođene šetnje i javne programe, a zadaća joj je omogućiti da se grad čita kao cjelina i da

interpretacija dosegne manje vidljive, ali jednako važne dijelove kulturnog krajolika.

Mediji interpretacije i dramaturgija doživljaja

Mediji interpretacije biraju se prema fenomenu, publici, prostoru i interpretacijskoj poruci, a svako sredstvo slijedi načelo suzdržanosti: medij podupire fenomen umjesto da ga zasjeni. Digitalni alati, umjetna inteligencija i multimedijaska rješenja koriste se ondje gdje povećavaju pristupačnost, višeslojnost sadržaja, jezičnu prilagodbu ili kvalitetu iskustva.

Povrh prijenosa informacija, interpretacija oblikuje doživljaj. Dramaturgija interpretacijskog iskustva razvija se kao slijed u kojem sudionik prolazi put od očekivanja, preko susreta s fenomenom i trenutka otkrića, prema osobnom odjeku i daljnjem istraživanju. U tom su procesu jednako važni razumijevanje, emocija i sudjelovanje: interpretacija se obraća glavi, srcu i iskustvu, jer čovjek najdublje usvaja ono što razumije, osjeti i u čemu sudjeluje.

Standardi kvalitete i interpretacijski proces

Policentričnu mrežu drže na okupu zajednička mjerila kvalitete i zajednički proces nastajanja interpretacijskih sadržaja. Oni daju sadržaj znaku Libertasa, radno naslovljenom znaku kvalitete najavljenom u policentričnom sustavu: svaka interpretacijska točka i infrastruktura koja pristupa mreži preuzima ih kao zajedničku obvezu.

Mjerila kvalitete sažimaju načela razvijena u prethodnim potpoglavljima u zajednički iskorak. Svaki je sadržaj vrijednosno utemeljen i nosi jasnu interpretacijsku poruku koja otkriva značenje fenomena i nadilazi prijenos podataka. Pristupačan je u prostornom, osjetilnom, kognitivnom, jezičnom i digitalnom smislu, u skladu s već postavljenim načelom pristupačnosti. Izbor medija slijedi načelo suzdržanosti. Svaka je intervencija usklađena s konzervatorskim i prostornim uvjetima te reverzibilna, a svaki sadržaj predviđa vrednovanje kroz pokazatelje uspješnosti i praćenje doživljaja.

Povezanost s krovnom vrijednošću slobode nosi mreža kao cjelina, kako je opisano u vrijednosnom kodu.

Uz mjerila, mreža počiva na zajedničkom procesu. Na operativnoj razini svaka se interpretacijska točka i infrastruktura, u razvoju ili obnovi, oblikuje kroz plan interpretacije baštine ili idejnu muzeološku koncepciju izrađenu u ranoj fazi, usporedo s arhitektonskim i konzervatorskim odlukama, tako da interpretacijski koncept vodi oblikovanje od početka.

Za nepersonalnu interpretaciju u zatvorenom prostoru, stalne postavne, izložbe i interpretacijske centre, mjerodavne su Upute Hrvatskog muzejskog vijeća, koje proces vode kroz idejnu i glavnu muzeološku koncepciju, uz plan rada i razvitka, stručne recenzije te imenovani autorski tim muzeologa, znanstvenika, dizajnera i arhitekata. Isti se standard, u primjerenom obliku, primjenjuje na centre i izložbe izvan muzejskog sustava.

Usklađenost pojedinačnog sadržaja s mjerilima i procesom potvrđuje se pristupanjem mreži i dodjelom znaka Libertasa, čime znak iz najave prelazi u radni instrument zajedničke kvalitete sustava.

Od interpretacije do mjera

Interpretacija je umijeće kojim se vrijednosti, ciljevi i razvojni smjerovi Programa prevode u konkretna iskustva, prostore, sadržaje i odnose s publikama. Iako vlastiti okvir nalazi u prioritetu Interpretacija baštine i živa kultura zajednice, njezini se učinci ostvaruju kroz cijeli Plan aktivnosti.

Interpretacija kao provedbeni mehanizam

U provedbi Programa interpretacija ostvaruje nekoliko povezanih ciljeva. Građanima pomaže razumjeti vrijednosti vlastitog grada i sudjelovati u njihovu očuvanju i prenošenju, a posjetiteljima omogućuje dublje razumijevanje svjetskog dobra i potiče odgovorniji odnos prema gradu. Kulturnim ustanovama daje zajednički vrijednosni i interpretacijski okvir koji njihove programe povezuje u cjelinu, a policentričnom razvoju sadržajnu dimenziju, jer kroz interpretacijske točke i rute aktivira prostore izvan najopterećenijih dijelova jezgre i usmjerava tokove prema manje poznatim lokalitetima.

Obrazovnom sustavu otvara učenje kroz baštinu i povezivanje formalnog i neformalnog obrazovanja. Tako interpretacija postaje jedan od ključnih mehanizama provedbe Plana upravljanja svjetskim dobrom i ostvarivanja ciljeva kulturne politike Grada Dubrovnika.

Interpretacija u Planu aktivnosti

Na operativnoj razini interpretacija se provodi kroz skup povezanih mjera: razvoj interpretacijskih točaka, oblikovanje tematskih ruta, unapređenje interpretacije na otvorenom, modernizaciju postojećih postava i programa, razvoj sustava orijentacije, jačanje personalne interpretacije, edukaciju

interpretatora baštine, razvoj publike te uključivanje zajednice u stvaranje i prenošenje značenja. Daljnju razradu preuzimaju planovi interpretacije baštine za pojedine lokalitete, ustanove, točke i rute, koji definiraju fenomene, interpretacijske poruke, ciljne publike, modele personalne i nepersonalne interpretacije, prostorne zahtjeve, pokazatelje uspješnosti i faze provedbe te strateške odluke Programa prevode u provedive projekte.

Interpretacija kao vezivno tkivo sustava

Interpretacija djeluje kao vezivno tkivo cijelog sustava: povezuje ustanove koje djeluju odvojeno, prostorno udaljene lokalitete, baštinu različitih razdoblja i publike različitih očekivanja. Kroz nju se krovna poruka Dubrovnika prevodi u mrežu iskustava koja građanima i posjetiteljima pokazuju zašto je dubrovačko iskustvo slobode i danas relevantno, a vrijednosti Programa pretvara u djelovanje i u iskustvo živog grada.

Plan aktivnosti

Svrha i ustroj

Plan aktivnosti prevodi programski okvir u provedbeni sustav prioriteta, ciljeva i mjera. Njegova je zadaća povezati viziju kulturnog razvoja Dubrovnika s konkretnim instrumentima javne podrške, prostornim, institucionalnim i partnerskim mogućnostima grada te potrebama kulturnog sustava, zajednice i baštine. Smjer koji Program određuje do 2033. godine ovdje se razrađuje kroz mjere koje se mogu planirati, pratiti, vrednovati i prilagođavati u provedbi.

Plan aktivnosti obuhvaća četiri prioriteta, osam ciljeva i dvadeset četiri mjere. Svaki prioritet odgovara na skupinu razvojnih izazova, a svaki cilj okuplja mjere koje zajednički ostvaruju njegov razvojni učinak. Prioriteti su strukturirani tako da najprije jačaju održivost i kapacitete kulturnog sektora, zatim uređuju kulturnu infrastrukturu i prostorne resurse, potom razvijaju dostupnost kulture i publiku te naposljetku uspostavljaju interpretacijski sustav i osnažuju živu baštinu zajednice: istim redoslijedom kojim izjava o viziji ocrtava ostvareno stanje kulturnog razvoja.

Mjere su oblikovane kao planski instrumenti, dok se konkretni programi, projekti i provedbeni formati smještaju u aktivnosti. Takav ustroj omogućuje da Program zadrži stratešku preglednost, a da istodobno prepozna imenovane sadržaje koji proizlaze iz analize stanja, suradničkog procesa, usporedne analize, prethodne Strategije razvoja kulture i važećih gradskih razvojnih dokumenata.

Program obuhvaća kulturni sektor u punini: izvedbene umjetnosti, glazbu, ples i kazalište; likovne umjetnosti i vizualnu kulturu; književnost, izdavaštvo i knjigu; audiovizualnu i filmsku djelatnost; arhivsku, muzejsku, galerijsku i znanstveno-istraživačku djelatnost kao temelj javnog znanja i provjerljive interpretacije; kulturno-umjetnički amaterizam kao širok oblik kulturnog

sudjelovanja građana, međugeneracijskog prijenosa znanja i lokalne kulturne vitalnosti; suvremenu i nezavisnu scenu te interdisciplinarnu i eksperimentalnu praksu; kulturnu i kreativnu industriju te privatne kulturne i kreativne producente kao punopravan dio sektora; baštinu, tradicijsku kulturu i živu baštinu zajednice.

Umjesto da svaku djelatnost uređuje zasebnom mjerom, Program cijeli sektor pokriva kroz šest instrumenata javne podrške utvrđenih u Provedbenoj logici, programe, financiranje, kapacitete, prostore, koordinaciju i povezivanje, primijenjenih prema stvarnim potrebama pojedinog područja. Time svaka djelatnost ima svoje mjesto u Programu i kad nema vlastite mjere, a težište ostaje na provedivosti: mjere se oslanjaju na postojeće gradske mehanizme, Program javnih potreba u kulturi, kulturna vijeća, Kalendar događanja Grada Dubrovnika, proračunske i projektne procese, gradske ustanove te razvojne i upravne odjele, pa razvojni iskorak počiva na onome čime Grad Dubrovnik već raspolaže.

Nositelji, provedbeni partneri, pokazatelji, polazne i ciljane vrijednosti, vremenski okviri i način praćenja razrađuju se u provedbenim tablicama. Time tekstualni dio Plana aktivnosti ostaje pregledan planski okvir, a provedbeni sloj dobiva operativnu preciznost oblikovanu prema dobroj praksi usporedivih europskih gradova prikazanoj u Prilogu 3 i prilagođenu dubrovačkom institucionalnom, prostornom i baštinskom kontekstu.

Plan aktivnosti uvodi i razvija provedbene formate koji osnažuju postojeći kulturni sustav i daju mu jasniju koordinacijsku, prostornu, programsku i interpretacijsku strukturu. Koordinacijske formate čine Forum kulture, tematski radni susreti te sustavnije korištenje Kalendara događanja Grada Dubrovnika i okvira za praćenje publike i kulturnih navika.

Prostorne formate čine jedinstvena evidencija prostora i resursa za kulturu te jedinstveni gradski sustav orijentacije i interpretacije. Programske formate čine „Kultura po mjeri građana”, „Elafiti, otoci kulture”, „Dobrodošlica” i Dani kulturnih i kreativnih industrija. Interpretacijske formate čine platforma Dijalog svjetske baštine, policentrična mreža interpretacijskih točaka, zajednički znak kvalitete radno naslovljen znak Libertasa, zbirka lokalnih sjećanja, Baštinska putovnica te Priručnik za stanare svjetskog dobra. Ti formati konkretiziraju razvojne smjerove Programa, povezuju postojeće aktere i instrumente javne podrške te omogućuju praćenje provedbe kroz jasne aktivnosti, pokazatelje i odgovornosti.

Provedba mjera usklađuje se s godišnjim ritmom postojećih mehanizama: s proračunskim ciklusom Grada Dubrovnika i financijskim planovima nositelja, u programskom dijelu s Programom javnih potreba u kulturi koji donosi Gradsko vijeće, a u kapitalnom i razvojnom dijelu s investicijskim planovima i nacionalnim i europskim izvorima financiranja. Prati se kroz provedbene cikluse i sustav praćenja razrađene u završnim poglavljima Plana aktivnosti.

Prioritet 1: Održivost i kapaciteti kulturnog sektora

Kulturu Dubrovnika nose ljudi. Umjetnici, stručnjaci, ustanove, udruge i kreativni profesionalci stvaraju u stabilnim i predvidljivim uvjetima, razvijaju znanja i ostaju u svome gradu, a kulturni sustav djeluje povezano i u dijalogu sa svijetom.

Kulturni razvoj Dubrovnika nose javne ustanove, nezavisna scena, umjetnici i kreativni profesionalci, uz istraživače, edukatore i druge aktere kulturnog sustava. Grad ima stabilan institucionalni sustav, aktivan izvaninstitucionalni sektor, razvijene javne programe i prepoznatljiv međunarodni ugled. Njihova dugoročna vitalnost ovisi o predvidljivim uvjetima rada, profesionalnom razvoju i zadržavanju kadra, boljoj koordinaciji i vidljivosti te povezivanju s nacionalnim i europskim okruženjem.

Vrijednosno, ovaj prioritet najizravnije ostvaruje slobodu kao sposobnost stvaranja, stručnog djelovanja i sudjelovanja u kulturnom životu. Otpornost se očituje u stabilnijim uvjetima rada, razvoju znanja i zadržavanju stručnog kadra, a ljudska mjera u brizi za dostojanstvo rada i životne uvjete kulturnih radnika. Otvorenost se očituje u nacionalnim i međunarodnim suradnjama te povezivanju s novim znanjima i praksama, a zajedništvo u koordinaciji kulturnih aktera i jačanju povjerenja unutar kulturnog sustava. Suzdržanost i sklad djeluju kao mjera upravljanja: potpora se usmjerava prema javnoj vrijednosti, kvaliteti, kontinuitetu i stvarnim razvojnim potrebama.

Ciljevi u okviru ovog prioriteta:

- 1.1. Osnajiti uvjete rada i profesionalne kapacitete u kulturi**
- 1.2. Unaprijediti koordinaciju, suradnju i razvoj kulturnog sektora**

Cilj 1.1. Osnažiti uvjete rada i profesionalne kapacitete u kulturi

Cilj je usmjeren na jačanje uvjeta rada, stručnog razvoja i dugoročne održivosti kulturnog i kreativnog sektora. Obuhvaća postojeće mehanizme potpore, razvoj profesionalnih i upravljačkih kompetencija te stvaranje preduvjeta za zadržavanje stručnog, umjetničkog i produkcijskog kadra u kulturi.

U središtu cilja nalaze se predvidljivije financiranje, bolja povezanost javnih potreba s razvojnim prioritetima Programa, jačanje znanja za provedbu programa i projekata te koordinacija s nadležnim gradskim tijelima u pitanjima koja utječu na životne i radne uvjete kulturnih radnika. Obuhvaća i potporu suvremenom umjetničkom stvaralaštvu te razvoju javnih galerijskih i muzejskih zbirki, čime se jačaju produkcijski uvjeti autora, dostupnost umjetničkih djela javnosti i trajna kulturna memorija grada.

Mjere koje dovode do ostvarenja ovog cilja:

- 1.1.1. Unaprjeđenje financijske održivosti kulturnog sektora
- 1.1.2. Razvoj profesionalnih i upravljačkih kapaciteta
- 1.1.3. Stabilizacija uvjeta za zadržavanje stručnog kadra u kulturi
- 1.1.4. Poticanje umjetničkog stvaralaštva i razvoja zbirki

Mjera 1.1.1. Unaprjeđenje financijske održivosti kulturnog sektora

Mjera je usmjerena na povećanje predvidljivosti i održivosti financiranja kulturnih programa kroz bolje korištenje postojećeg sustava javnih potreba u kulturi, jasnije povezivanje programskih odluka s razvojnim prioritetima Programa, višegodišnje programsko planiranje te jačanje korištenja nacionalnih i europskih izvora financiranja.

Mjera polazi od činjenice da Grad Dubrovnik već ima razvijen sustav javnih potreba, kulturna vijeća i rastuću omotnicu za programe izvan ustanova. Razvojni iskorak zato se odnosi na bolje usmjeravanje postojećih instrumenata, postupno uvođenje predvidljivijih oblika potpore za programe od posebnog javnog interesa i snažnije korištenje financiranja iz vanjskih izvora.

S.O.T.:

Osnažiti i transformirati. Osnažuje se postojeći sustav javnih potreba, a transformira se uvođenjem višegodišnjeg programskog ugovaranja, predfinanciranja i razvojno usmjerenog vrednovanja programa.

Instrumenti:

Financiranje + Koordinacija

Aktivnosti:

- 1.1.1.1. Uvođenje trogodišnjeg programskog ugovaranja za programe od posebnog javnog interesa, uz utvrđivanje kriterija tog interesa.
- 1.1.1.2. Uključivanje kriterija međusektorske suradnje (privatni, javni i civilni), razvoja publike, sudjelovanja mladih, međunarodne suradnje, medijske i informacijske pismenosti, uključivanja novih stanovnika kroz program „Dobrodošlica” te policentrične dostupnosti u sustav vrednovanja programa godišnjeg javnog poziva, bez otvaranja novih prioriteta linija.
- 1.1.1.3. Uspostava modela predfinanciranja i premošćivanja likvidnosti za nacionalne i europske projekte.
- 1.1.1.4. Jačanje informiranja kulturnih aktera o mogućnostima nacionalnog i europskog financiranja.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
1.1.1.1. Uvođenje trogodišnjeg programskog ugovaranja za programe od posebnog javnog interesa	Utvrđeni kriteriji za programe od posebnog javnog interesa	0	1	2027.	1 x	N: Odjel; P: kulturna vijeća, Upravni odjel za proračun, financije i naplatu
	Uveden model trogodišnjeg ugovaranja	0	1	2027.	1 x	N: Odjel; P: kulturna vijeća, Upravni odjel za proračun, financije i naplatu
	Broj programa s trogodišnjim ugovorom	0	10	2033.	godišnje	N: Odjel; P: kulturna vijeća, Upravni odjel za proračun, financije i naplatu
1.1.1.2. Uključivanje kriterija međusektorske suradnje (privatni, javni i civilni), razvoja publike, sudjelovanja mladih, međunarodne suradnje, medijske i informacijske pismenosti te policentrične dostupnosti godišnjeg javnog poziva	Novi kriteriji ugrađeni u Poziv za javne potrebe	0	1	2027.	1 x	N: Odjel; P: kulturna vijeća
1.1.1.3. Uspostava modela predfinanciranja i premošćivanja likvidnosti	Uspostavljen model	0	1	2028.	1 x	N: Odjel, Upravni odjel za proračun, financije i naplatu; P: DURA, gradske ustanove u kulturi
	Broj projekata korisnika predfinanciranja	0	12	2033.	godišnje	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva i KKI
1.1.1.4. Jačanje informiranja o nacionalnom i europskom financiranju	Broj informativnih događanja	0	2 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: DURA; P: Odjel, gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva i KKI

Mjera 1.1.2. Razvoj profesionalnih i upravljačkih kapaciteta

Mjera je usmjerena na jačanje znanja, vještina i organizacijskih kapaciteta kulturnog i kreativnog sektora u području kulturnog menadžmenta. Obuhvaća stručno usavršavanje i cjeloživotno učenje kroz module upravljanja projektima i produkcijom, financijskog planiranja, razvoja publike, održivog poslovanja i zelenih praksi, digitalnih alata te etičke primjene umjetne inteligencije u kulturi, uz mentorstvo i projektnu podršku.

Mjera se oslanja na postojeće kapacitete DURA-e, kulturnih ustanova, stručnih partnera i relevantnih nacionalnih i međunarodnih mreža. Povezuje potrebe ustanova, organizacija civilnog društva, umjetnika, kreativnih profesionalaca, mladih stručnjaka i studenata s praktičnim oblicima učenja i stručne podrške. Posebna se pozornost posvećuje studentima i mladim stručnjacima kojima su pripravništvo, stručna praksa i mentorstvo način profesionalnog uključivanja u kulturni sektor Dubrovnika.

S.O.T.:

Osnažiti. Osnažuju se znanja i organizacijski kapaciteti kulturnog sektora stručnim usavršavanjem, projektnom podrškom, mentorstvom i povezivanjem s obrazovnim i razvojnim partnerima.

Instrumenti:

Kapaciteti + Povezivanje

Aktivnosti:

- 1.1.2.1. Izrada godišnje analize potreba kulturnog sektora za stručnim usavršavanjem u području kulturnog menadžmenta, pripravništvom, praksom i mentorstvom.
- 1.1.2.2. Organizacija skrojenih programa stručnog usavršavanja u kulturnom menadžmentu, u suradnji s provjerenim vanjskim izvođačem, prema utvrđenom interesu kulturnih aktera.
- 1.1.2.3. Razvoj stručne i projektne podrške samostalnim umjetnicima, nezavisnim stručnjacima, malim organizacijama i kreativnim profesionalcima u pripremi programa, projektnih prijava i razvojnih međusektorskih partnerstava.
- 1.1.2.4. Razvoj modela pripravništva, stručne prakse i mentorstva za studente i mlade stručnjake u kulturi.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
1.1.2.1. Izrada godišnje analize potreba za stručnim usavršavanjem, pripravništvom, stručnom praksom i mentorstvom	Izrađena godišnja analiza	0	1 godišnje	2027.–2033.	godišnje	N: Odjel; P: DURA, gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva i KKI
1.1.2.2. Organizacija skrojenih programa stručnog usavršavanja u kulturnom menadžmentu	Broj provedenih edukacija	0	1	2027.–2033.	1 x	N: Odjel; P: DURA, gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva i KKI
	Broj sudionika edukacija	0	najmanje 10	2027.–2033.	1 x	N: Odjel; P: DURA, gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva i KKI
1.1.2.3. Stručna i projektna podrška samostalnim umjetnicima, nezavisnim stručnjacima, malim organizacijama i kreativnim profesionalcima	Broj podržanih projektnih prijava i razvojnih partnerstava	n/p (utvrđuje se 2026.)	najmanje 3 godišnje	2027.–2033.	godišnje	N: DURA; P: Odjel, organizacije civilnog društva i KKI
	Broj korisnika stručne i projektne podrške	n/p (utvrđuje se 2026.)	najmanje 3 godišnje	2027.–2033.	godišnje	N: DURA; P: Odjel, organizacije civilnog društva i KKI
1.1.2.4. Razvoj modela pripravništva, stručne prakse i mentorstva	Uspostavljen model pripravništva, prakse i mentorstva	0	1	2027.	1 x	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva i KKI, Umjetnička škola Luke Sorkočevića Dubrovnik i Sveučilište u Dubrovniku
	Broj pripravnika, praktikanata i mentorskih parova	1 (2025.)	5 godišnje	2028.–2033.	godišnje	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva i KKI, Umjetnička škola Luke Sorkočevića Dubrovnik i Sveučilište u Dubrovniku

Mjera 1.1.3. Stabilizacija uvjeta za zadržavanje stručnog kadra u kulturi

Mjera je usmjerena na stabilizaciju uvjeta za zadržavanje stručnog, umjetničkog i produkcijskog kadra u kulturi. Polazi od visokih troškova života i stanovanja u Dubrovniku, potrebe za deficitarnim profilima u ustanovama i kulturnim organizacijama te važnosti kontinuiteta stručnog rada za kvalitetu kulturnih programa.

Mjera prepoznaje postojeće oblike potpore stanovanju dijela djelatnika ustanova u kulturi i gostujućih umjetnika kao važan instrument stabilnosti kulturnog sustava. Daljnji razvoj mjere temelji se na sustavnijem praćenju potreba, jasnijem obrazlaganju deficitarnih profila i koordinaciji s nadležnim gradskim tijelima za imovinu, stanovanje i druge oblike podrške.

S.O.T.:

Sačuvati i osnažiti. Čuvaju se postojeći oblici potpore stanovanju stručnog i umjetničkog kadra, a osnažuju se evidencijom, jasnim kriterijima i koordinacijom s nadležnim gradskim tijelima radi zadržavanja kadra o kojem ovisi kontinuitet programa.

Instrumenti:

Kapaciteti + Koordinacija

Aktivnosti:

- 1.1.3.1. Evidentiranje postojećih oblika potpore stanovanju djelatnika ustanova u kulturi, gostujućih umjetnika i stručnjaka.
- 1.1.3.2. Procjena potreba ustanova i kulturnih organizacija za deficitarnim stručnim, umjetničkim i produkcijskim profilima.
- 1.1.3.3. Izrada preciznih kriterija za obrazlaganje potreba za potporom stanovanju i drugim oblicima podrške stručnom kadru u kulturi.
- 1.1.3.4. Koordinacija s nadležnim gradskim tijelima radi uključivanja potreba kulturnog sektora u postojeće modele korištenja stanova, prostora i priuštivog stanovanja, uključujući prostor za umjetničke rezidencije.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
1.1.3.1. Evidentiranje postojećih oblika potpore stanovanju	Izrađena evidencija	0	1	2027.	1 x	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, upravna tijela nadležna za imovinu, stanovanje i proračun
1.1.3.2. Procjena potreba za deficitarnim profilima	Izrađena procjena	0	1	2027.	1 x	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva i KKI, upravna tijela nadležna za imovinu, stanovanje i proračun
	Ažurirana procjena	0	1	2030.	1 x	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva i KKI, upravna tijela nadležna za imovinu, stanovanje i proračun
1.1.3.3. Izrada kriterija za obrazlaganje potreba za potporom	Definirani kriteriji	0	1	2027.	1 x	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva i KKI, upravna tijela nadležna za imovinu, stanovanje i proračun
1.1.3.4. Koordinacija s nadležnim gradskim tijelima	Broj koordinacijskih sastanaka	n/p (utvrđuje se 2026.)	2 godišnje	2027.–2033.	godišnje	N: Odjel; P: upravna tijela nadležna za imovinu, stanovanje i proračun, gradske ustanove u kulturi
	Broj stanova osiguranih stručnom i umjetničkom kadru u kulturi, s godišnjim izvješćem o učincima	16 (2025.)	najmanje 16	2033.	godišnje	N: upravna tijela nadležna za imovinu, stanovanje i proračun, gradske ustanove u kulturi; P: Odjel

Mjera 1.1.4. Poticanje umjetničkog stvaralaštva i razvoja zbirki

Mjera je usmjerena na jačanje uvjeta za suvremeno umjetničko stvaralaštvo te na sustavan razvoj galerijskih i muzejskih zbirki. Posebna se pozornost posvećuje mladim umjetnicima do 35 godina kao nositeljima generacijske obnove kulturnog života Dubrovnika te dubrovačkim autorima čiji radovi predstavljaju važan dio suvremene kulturne memorije grada. Uz likovno stvaralaštvo, mjera prepoznaje i književno stvaralaštvo i izdavaštvo kao dio suvremene kulturne produkcije i memorije grada.

Otkupom i donacijama umjetničkih djela suvremeno stvaralaštvo ulazi u javne zbirke i postaje trajnim javnim dobrom, dok produkcijske i izložbene potpore pridonose razvoju umjetničke scene i profesionalnom razvoju autora. Mjera također potiče uključivanje donatora i gospodarskih subjekata u potporu suvremenom umjetničkom stvaralaštvu i razvoju javnih zbirki radi dugoročne održivosti umjetničkog života Dubrovnika.

S.O.T.:

Oснаžiti. Oснаžuju se produkcijske, izložbene i akvizicijske prakse javnih ustanova te razvoj javnih zbirki programom otkupa, poticanjem donacija i potporama stvaralaštvu mladih i dubrovačkih autora.

Instrumenti:

Programi + Financiranje

Aktivnosti:

1.1.4.1. Razvoj programa otkupa radova mladih i dubrovačkih autora za javne galerijske i muzejske zbirke.

1.1.4.2. Poticanje donacija i sponzorstava javnim galerijskim i muzejskim zbirkama, uz gradski okvir priznanja i poticaja donatorima.

1.1.4.3. Razvoj produkcijskih i izložbenih potpora mladim umjetnicima i dubrovačkim autorima te potpora književnim i izdavačkim programima.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
1.1.4.1. Razvoj programa otkupa radova mladih i dubrovačkih autora	Uspostavljen program otkupa	n/p (utvrđuje se 2026.)	1	2027.	1 x	N: Odjel; P: Umjetnička galerija Dubrovnik, Dubrovački muzeji
	Broj otkupljenih radova mladih autora	n/p (utvrđuje se 2026.)	6 ukupno	2033.	godišnje	N: Umjetnička galerija Dubrovnik; P: Odjel, Dom Marina Držića, mladi autori
	Broj otkupljenih radova dubrovačkih autora	n/p (utvrđuje se 2026.)	6 ukupno	2033.	godišnje	N: Umjetnička galerija Dubrovnik; P: Odjel, Dom Marina Držića, dubrovački autori
1.1.4.2. Poticanje donacija i sponzorstava javnim galerijskim i muzejskim zbirkama	Broj doniranih radova	26 (2025.)	40 ukupno	2033.	godišnje	N: Umjetnička galerija Dubrovnik, Dubrovački muzeji, Dom Marina Držića, Prirodoslovni muzej Dubrovnik, Muzej Domovinskog rata Dubrovnik, Kinematografi Dubrovnik (Kuća filma); P: Odjel, gospodarski subjekti
	Broj donatorskih i sponzorskih partnerstava	0	8 ukupno	2028.-2033.	godišnje	N: Umjetnička galerija Dubrovnik, Dubrovački muzeji, Dom Marina Držića, Prirodoslovni muzej Dubrovnik, Muzej Domovinskog rata Dubrovnik, Kinematografi Dubrovnik (Kuća filma); P: Odjel, gospodarski subjekti
	Broj otkupa uz potporu donatora	0	10 ukupno	2028.-2033.	godišnje	N: Umjetnička galerija Dubrovnik, Dubrovački muzeji, Dom Marina Držića, Prirodoslovni muzej Dubrovnik, Muzej Domovinskog rata Dubrovnik, Kinematografi Dubrovnik (Kuća filma); P: Odjel, gospodarski subjekti
1.1.4.3. Razvoj produkcijskih i izložbenih potpora mladim umjetnicima i dubrovačkim autorima	Broj mladih autora obuhvaćenih potporama	5 (2025.)	6 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: Odjel; P: kulturna vijeća, Umjetnička galerija Dubrovnik, Art radionica Lazareti, Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Dubrovnik (Galerija Flora), Dubrovačka udruga likovnih umjetnika (DULU), Umjetnička škola Luke Sorkočevića Dubrovnik
	Broj dubrovačkih autora obuhvaćenih potporama	n/p (utvrđuje se 2026.)	6 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: Odjel; P: kulturna vijeća, Umjetnička galerija Dubrovnik, Art radionica Lazareti, Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Dubrovnik (Galerija Flora), Dubrovačka udruga likovnih umjetnika (DULU), Umjetnička škola Luke Sorkočevića Dubrovnik
	Broj podržanih programa	0	4 godišnje	2028.-2033.	godišnje	N: Odjel; P: kulturna vijeća, organizacije civilnog društva i KKI, nakladnici i izdavači

Cilj 1.2. Unaprijediti koordinaciju, suradnju i razvoj kulturnog sektora

Cilj je usmjeren na jačanje kulturnog i kreativnog sektora kao povezanog, vidljivog i razvojno sposobnog sustava. Obuhvaća koordinaciju kulturnih aktera, bolje korištenje postojećih informacija i alata, razvoj suradničkih programa, poticanje kulturnih i kreativnih industrija te jačanje nacionalne i međunarodne kulturne suradnje.

Cilj povezuje javne ustanove, civilno društvo, umjetnike i kreativne profesionalce s obrazovnim, razvojnim, turističkim i međunarodnim partnerima. Time se stvaraju uvjeti za razmjenu znanja, zajedničko planiranje, koprodukcije, razvoj novih produkcijskih modela i veću vidljivost dubrovačke kulture u lokalnom, nacionalnom, mediteranskom, europskom i međunarodnom kontekstu.

Mjere koje dovode do ostvarenja ovog cilja:

1.2.1. Unaprjeđenje koordinacije kulturnog sustava

1.2.2. Razvoj kulturnih i kreativnih industrija

1.2.3. Jačanje nacionalne i međunarodne kulturne suradnje

Mjera 1.2.1. Unaprjeđenje koordinacije kulturnog sustava

Mjera je usmjerena na osnaživanje koordinacije kulturnog sustava kroz bolje korištenje postojećih savjetodavnih, programskih, informacijskih i digitalnih mehanizama. Dubrovnik ima razvijene ustanove, aktivne organizacije civilnog društva, kulturna vijeća, Kalendar događanja Grada Dubrovnika i suradničke prakse koje se mogu snažnije povezati u funkciji zajedničkog planiranja i vidljivijeg kulturnog života.

Mjera te postojeće alate pretvara u redovit mehanizam zajedničkog planiranja, vidljivosti i praćenja kulturnih programa, a kao novi koordinacijski format uvodi Forum kulture koji se održava dvaput godišnje, uz preporuku da facilitaciju provode vanjski stručnjaci. Pritom se Kalendar događanja Grada Dubrovnika razvija kao zajednički podatkovni sloj Programa: jedan izvor za vidljivost, planiranje, koordinaciju i praćenje prostorne raspodjele programa, na koji se oslanjaju i druge mjere, pa njegova pojava drugdje znači korištenje istog alata, a ne udvajanje. Svrha joj je veća protočnost informacija, usklađenost programskih ritmova i razvoj suradničkih produkcija, uz očuvanje autonomije aktera.

S.O.T.:

Osnažiti i transformirati. Osnažuju se postojeći koordinacijski mehanizmi, kulturna vijeća i Kalendar događanja radi protočnosti informacija i vidljivosti programa, a koordinacija se transformira Forumom kulture kao novim formatom praćenja provedbe i razvoja suradničkih produkcija.

Instrumenti:

Koordinacija + Povezivanje

Aktivnosti:

- 1.2.1.1. Organizacija Forum kulture kao redovitog koordinacijskog formata koji se održava dvaput godišnje: početkom godine radi evaluacije protekle godine, a prije ljeta radi pripreme i usklađivanja programa za prijavu na sufinanciranje. Tematski radni susreti održavaju se kao radni dio Forum kulture.
- 1.2.1.2. Uključivanje kulturnih vijeća u savjetodavno praćenje provedbe Programa u okviru njihove zakonske uloge.
- 1.2.1.3. Sustavnije korištenje Kalendara događanja Grada Dubrovnika kao zajedničkog alata za vidljivost, planiranje, koordinaciju, praćenje prostorne raspodjele i javnu promociju kulturnih programa.

1.2.1.4. Poticanje zajedničkih produkcija, koprodukcija i partnerskih programa javnih ustanova, organizacija civilnog društva, umjetnika i kreativnih profesionalaca.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
1.2.1.1. Organizacija Forum kulture	Održan prvi Forum kulture	0	1	2027.	1 x	N: Odjel; P: kulturna vijeća, gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije, KKI, DURA, TZ grada Dubrovnika
	Broj održanih Forum kulture	0	2 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: Odjel; P: kulturna vijeća, gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije, KKI, DURA, TZ grada Dubrovnika
1.2.1.2. Uključivanje kulturnih vijeća u savjetodavno praćenje	Broj sjednica kulturnih vijeća s razmatranjem provedbe Programa	0	1 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: Odjel; P: kulturna vijeća
1.2.1.3. Sustavnije korištenje Kalendara događanja	Broj događanja objavljenih u Kalendaru	n/p (utvrđuje se 2026.)	rast 20 % prema 2026.	2033.	godišnje	N: Odjel; P: TZ grada Dubrovnika, gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije i KKI, gradski kotarevi i mjesni odbori
	Broj gradskih kotareva i mjesnih odbora obuhvaćenih kulturnim programima evidentiranim u Kalendaru	n/p (utvrđuje se 2026.)	rast 20 % prema 2026.	2033.	godišnje	N: Odjel; P: TZ grada Dubrovnika, gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije i KKI
1.2.1.4. Poticanje zajedničkih produkcija i partnerskih programa	Broj zajedničkih produkcija, koprodukcija i partnerskih programa	n/p (utvrđuje se 2026.)	6 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije i KKI

Mjera 1.2.2. Razvoj kulturnih i kreativnih industrija

Mjera je usmjerena na prepoznavanje, mapiranje i razvoj kulturnih i kreativnih industrija kao važnog dijela dubrovačkog kulturnog ekosustava. Obuhvaća kreativne profesionalce, umjetnike, dizajnere, producente i druge stvaralačke aktere u audiovizualnim, digitalnim, izvedbenim, vizualnim i interdisciplinarnim praksama, koji pridonose kulturnoj produkciji, lokalnom gospodarstvu, inovacijama i suvremenom identitetu grada. Tu pripadaju i privatni kulturni producenti, primjerice festivalske, izvedbene i međunarodne produkcije, kao punopravni akteri kulturnog sektora, te suvremena i nezavisna scena.

Mjera se oslanja na postojeće aktivnosti DURA-e, Dane kulturnih i kreativnih industrija i razvoj kreativne četvrti TUP, povezujući kreativne aktere s kulturnim ustanovama, turizmom, obrazovanjem, gospodarstvom i međunarodnim partnerima. Posebna se pozornost posvećuje audiovizualnim, digitalnim, medijskim i interdisciplinarnim praksama te mladim kreativnim profesionalcima.

S.O.T.:

Osnažiti i transformirati. Osnažuju se postojeći formati, Dani kulturnih i kreativnih industrija, aktivnosti DURA-e i kreativna četvrt TUP, a transformacijski iskorak donosi sustavan razvoj kulturnih i kreativnih industrija kao razvojnog segmenta kulturnog sustava.

Instrumenti:

Povezivanje + Kapaciteti

Aktivnosti:

1.2.2.1. Mapiranje aktera, djelatnosti i lanaca vrijednosti kulturnih i kreativnih industrija u Dubrovniku.

1.2.2.2. Nadogradnja Dana kulturnih i kreativnih industrija kao formata za predstavljanje projekata, proizvoda, usluga i razvojnih mogućnosti sektora te za povezivanje kreativnih aktera s hotelskom industrijom te s ostalim privatnim sektorom radi zajedničkih kulturnih sadržaja, sponzorstava i kreativnih usluga suvremenog umjetničkog i kreativnog stvaralaštva.

1.2.2.3. Povezivanje aktera kulturnih i kreativnih industrija s produkcijskim i radnim prostorima kreativne četvrti TUP.

1.2.2.4. Potpora audiovizualnim, digitalnim, medijskim i interdisciplinarnim programima kroz javni poziv za javne potrebe te kroz povezivanje s nositeljima i s produkcijskim prostorima kreativne četvrti TUP.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
1.2.2.1. Mapiranje aktera, djelatnosti i lanaca vrijednosti	Izrađena mapa	0	1	2027.	1 x	N: DURA; P: Odjel
	Ažurirana mapa (svake dvije godine)	0	3	2033.	1 x	N: DURA; P: Odjel
1.2.2.2. Nadogradnja Dana kulturnih i kreativnih industrija	Broj održanih izdanja godišnje	1	1 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: DURA; P: Odjel, kreativna četvrt TUP, obrazovne ustanove, organizacije civilnog društva i KKI
	Broj predstavljenih aktera, projekata, proizvoda i usluga	n/p (utvrđuje se 2026.)	15 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: DURA; P: Odjel, kreativna četvrt TUP, obrazovne ustanove, organizacije civilnog društva i KKI
	Broj predstavljenih mladih profesionalaca, samostalnih stručnjaka i nezavisnih producenata	n/p (utvrđuje se 2026.)	5 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: DURA; P: Odjel, kreativna četvrt TUP, obrazovne ustanove, organizacije civilnog društva i KKI
	Broj partnerskih programa s hotelskom industrijom i ostalim privatnim sektorom	n/p (utvrđuje se 2026.)	4 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: Odjel; P: TZ grada Dubrovnika, hotelski subjekti, kreativni akteri i privatni producenti
1.2.2.3. Povezivanje aktera s prostorima kreativne četvrti TUP	Broj kreativnih aktera uključenih u razvojne, produkcijske i partnerske programe	n/p (utvrđuje se 2026.)	15	2030.	godišnje	N: DURA; P: Odjel, UTD Ragusa d.d., Centar za djecu, mlade i obitelj Dubrovnik
1.2.2.4. Potpora audiovizualnim, digitalnim, medijskim i interdisciplinarnim programima	Broj programa, projekata i partnerstava	n/p (utvrđuje se 2026.)	6 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: Odjel; P: DURA, Kinematografi Dubrovnik, Ljetna škola filma Šipan, obrazovne ustanove, organizacije civilnog društva i KKI

Mjera 1.2.3. Jačanje nacionalne i međunarodne kulturne suradnje

Mjera postojeće veze usmjerava prema dugoročnijoj suradnji oslonjenoj na ono što Dubrovnik u međunarodnom prostoru čini jedinstvenim: status svjetskog dobra i iskustvo upravljanja njime, položaj u mediteranskom kulturnom prostoru, snagu suvremenog stvaralaštva te rezidencijski potencijal grada čiji povijesni prostori, otoci i ustanove mogu primati umjetnike, istraživače i interpretatore.

Posebna se pozornost usmjerava na to da međunarodne mreže, programi i partnerstva postanu vidljivi i korisni lokalnim kulturnim akterima, kroz mobilnost, koprodukcije i razmjenu znanja u temama baštine, suvremene kulture, razvoja publike te kulturnih i kreativnih industrija.

S.O.T.:

Sačuvati i osnažiti. Čuvaju se međunarodna prepoznatljivost, članstva i veze Dubrovnika, a osnažuju rezidencijskim formatima i europskim projektima radi uključivanja lokalnih aktera u mediteranske i europske kulturne tokove.

Instrumenti:

Povezivanje + Programi

Aktivnosti:

- 1.2.3.1. Nastavak aktivnog sudjelovanja Dubrovnika u Organizaciji gradova svjetske baštine.
- 1.2.3.2. Poticanje uključivanja kulturnih ustanova i drugih kulturnih aktera u nacionalne i međunarodne strukovne mreže, uz postojeća članstva u ICOMOS-u, Association of Mediterranean Maritime Museums, International Congress of Maritime Museums, Hrvatskom muzejskom društvu, Hrvatskom arheološkom društvu i Hrvatskom knjižničarskom društvu.
- 1.2.3.3. Razvoj mobilnosti, rezidencijskih, istraživačkih i koprodukcijjskih boravaka umjetnika, istraživača, kustosa, interpretatora, producenata, mladih profesionalaca i drugih kulturnih radnika povezanih s dubrovačkim kulturnim, baštinskim i stvaralačkim kontekstom.
- 1.2.3.4. Priprema i prijava projekata na nacionalne i europske programe suradnje, ponajprije Kreativnu Europu i Interreg.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
1.2.3.1. Sudjelovanje u Organizaciji gradova svjetske baštine	Broj aktivnosti ostvarenih u okviru mreža	n/p (utvrđuje se 2026.)	2 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: Zavod za obnovu Dubrovnika; P: Odjel
1.2.3.2. Uključivanje ustanova i aktera u strukovne mreže	Broj novih članstava u nacionalnim i međunarodnim mrežama	6 (2026.)	najmanje 5 novih	2030.	godišnje	N: gradske ustanove u kulturi; P: Odjel, organizacije civilnog društva i KKI
1.2.3.3. Razvoj mobilnosti, rezidencijskih, istraživačkih i koprodukcijjskih boravaka	Uspostavljen rezidencijski program / linija potpore	0	1	2027.	1 x	N: Odjel; P: Dubrovačka baština d.o.o., Art radionica Lazareti, gradske ustanove u kulturi
	Broj ostvarenih boravaka	n/p (utvrđuje se 2026.)	5 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: gradske ustanove u kulturi, Dubrovačka baština d.o.o., Art radionica Lazareti; P: Odjel, HDLU Dubrovnik, organizacije civilnog društva i KKI
1.2.3.4. Priprema i prijava projekata na nacionalne i europske programe	Broj prijavljenih projekata	n/p (utvrđuje se 2026.)	2 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: DURA; P: Odjel, gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva i privatni sektor
	Broj odobrenih projekata	5 aktivnih (2026.)	10 novih ukupno	2033.	godišnje	N: DURA; P: Odjel, gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva i privatni sektor

Prioritet 2: Prostori i infrastruktura

Ciljevi u okviru ovog prioriteta:

- 2.1. Razviti i osuvremeniti kulturnu infrastrukturu
- 2.2. Unaprijediti upravljanje i dostupnost prostora za kulturu

Kultura ima svoje prostore u svim dijelovima grada. Baštinski sklopovi, suvremena infrastruktura i javni prostori otvoreni su stvaranju, čuvanju, izvedbi i susretu zajednice, uređeni ljudskom mjerom i u skladu s osjetljivošću baštinskog tkiva. Tu ravnotežu drži kultura mjere: briga za cjelinu, kvaliteta ispred razmetljivosti i odgovornost prema zajedničkom dobru.

Budući da se kulturni život Dubrovnika odvija u gradu izrazite baštinske osjetljivosti, visokog prostornog pritiska i ograničene dostupnosti prostora, razvoj infrastrukture traži uravnotežen pristup: ulaganje u strateške prostore, osuvremenjivanje postojećih kapaciteta, bolje uvjete rada, zaštitu građe, jasnije modele korištenja i pažljivu, reverzibilnu aktivaciju prostora. Prioritet te prostore povezuje u koordiniran i policentričan sustav u kojem duh mjesta povijesne jezgre, urbanih četvrti, zaleđa i otoka živi kroz kulturne funkcije, a kultura postaje prisutna u svakodnevnom životu cijelog grada.

Vrijednosno, ovaj prioritet najizravnije razvija sklad, ljudsku mjeru i suzdržanost u odnosu prema prostoru: sklad u usklađivanju kulturnih potreba, baštinske osjetljivosti i javne namjene, ljudsku mjeru u usmjeravanju prostora prema svakodnevnom korištenju građana i radu kulturnih aktera, a suzdržanost u pažljivoj i kvalitetnoj aktivaciji bez preopterećenja baštinskog tkiva. Otpornost se ostvaruje sigurnijim, suvremenijim i klimatski prilagodljivijim prostorima, a sloboda i zajedništvo stvaranjem uvjeta da se kultura stvara, čuva, izvodi i dijeli u svim dijelovima Grada.

Cilj 2.1. Razviti i osuvremeniti kulturnu infrastrukturu

Cilj je usmjeren na razvoj i osuvremenjivanje ključne kulturne infrastrukture Grada Dubrovnika. Obuhvaća infrastrukturne projekte koji imaju stratešku važnost za dugoročni kulturni razvoj, kvalitetu rada ustanova i drugih kulturnih aktera, suvremenu produkciju, dostupnost kulturnih sadržaja, zaštitu građe i jačanje javne kulturne funkcije prostora.

U središtu cilja nalaze se prostori i infrastrukturni sustavi koji odgovaraju na prepoznate potrebe kulturnog sektora: produkcijski i radni prostori za suvremenu kulturu i stvaralaštvo, infrastruktura za glazbenu, dramsku i plesnu djelatnost, knjižnična infrastruktura i baštinski prostori koji se mogu pažljivo uključiti u kulturni i društveni život grada. Sve infrastrukturne investicije planiraju se i provode prema načelima otpornosti, održivosti, zaštite baštine, pristupačnosti i sigurnosti korisnika.

Mjere koje dovode do ostvarenja ovog cilja:

- 2.1.1. Daljnji razvoj kreativne četvrti TUP
- 2.1.2. Razvoj infrastrukture za glazbenu i izvedbenu djelatnost
- 2.1.3. Modernizacija knjižnične infrastrukture
- 2.1.4. Aktivacija baštinskih prostora za kulturne funkcije na primjeru ljetnikovca Gučetić-Lazarević-Zbutega
- 2.1.5. Uređenje središnje čuvaonice za muzejsku i galerijsku građu

Mjera 2.1.1. Daljnji razvoj kreativne četvrti TUP

Mjera je usmjerena na razvoj produkcijskih, radnih, kreativnih, izložbenih, audiovizualnih, digitalnih i interdisciplinarnih prostora koji kulturnom i kreativnom sektoru omogućuju suvremene uvjete rada, stvaranja, predstavljanja, edukacije, suradnje i javnog djelovanja.

Kao važno prostorno uporište prepoznaje se kreativna četvrt TUP u Gružu, koja povezuje suvremenu kulturu, kulturne i kreativne industrije, tehničku kulturu, vizualne umjetnosti, audiovizualne i digitalne sadržaje te nezavisnu scenu.

S.O.T.:

Osnažiti i transformirati. Osnažuju se pokrenuti razvoj kreativne četvrti TUP te postojeći prostorni i kreativni potencijali Grada Dubrovnika, dok transformacijski iskorak predstavlja uspostava TUP-a kao novog gradskog središta suvremene kulture te kulturnih i kreativnih industrija.

Instrumenti:

Prostori + Financiranje

Aktivnosti:

- 2.1.1.1. Fazna razrada postojeće predidejne podloge do glavnog i izvedbenog projekta.
- 2.1.1.2. Operacionalizacija modela upravljanja i korištenja prostora TUP-a.
- 2.1.1.3. Nastavak programske aktivacije osposobljenih prostora kompleksa TUP-a za produkcijske, izložbene, audiovizualne, digitalne, edukativne i interdisciplinarne programe.
- 2.1.1.4. Priprema i prijava infrastrukturnih i razvojnih projekata produkcijskih i radnih prostora kreativne četvrti TUP na nacionalne i europske izvore financiranja, uz prethodno utvrđen pravni, vlasnički i investicijski model provedbe.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
2.1.1.1. Fazna razrada postojeće predidejne podloge	dovršena projektna dokumentacija do razine glavnog projekta	0	1	2029.	1 x	N: Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima; P: UTD Ragusa d.d., Odjel, DURA
	dovršena projektna dokumentacija do razine izvedbenog projekta	0	1	2031.	1 x	N: Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima; P: UTD Ragusa d.d., Odjel, DURA
2.1.1.2. Operacionalizacija modela upravljanja i korištenja prostora TUP-a	razrađena primjena akta o upravljanju, korištenju i ulaganju u prostore kreativne četvrti TUP	1 (2026.)	1	2028.	1 x	N: UTD Ragusa d.d.;
	broj sklopljenih ugovora o korištenju prostora prema usvojenom aktu	0	10	2028.–2033.	godišnje	N: UTD Ragusa d.d.;
2.1.1.3. Programsko aktiviranje osposobljenih prostora TUP-a	broj aktiviranih novih produkcijskih i radnih prostora	0	2	2027.–2033.	godišnje	N: UTD Ragusa d.d.; P: DURA, Odjel, organizacije civilnog društva i KKI
2.1.1.4. Priprema i prijava infrastrukturnih i razvojnih projekata	broj prijavljenih projekata na vanjske izvore financiranja	0	najmanje 2	2027.–2033.	godišnje	N: DURA; P: UTD Ragusa d.d., Upravni odjel za europske fondove i gospodarstvo, Odjel, organizacije civilnog društva i KKI

Mjera 2.1.2. Razvoj infrastrukture za glazbenu i izvedbenu djelatnost

Mjera je usmjerena na razvoj infrastrukturnih uvjeta za glazbenu djelatnost i izvedbene umjetnosti. Obuhvaća prostorne, tehničke, akustičke, organizacijske i partnerske pretpostavke potrebne za cjelogodišnji, profesionalni i javno dostupan koncertni i izvođački život Dubrovnik.

Mjera dugoročno priprema koncertnu infrastrukturu na lokaciji Preparandije, i to kao dvije povezane dvorane: veliku koncertnu dvoranu za simfonijski i festivalski program te multifunkcionalnu dvoranu kao radni prostor Dubrovačkog simfonijskog orkestra, Folklornog ansambla Lindo i Dubrovačkih ljetnih igara. Dvije dvorane ujedno stvaraju uvjete da Folklorni ansambl Lindo prostor u prizemlju Palače Banac, koji danas koristi za probe, prepusti Umjetničkoj galeriji Dubrovnik za povremene izložbe, čime se otvara put koncipiranju stalnog postava moderne i suvremene hrvatske umjetnosti. Ljetnikovac Crijević Pucić pritom ostaje Kuća dubrovačke glazbe (vidi prilog uz mjeru 4.1.3.), s komornim programima u postojećim prostornim okvirima, budući da konzervatorski uvjeti dopuštaju samo zahvate primjerene baštinskom tkivu; probe ondje ostaju moguće u dijelu programa za koji klavir nije potreban.

S.O.T.:

Osnažiti i transformirati. Osnažuje se Ljetnikovac Crijević Pucić kao Kuća dubrovačke glazbe s komornim programom u postojećim prostornim okvirima, dok transformacijski iskorak predstavlja priprema dviju dvorana na Preparandiji, velike koncertne i multifunkcionalne radne dvorane, kao nove infrastrukture za Dubrovački simfonijski orkestar, Folklorni ansambl Lindo, Dubrovačke ljetne igre i širi izvedbeni sektor.

Instrumenti:

Prostori + Financiranje

Aktivnosti:

2.1.2.1. Uspostava partnerskog, imovinsko-pravnog i provedbenog okvira projekta koncertnih dvorana na lokaciji Preparandije.

2.1.2.2. Dovršetak studije izvedivosti i izrada projektne dokumentacije u skladu s prostornim, akustičkim, tehničkim, konzervatorskim, financijskim, okolišnim i zahtjevima pristupačnosti.

2.1.2.3. Izrada plana korištenja budućih dvorana za Dubrovački simfonijski orkestar, Folklorni ansambl Lindo, Dubrovačke ljetne igre te glazbene, dramske, plesne i druge izvedbene programe.

2.1.2.4. Donošenje faznog plana provedbe projekta, s pripremnom fazom u prvom provedbenom ciklusu i faznom realizacijom do kraja razdoblja Programa.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
2.1.2.1. Uspostava partnerskog, imovinsko-pravnog i provedbenog okvira	uspostavljen okvir projekta	0	1	2027.	1 x	N: Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima; P: Odjel, Dubrovački simfonijski orkestar, Dubrovačke ljetne igre, Folklorni ansambl Lindo, Sveučilište u Zagrebu, Dubrovačka biskupija, Ministarstvo kulture i medija RH
2.1.2.2. Dovršetak studije izvedivosti i izrada projektne dokumentacije	dovršena studija izvedivosti	0	1	2027.	1 x	N: Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima; P: Odjel, Upravni odjel za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu okoliša, Upravni odjel za komunalne djelatnosti, more i mjesnu samoupravu
	izrađena projektna dokumentacija	0	1	2030.	1 x	N: Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima; P: Odjel, Upravni odjel za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu okoliša, Upravni odjel za komunalne djelatnosti, more i mjesnu samoupravu
2.1.2.3. Izrada plana korištenja budućih dvorana	izrađen plan korištenja	0	1	2030.	1 x	N: Odjel; P: Dubrovački simfonijski orkestar, Folklorni ansambl Lindo, Dubrovačke ljetne igre, izvedbene ustanove i organizacije
2.1.2.4. Donošenje faznog plana provedbe	donesen fazni plan provedbe	0	1	2028.	1 x	N: Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima; P: Odjel

Mjera 2.1.3. Modernizacija knjižnične infrastrukture

Mjera je usmjerena na modernizaciju knjižnične infrastrukture kao jedne od temeljnih javnih kulturnih funkcija Grada Dubrovnika. Obuhvaća dugoročno rješavanje prostornih uvjeta Dubrovačkih knjižnica u povijesnoj jezgri, razvoj knjižničnih kapaciteta u Gružu, uređenje središnjeg spremišta Znanstvene knjižnice u kreativnoj četvrti TUP te sustavno osuvremenjivanje knjižničnih ogranaka prema potrebama korisnika, zaposlenika, zaštite građe i razvoja čitateljske kulture i publike.

Svi se zahvati provode u skladu s prostorno-planskom dokumentacijom, konzervatorskim uvjetima i načelima održive gradnje, u koordinaciji s nadležnim upravnim tijelima Grada Dubrovnika.

S.O.T.:

Sačuvati i osnažiti. Čuva se mreža Dubrovačkih knjižnica i njihova policentrična javna funkcija, a osnažuje stabilizacijom prostornih uvjeta, rasterećenjem baštinski osjetljivih prostora i obnovom ogranaka.

Instrumenti:

Prostori + Financiranje

Aktivnosti:

- 2.1.3.1. Osiguranje dugoročnog statusa i primjerenih uvjeta rada Dubrovačkih knjižnica u povijesnoj jezgri.
- 2.1.3.2. Dovršetak uređenja i opremanja te otvaranje gruskog ogranaka Narodne knjižnice i središnjeg spremišta Znanstvene knjižnice u kreativnoj četvrti TUP.
- 2.1.3.3. Obnova, opremanje i funkcionalno unaprjeđenje gradskih ogranaka Dubrovačkih knjižnica prema potrebama korisnika, zaštite građe i razvoja publike.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
2.1.3.1. Osiguranje dugoročnog statusa Dubrovačkih knjižnica u povijesnoj jezgri	pravno uređen dugoročni status smještaja u povijesnoj jezgri	0	1	2029.	1 x	N: Upravni odjel za gospodarenje nekretnostima i opće poslove; P: Dubrovačke knjižnice, Odjel
2.1.3.2. Dovršetak uređenja i otvaranje gruskog ogranaka i središnjeg spremišta u TUP-u	otvoren gruški ogranak Narodne knjižnice	0	1	2026.	1 x	N: Dubrovačke knjižnice; P: Odjel, Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima
	uspostavljeno središnje spremište Znanstvene knjižnice	0	1	2026.	1 x	N: Dubrovačke knjižnice; P: Odjel, Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima
2.1.3.3. Obnova, opremanje i funkcionalno unaprjeđenje gradskih ogranaka	broj obnovljenih, opremljenih ili funkcionalno unaprijeđenih gradskih ogranaka	0	najmanje 3	2027.-2033.	godišnje	N: Dubrovačke knjižnice; P: Odjel, Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima

Mjera 2.1.4. Aktivacija baštinskih prostora za kulturne funkcije na primjeru ljetnikovca Gučetić-Lazarević-Zbutega

Mjera je usmjerena na aktivaciju baštinskih prostora u vlasništvu Grada Dubrovnika za nove kulturne i javne funkcije. U prvom provedbenom ciklusu usredotočuje se na ljetnikovac Gučetić-Lazarević-Zbutega u Mokošici, reprezentativni kompleks ladanjske arhitekture Rijeke dubrovačke iz XVI. stoljeća.

Projekt je u visokom stupnju pripremljenosti: ishoda je građevinska dozvola, izrađena je projektna dokumentacija za rekonstrukciju i adaptaciju, a prostor se razvija kao Društveno-kulturni centar Mokošica s memorijalnim sadržajem posvećenim Ruđeru Boškoviću. Kao kulturna infrastruktura najvećeg stambenog područja Dubrovnika, centar pridonosi policentričnoj dostupnosti kulture, obnovi ladanjske baštine i razvoju kulturnih, edukacijskih i društvenih sadržaja za lokalnu zajednicu. Uz ljetnikovac, prioritetne baštinske aktivacije u razdoblju Programa obuhvaćaju zgradu starog zatvora s pripadajućom arheološkom zonom na Pustijerni za stalni postav Arheološkog muzeja, cjelovitu obnovu tvrđave Imperijal i stavljanje u punu funkciju Muzeja Domovinskog rata Dubrovnik, realizaciju Postaje svetoga Vlah, interpretacije Feste svetoga Vlah kao UNESCO-ova nematerijalnog kulturnog dobra, koju nosi Društvo prijatelja dubrovačke starine, te uređenje donjeg dijela arheološkog lokaliteta Na Andriji za kulturna događanja.

S.O.T.:

Sačuvati i osnažiti. Čuva se iznimna vrijednost ljetnikovca Gučetić-Lazarević-Zbutega te postojeća konzervatorska, projektna i interpretacijska priprema, a osnažuje osiguranjem financiranja, obnovom, opremanjem, upravljačkim modelom i razvojem sadržaja Društveno-kulturnog centra Mokošica.

Instrumenti:

Prostori + Financiranje

Aktivnosti:

2.1.4.1. Dovršetak projektne i provedbene pripreme za rekonstrukciju i adaptaciju ljetnikovca Gučetić-Lazarević-Zbutega.

2.1.4.2. Osiguranje financijske konstrukcije za obnovu, opremanje i stavljanje ljetnikovca u javnu kulturnu i društvenu funkciju.

2.1.4.3. Obnova, adaptacija i opremanje ljetnikovca Gučetić-Lazarević-Zbutega za Društveno-kulturni centar Mokošica s memorijalnim sadržajem posvećenim Ruđeru Boškoviću, u skladu s konzervatorskim smjernicama, projektnom dokumentacijom, vrtom studijom, klimatskim i energetske zahtjevima.

2.1.4.4. Uspostava upravljačkog modela i određivanje nositelja upravljanja Društveno-kulturnim centrom Mokošica.

2.1.4.5. Priprema programskog, edukacijskog i interpretacijskog okvira centra, uključujući korištenje vrta i javno-edukacijskog parka za potrebe lokalne zajednice.

2.1.4.6. Priprema prioritarnih baštinskih aktivacija: zgrade starog zatvora s arheološkom zonom na Pustijerni, tvrđave Imperijal, Postaje svetoga Vlah i lokaliteta Na Andriji.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
2.1.4.1. Dovršetak projektne i provedbene pripreme	dovršena projektna dokumentacija i ishoden akt o gradnji	1 (2026.)	1	2026.	1 x	N: Zavod za obnovu Dubrovnika, Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima; P: Hrvatski restauratorski zavod, Odjel, Upravni odjel za gospodarenje nekretninama i opće poslove, Dubrovački muzeji
2.1.4.2. Osiguranje financijske konstrukcije	osiguran izvor financiranja obnove i opremanja	0	1	2027.-2030.	1 x	N: Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima, Upravni odjel za proračun, financije i naplatu; P: DURA, Zavod za obnovu Dubrovnika, Odjel, Upravni odjel za gospodarenje nekretninama i opće poslove, Dubrovački muzeji
2.1.4.3. Obnova, adaptacija i opremanje ljetnikovca	dovršena obnova, adaptacija i opremanje prostora	0	1	2033.	1 x	N: Zavod za obnovu Dubrovnika i Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima; P: Hrvatski restauratorski zavod, nadležni konzervatorski odjel, Odjel, Dubrovački muzeji
2.1.4.4. Uspostava upravljačkog modela	određen upravljački model i nositelj upravljanja centrom	0	1	2027.-2030.	1 x	N: Upravni odjel za gospodarenje nekretninama i opće poslove, Odjel; P: Zavod za obnovu Dubrovnika, Dubrovački muzeji, gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva, DURA
2.1.4.5. Priprema programskog, edukacijskog i	izrađen programski, edukacijski i	0	1	2030.	1 x	N: Odjel; P: Dubrovački muzeji, gradske ustanove u kulturi, gradski kotar Mokošica,

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
interpretacijskog okvira centra	interpretacijski okvir centra					organizacije civilnog društva, škole i vrtići u Mokošici
2.1.4.6. Priprema prioriternih baštinskih aktivacija	broj baštinskih prostora s dovršenom projektnom i provedbenom pripremom	0	najmanje 4	2033.	godišnje	N: Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima, Zavod za obnovu Dubrovnika; P: Odjel, Dubrovački muzeji, Muzej Domovinskog rata Dubrovnik, Društvo prijatelja dubrovačke starine, Područna konzervatorska služba Dubrovnik Ministarstva kulture i medija

Mjera 2.1.5. Uređenje središnje čuvaonice za muzejsku i galerijsku građu

Mjera je usmjerena na osiguravanje primjerenih prostornih, tehničkih, sigurnosnih, konzervatorskih i klimatskih uvjeta za dugoročno čuvanje muzejske, galerijske i druge pokretne kulturne baštine u nadležnosti gradskih ustanova u kulturi. Obuhvaća planiranje, pripremu, uređenje i opremanje središnje čuvaonice za potrebe Dubrovačkih muzeja, Umjetničke galerije Dubrovnik i drugih gradskih ustanova koje upravljaju vrijednim zbirkama i fundusima. Posebna se pozornost posvećuje zaštiti i očuvanju građe, unaprijeđenju uvjeta pohrane te primjeni suvremenih konzervatorskih i sigurnosnih standarda. Mjera se provodi fazno, u skladu s utvrđenim potrebama ustanova, pripremljenošću projektne dokumentacije, raspoloživim prostorom i dostupnim izvorima financiranja. Budući da lokacija središnje čuvaonice još nije utvrđena, njezino određivanje, prema prostornim, konzervatorskim, sigurnosnim i financijskim kriterijima, dio je prve faze mjere.

S.O.T.:

Osnažiti i transformirati. Osnažuje se zaštita pokretne kulturne baštine suvremenim konzervatorskim, sigurnosnim i klimatskim standardima, dok transformacijski iskorak predstavlja uspostava središnje čuvaonice za gradske ustanove u kulturi, sa suvremenim modelima upravljanja fundusima i digitalnim praćenjem građe.

Instrumenti:

Prostori + Financiranje

Aktivnosti:

- 2.1.5.1. Izrada analize postojećih uvjeta čuvanja muzejske i galerijske građe, utvrđivanje potreba i mogućih lokacija za uspostavu središnje čuvaonice.
- 2.1.5.2. Izrada projektne, tehničke i konzervatorske dokumentacije središnje čuvaonice.
- 2.1.5.3. Uređenje i opremanje središnje čuvaonice za potrebe gradskih ustanova u kulturi.
- 2.1.5.4. Uvođenje suvremenih standarda zaštite, sigurnosti, mikroklimatskih uvjeta i digitalnog praćenja muzejske i galerijske građe.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
2.1.5.1. Izrada analize postojećih uvjeta i potreba	izrađena analiza stanja, potreba i mogućih lokacija za središnju čuvaonicu	0	1	2027.	1 x	N: Dubrovački muzeji; P: Odjel, Umjetnička galerija Dubrovnik, druge gradske ustanove, Upravni odjel za gospodarenje nekretninama i opće poslove, Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima
2.1.5.2. Izrada projektne i konzervatorske dokumentacije	izrađena projektna i konzervatorska dokumentacija središnje čuvaonice	0	1	2030.	1 x	N: Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima; P: Dubrovački muzeji, Umjetnička galerija Dubrovnik, Odjel, Zavod za obnovu Dubrovnika, Područna konzervatorska služba Dubrovnik Ministarstva kulture i medija
2.1.5.3. Uređenje i opremanje središnje čuvaonice	uređena i opremljena središnja čuvaonica	0	1	2033.	1 x	N: Upravni odjel za izgradnju i upravljanje projektima; P: Dubrovački muzeji, Dubrovačke knjižnice, Odjel, Ministarstvo kulture i medija RH, DURA
2.1.5.4. Uvođenje suvremenih standarda zaštite i praćenja građe	broj ustanova obuhvaćenih unaprijeđenim sustavima zaštite i upravljanja građom	0	najmanje 2	2033.	godišnje	N: Dubrovački muzeji, Umjetnička galerija Dubrovnik; P: Odjel

Cilj 2.2. Unaprijediti upravljanje i dostupnost prostora za kulturu

Cilj je usmjeren na bolje korištenje postojećih prostornih resursa za kulturu, jasnije modele upravljanja i veću dostupnost prostora za kulturne aktere, ustanove, organizacije civilnog društva i umjetnike. Dok je cilj 2.1. usmjeren na razvoj i osuvremenjivanje ključne kulturne infrastrukture, ovaj cilj obuhvaća upravljačke, organizacijske, informacijske i suradničke pretpostavke korištenja dostupnih javnih prostora za kulturne namjene.

Posebna je pozornost usmjerena na usklađivanje potreba kulturnog sektora s postojećim gradskim, javnim, društvenim, partnerskim i baštinskim prostorima. Time se stvaraju uvjeti za ravnomjerniju prostornu dostupnost kulturnih programa, bolju iskorištenost postojećih kapaciteta i odgovornije upravljanje javnim prostorima.

Mjere koje dovode do ostvarenja ovog cilja:

2.2.1. Unaprjeđenje modela upravljanja prostorima za kulturu

2.2.2. Unaprjeđenje dostupnosti prostora za kulturne programe

2.2.3. Unaprjeđenje zajedničkog korištenja prostornih i produkcijskih resursa

Mjera 2.2.1. Unaprjeđenje modela upravljanja prostorima za kulturu

Mjera je usmjerena na jasnije upravljanje prostorima koji se koriste ili mogu koristiti za kulturne djelatnosti, programe i javne kulturne funkcije.

Obuhvaća uspostavu i vođenje jedinstvene evidencije prostora i resursa za kulturu kao središnjeg upravljačkog alata cilja 2.2., pregled postojećih modela korištenja, usklađivanje nadležnosti, definiranje uvjeta korištenja te preglednije procedure za prostore u vlasništvu Grada Dubrovnika, ustanova, gradskih društava i partnerskih sustava. Tako uspostavljena evidencija služi kao zajednička podloga mjerama 2.2.2. i 2.2.3.

S.O.T.:

Osnažiti. Osnažuje se upravljanje prostornim resursima uspostavom jedinstvene evidencije te jasnijim pregledom nadležnosti, uvjeta korištenja i kriterija javne kulturne vrijednosti.

Instrumenti: Prostori + Koordinacija

Aktivnosti:

- 2.2.1.1. Uspostava i vođenje jedinstvene evidencije prostora i resursa za kulturu, koja obuhvaća modele korištenja, dostupnost, tehničke mogućnosti i produkcijske resurse koji se mogu zajednički koristiti.
- 2.2.1.2. Izrada pregleda nadležnosti, modela upravljanja i uvjeta korištenja prostora od javnog kulturnog interesa.
- 2.2.1.3. Izrada kriterija za dodjelu, korištenje i ustupanje prostora za kulturne namjene.
- 2.2.1.4. Izrada godišnjeg pregleda korištenja prostora za kulturne namjene kao podloge za prostorne odluke i planiranje.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
2.2.1.1. Uspostava i vođenje jedinstvene evidencije prostora i resursa za kulturu	uspostavljena jedinstvena evidencija	0	1	2027.	1 x	N: Odjel; P: Upravni odjel za gospodarenje nekretninama i opće poslove, Dubrovačka baština d.o.o., gradske ustanove u kulturi
	broj prostora obuhvaćenih evidencijom	0	evidencijom obuhvaćeni svi prostori za kulturu u vlasništvu i nadležnosti Grada Dubrovnika i gradskih ustanova	2028.	godišnje	N: Odjel; P: Upravni odjel za gospodarenje nekretninama i opće poslove, Dubrovačka baština d.o.o., gradske ustanove u kulturi
2.2.1.2. Izrada pregleda nadležnosti, modela upravljanja i uvjeta korištenja	izrađen pregled nadležnosti, modela upravljanja i uvjeta korištenja	0	1	2028.	1 x	N: Upravni odjel za gospodarenje nekretninama i opće poslove; P: Odjel, Dubrovačka baština d.o.o., gradske ustanove u kulturi
2.2.1.3. Izrada kriterija za dodjelu, korištenje i ustupanje prostora za kulturne namjene	doneseni kriteriji za dodjelu, korištenje i ustupanje prostora	0	1	2028.	1 x	N: Odjel; P: Upravni odjel za gospodarenje nekretninama i opće poslove, gradske ustanove u kulturi
2.2.1.4. Izrada godišnjeg pregleda korištenja prostora za kulturne namjene	izrađen godišnji pregled korištenja prostora	0	1 godišnje	2028. – 2033.	godišnje	N: Odjel; P: Upravni odjel za gospodarenje nekretninama i opće poslove, Dubrovačka baština d.o.o., gradske ustanove u kulturi

Mjera 2.2.2. Unaprjeđenje dostupnosti prostora za kulturne programe

Mjera je usmjerena na povećanje dostupnosti prostora za kulturne programe u različitim dijelovima grada, osobito u gradskim četvrtima, naseljima, na otocima i u partnerskim prostorima.

Težište mjere čine prostorne, organizacijske i informacijske pretpostavke koje kulturnim akterima omogućuju lakše planiranje, dogovaranje i provedbu programa. Programska dimenzija korištenja prostora razrađuje se u okviru prioriteta 3 i 4, dok se ova mjera provodi na podlozi jedinstvene evidencije prostora i resursa za kulturu uspostavljene mjerom 2.2.1.

S.O.T.:

Osnažiti. Osnažuje se postojeća prostorna infrastruktura javno dostupnim pregledom prostora, jasnijim postupcima dogovaranja i uključivanjem lokalnih, društvenih i partnerskih prostora u kulturni život četvrti, naselja i otoka.

Instrumenti: Prostori + Povezivanje

Aktivnosti:

- 2.2.2.1. Javna objava i redovito ažuriranje pregleda prostora dostupnih za kulturne programe, s tehničkim podacima, okvirnim uvjetima korištenja, terminima i postupcima dogovaranja.
- 2.2.2.2. Postupno uključivanje društvenih domova, partnerskih prostora te prostora u gradskim četvrtima, naseljima i na otocima u ponudu prostora za kulturne programe.
- 2.2.2.3. Informiranje i savjetovanje kulturnih aktera i lokalnih zajednica o mogućnostima i uvjetima korištenja dostupnih prostora.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
2.2.2.1. Javna objava i ažuriranje pregleda dostupnih prostora	javno objavljen i godišnje ažuriran pregled dostupnih prostora	0	1	2027.-2033.	godišnje	N: Odjel; P: Upravni odjel za gospodarenje nekretninama i opće poslove, gradske ustanove u kulturi
2.2.2.2. Postupno uključivanje društvenih domova i partnerskih prostora u ponudu	broj prostora uključenih u ponudu izvan središnjih programskih lokacija	n/p (utvrđuje se 2026.)	najmanje 5 prostora u različitim dijelovima Grada Dubrovnika	2027.-2033.	godišnje	N: Odjel; P: Upravni odjel za komunalne djelatnosti, more i mjesnu samoupravu, Upravni odjel za gospodarenje nekretninama i opće poslove, mjesni odbori i gradski kotarevi
	broj kulturnih programa održanih u tim prostorima	n/p (utvrđuje se 2026.)	rast 20 % prema polaznoj 2026.	2027.-2033.	godišnje	N: Odjel; P: Upravni odjel za komunalne djelatnosti, more i mjesnu samoupravu, Upravni odjel za gospodarenje nekretninama i opće poslove, mjesni odbori i gradski kotarevi
2.2.2.3. Informiranje i savjetovanje kulturnih aktera	broj kulturnih aktera koji koriste dostupne prostore	n/p (utvrđuje se 2026.)	rast 20 % prema polaznoj 2026.	2033.	godišnje	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva

Mjera 2.2.3. Unaprjeđenje zajedničkog korištenja prostornih i produkcijskih resursa

Mjera je usmjerena na učinkovitije zajedničko korištenje prostornih, tehničkih i produkcijskih resursa u kulturnom sustavu Dubrovnika.

Obuhvaća suradnju ustanova, organizacija civilnog društva, umjetničkih organizacija, obrazovnih ustanova, gradskih društava i drugih partnera u korištenju opreme, prostora, tehničkih kapaciteta, stručnih znanja i organizacijskih resursa. Podaci o resursima koji se mogu zajednički koristiti vode se u okviru jedinstvene evidencije prostora i resursa za kulturu, uspostavljene mjerom 2.2.1., uz poštovanje vlasništva, odgovornosti, tehničkih uvjeta i mogućnosti svakog pojedinog upravitelja ili korisnika.

S.O.T.:

Osnažiti. Osnažuje se učinkovitost kulturnog sustava suradničkim modelima i pravilima zajedničkog korištenja opreme, prostora i stručnih kapaciteta ondje gdje za to postoje pravne, organizacijske i tehničke pretpostavke.

Instrumenti: Povezivanje + Koordinacija

Aktivnosti:

- 2.2.3.1. Mapiranje postojeće opreme i potreba za zajedničkim korištenjem tehničke, produkcijske, audiovizualne i digitalne opreme za suvremene umjetničke, medijske, izvedbene i interdisciplinarne programe.
- 2.2.3.2. Izrada suradničkih modela i osnovnih pravila zajedničkog korištenja opreme, prostora i stručnih kapaciteta, uključujući odgovornosti, održavanje, termine, tehničke uvjete i pravila korištenja.
- 2.2.3.3. Poticanje partnerskih dogovora o zajedničkom korištenju resursa između ustanova, organizacija civilnog društva, umjetničkih organizacija, obrazovnih ustanova i gradskih društava.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
2.2.3.1. Mapiranje postojeće opreme i potreba za zajedničkim korištenjem	izrađeno mapiranje potreba	0	1	2027.	1 x	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije i KKI
2.2.3.2. Izrada suradničkih modela i pravila zajedničkog korištenja	izrađeni suradnički modeli i pravila	0	1	2028.	1 x	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije i KKI
2.2.3.3. Poticanje partnerskih dogovora o zajedničkom korištenju resursa	broj uspostavljenih partnerskih dogovora o zajedničkom korištenju resursa	0	najmanje 6 ukupno	2028.–2033.	godišnje	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije i KKI

Prioritet 3: Dostupnost kulture i razvoj publike

Ciljevi u okviru ovog prioriteta:

- 3.1. Unaprijediti dostupnost kulturnih sadržaja
- 3.2. Razvijati publiku i sudjelovanje u kulturi

Kulturni život traje cijelu godinu i doseže svaki dio Dubrovnika, od povijesne jezgre i Lokruma do Rijeke dubrovačke, Elafita, priobalja i zaleđa, čuvajući duh svakog mjesta. Kultura je dostupna svim građanima, djeca i mladi u njoj odrastaju, a iz žive kulturne svakodnevice grad se otvara svojim posjetiteljima.

Dubrovnik ima bogatu kulturnu ponudu, snažne ustanove, aktivan izvaninstitucionalni sektor i prepoznatljive programe, ali razvoj publike traži ravnomjerniju prostornu i vremensku dostupnost, bolju vidljivost sadržaja, uključive oblike sudjelovanja i sustavnije povezivanje kulture s djecom, mladima, studentima, starijim osobama, novim stanovnicima, stranim radnicima, obiteljima i zajednicama koje rjeđe sudjeluju u kulturnom životu.

Vrijednosno, ovaj prioritet slobodu prevodi u pravo građana da sudjeluju u kulturnom životu. Ljudska mjera očituje se u približavanju kulture mjestima svakodnevice, različitim dobnim skupinama, životnim okolnostima i stvarnim potrebama zajednice. Zajedništvo se razvija kroz sudjelovanje, suoblikovanje programa i jačanje kulturnih navika, a otvorenost kroz uključivanje novih publika, novih stanovnika i različitih kulturnih iskustava. Sklad i suzdržanost usmjeravaju razvoj publike prema kvalitetnoj, promišljenoj i prostorno razmjernoj ponudi, a ne samo prema povećanju broja događanja. U razvoju dostupnosti kulture posebnu ulogu imaju lokalni, kvartovski i otočni oblici kulturno-umjetničkog amaterizma, koji šire mogućnosti sudjelovanja građana u kulturnom životu i jačaju cjelogodišnju prisutnost kulture izvan najužeg gradskog središta.

Cilj 3.1. Unaprijediti dostupnost kulturnih sadržaja

Cilj je usmjeren na prostornu, vremensku, fizičku, komunikacijsku, digitalnu i ekonomsku dostupnost kulturnih sadržaja različitim skupinama stanovnika. Obuhvaća cjelogodišnju kulturnu ponudu, ravnomjerniju prisutnost programa na cijelom području Grada Dubrovnika i postupno uklanjanje prepreka koje građanima otežavaju pristup kulturnom životu.

U središtu cilja nalaze se programi koji kulturu čine dostupnijom ondje gdje ljudi žive, uče, rade i okupljaju se: u povijesnoj jezgri, Gružu, Lapadu, Mokošici, gradskim kotarevima, mjesnim odborima, zaleđu, priobalju i na Elafitima. Time se dostupnost kulture povezuje s kvalitetom života, cjelogodišnjim ritmom grada i ravnomjernijim kulturnim razvojem.

Cilj usmjerava postojeće aktere prema cjelogodišnjoj i policentričnoj ponudi pomoću nekoliko poluga kulturne politike. Kriterijima javnog poziva za javne potrebe vrednuju se policentrična dostupnost i razvoj publike, čime se financiranje usmjerava prema programima u četvrtima, naseljima i izvan sezone. Programski okviri „Kultura po mjeri građana” i „Elafiti, otoci kulture” služe kao okviri kroz koje Grad sufinancira programe ustanova, organizacija civilnog društva i lokalnih aktera. Dostupnost prostora, razrađena u cilju 2.2., osigurava mjesta provedbe u svim dijelovima grada, a mjesni odbori i gradski kotarevi preuzimaju ulogu lokalnih domaćina i koordinatora. Razvoj publike pritom je mjerljiv cilj, koji uključuje i programe usmjerene skupinama koje rjeđe sudjeluju u kulturnom životu.

Mjere koje dovode do ostvarenja ovog cilja:

3.1.1. Razvoj cjelogodišnje i policentrične kulturne ponude

3.1.2. Unaprjeđenje pristupačnosti kulturnih sadržaja

Mjera 3.1.1. Razvoj cjelogodišnje i policentrične kulturne ponude

Mjera je usmjerena na ravnomjerniju raspodjelu kulturnih sadržaja tijekom cijele godine i na cijelom području Grada Dubrovnika. Polazi od postojeće programske raznolikosti te je snažnije usmjerava prema zimskom, predsezonskom i izvansezonskom razdoblju te prema gradskim četvrtima, naseljima, otocima i prostorima izvan uobičajenih programskih središta.

Kao nov programski okvir mjera uvodi „Kulturu po mjeri građana”, koja kulturne sadržaje sustavno dovodi u gradske četvrti, naselja i prostore svakodnevice, te program „Elafiti, otoci kulture”, usmjeren jačanju cjelogodišnjeg kulturnog života na Koločepu, Lopudu i Šipanu. Mjera se provedbeno oslanja na dostupnost prostora razrađenu u okviru cilja 2.2., dok se baštinska i interpretacijska dimenzija pojedinih programa razrađuje u okviru prioriteta 4.

S.O.T.:

Osnažiti. Osnažuje se postojeća kulturna ponuda ravnomjernijom teritorijalnom raspodjelom, cjelogodišnjom prisutnošću i snažnijim povezivanjem s lokalnim zajednicama.

Instrumenti:

Programi + Povezivanje

Aktivnosti:

- 3.1.1.1. Izrada programskog okvira „Kultura po mjeri građana” kao zajedničkog okvira cjelogodišnje i policentrične kulturne ponude u gradskim četvrtima, naseljima i prostorima svakodnevice.
- 3.1.1.2. Razvoj programa „Elafiti, otoci kulture” u suradnji s lokalnim zajednicama, ustanovama i partnerima na Koločepu, Lopudu i Šipanu.
- 3.1.1.3. Provedba programa „Kultura po mjeri građana” i „Elafiti, otoci kulture” s naglaskom na zimsko, predsezonsko i izvansezonsko razdoblje.
- 3.1.1.4. Korištenje lokalnih i partnerskih prostora izvan uobičajenih programskih središta za provedbu cjelogodišnjih kulturnih programa.
- 3.1.1.5. Praćenje dostupnosti i vidljivosti cjelogodišnjih programa kroz godišnji pregled.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
3.1.1.1. Izrada programskog okvira „Kultura po mjeri građana”	izrađen programski okvir „Kultura po mjeri građana”	0	1	2027.	1 x	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije i KKI, gradski kotarevi, mjesni odbori
3.1.1.2. Razvoj programa „Elafiti, otoci kulture”	razvijen program „Elafiti, otoci kulture”	0	1	2028.	1 x	N: Odjel; P: mjesni odbori Koločepa, Lopuda i Šipana, gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije i KKI
3.1.1.3. Provedba programa „Kultura po mjeri građana” i „Elafiti, otoci kulture”	broj provedenih kulturnih programa	n/p (utvrđuje se 2026.)	najmanje 30 godišnje	2029.-2033.	godišnje	N: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije i KKI; P: Odjel, gradski kotarevi, mjesni odbori
	broj područja obuhvaćenih provedbom programa	0	najmanje 10 teritorijalnih cjelina do 2030., a svih 15 do 2033., uz različit intenzitet programa prema demografskim, prostornim i logističkim obilježjima pojedine cjeline	2028.-2033.	godišnje	N: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije i KKI; P: Odjel, gradski kotarevi, mjesni odbori
3.1.1.4. Korištenje lokalnih i partnerskih prostora	broj prostora korištenih za provedbu kulturnih programa	n/p (utvrđuje se 2026.)	najmanje 5 godišnje	2028.-2033.	godišnje	N: Odjel; P: Upravni odjel za gospodarenje nekretnostima i opće poslove, gradske ustanove u kulturi, mjesni odbori i gradski kotarevi, brodski prijevoznici
3.1.1.5. Praćenje dostupnosti i vidljivosti cjelogodišnjih programa	izrađen godišnji pregled dostupnosti i vidljivosti programa	0	1 godišnje	2028.-2033.	godišnje	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije i KKI

Mjera 3.1.2. Unaprjeđenje pristupačnosti kulturnih sadržaja

Mjera je usmjerena na uklanjanje komunikacijskih, programskih, digitalnih, organizacijskih, osjetilnih i prostornih prepreka koje pojedinim skupinama građana otežavaju pristup kulturnim sadržajima. Polazi od načela da kultura predstavlja javno dobro dostupno svim građanima, neovisno o dobi, mjestu stanovanja, zdravstvenim, osjetilnim, kognitivnim ili drugim okolnostima koje mogu utjecati na mogućnost sudjelovanja u kulturnom životu.

Mjera obuhvaća prostornu, komunikacijsku, programsku, osjetilnu, digitalnu i ekonomsku dostupnost kulture te potiče razvoj sadržaja namijenjenih djeci, mladima, starijim osobama, osobama s invaliditetom, obiteljima, novim stanovnicima, stranim radnicima i drugim skupinama koje su nedovoljno uključene u kulturni život grada. Poseban naglasak stavlja se na razvoj pristupačnih kulturnih iskustava, jačanje suradnje između kulturnih, obrazovnih, socijalnih i zdravstvenih dionika te na uključivanje načela univerzalnog dizajna i pristupačnosti u planiranje kulturnih sadržaja i prostora.

S.O.T.:

Osnažiti. Osnažuje se postojeći kulturni sustav širenjem dostupnosti, povećanjem uključivosti i uvjetima za aktivnije sudjelovanje različitih skupina građana.

Instrumenti:

Koordinacija + Kapaciteti

Aktivnosti:

- 3.1.2.1. Unaprjeđenje komunikacijske, programske, digitalne, organizacijske, osjetilne i prostorne pristupačnosti kulturnih sadržaja
- 3.1.2.2. Vidljivost informacija o pristupačnosti kulturnih prostora, programa i usluga
- 3.1.2.3. Međusektorska suradnja, osposobljavanje djelatnika i primjena univerzalnog dizajna

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
3.1.2.1. Unaprjeđenje pristupačnosti kulturnih sadržaja	broj gradskih ustanova u kulturi koje su unaprijedile komunikacijsku, programsku, digitalnu ili organizacijsku pristupačnost	n/p (utvrđuje se 2026.)	najmanje 5	2033.	godišnje	N: gradske ustanove u kulturi; P: Odjel, organizacije osoba s invaliditetom, stručne organizacije
3.1.2.2. Vidljivost informacija o pristupačnosti	objedinjen i javno dostupan pregled informacija o pristupačnosti kulturnih prostora, programa i usluga	0	1	2029.	1 x	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, TZ grada Dubrovnika, DURA
3.1.2.3. Međusektorska suradnja i univerzalni dizajn	broj uspostavljenih oblika suradnje kulturnih, obrazovnih, socijalnih i zdravstvenih dionika	0	najmanje 3	2030.	godišnje	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, organizacije osoba s invaliditetom, socijalni i zdravstveni partneri, obrazovne ustanove
	broj programa, komunikacijskih alata ili prostornih zahvata u koje su ugrađena načela univerzalnog dizajna i pristupačnosti	0	najmanje 5	2033.	godišnje	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, Područna konzervatorska služba Dubrovnik, Ministarstva kulture i medija

Cilj 3.2. Razvijati publiku i sudjelovanje u kulturi

Cilj je usmjeren na razvoj kulturnih navika, širenje publike i aktivno sudjelovanje građana u kulturnom životu Dubrovnika. Razvoj publike obuhvaća dugoročan odnos između kulturnih aktera i građana: redovito sudjelovanje, stvaralačko uključivanje, kulturno obrazovanje, međugeneracijski dijalog i osjećaj pripadnosti zajednici.

Posebna se pozornost posvećuje djeci i mladima, studentima, novim stanovnicima, stranim radnicima, starijim osobama, obiteljima i skupinama koje rjeđe sudjeluju u kulturnim programima. Cilj povezuje kulturne ustanove, obrazovne ustanove, organizacije civilnog društva, knjižnice, muzejske pedagoge, filmske, glazbene, izvedbene, baštinske i participativne programe u razvoj publike kao trajnu javnu kulturnu zadaću.

Mjere koje dovode do ostvarenja ovog cilja:

3.2.1. Razvoj kulturnog sudjelovanja djece i mladih

3.2.2. Uključivanje novih zajednica i kultura za zdravlje i dobrobit

Mjera 3.2.1. Razvoj kulturnog sudjelovanja djece i mladih

Mjera je usmjerena na redovito uključivanje djece, mladih i studenata u kulturni život Dubrovnika kroz susrete s umjetnošću, knjigom, filmom, glazbom, kazalištem, plesom, vizualnom kulturom, kulturnom baštinom i drugim oblicima stvaralaštva. Kroz suradnju kulturnog i obrazovnog sektora, izvanučioničke programe, muzejsko-pedagoške aktivnosti, filmsku i medijsku edukaciju te stvaralačko sudjelovanje razvijaju se kulturne navike, kreativnost, kritičko mišljenje i pripadnost zajednici. Mjera se oslanja na postojeće, već uspostavljene programe muzejskih pedagoga, Kinematografa Dubrovnik, Dubrovačkih knjižnica, Folklornog ansambla Lindo, Centra za djecu, mlade i obitelj Dubrovnik, kulturnih ustanova, organizacija civilnog društva, Umjetničke škole Luke Sorkočevića Dubrovnik, Sveučilišta u Dubrovniku te odgojno-obrazovnih ustanova. Razvojni iskorak gradi se na toj praksi i odnosi se na njezino vidljivije povezivanje, ravnomjerniju dostupnost i snažnije uključivanje djece i mladih kao aktivnih sudionika, a ne samo kao povremene publike.

S.O.T.:

Oснаžiti. Osnažuju se postojeći programi kulturnog obrazovanja i sudjelovanja djece i mladih sustavnom suradnjom kulture i obrazovanja, ravnomjernijom dostupnošću, razvojem filmske, medijske i digitalne pismenosti te stvaralačkim uključivanjem mladih.

Instrumenti:

Programi + Koordinacija

Aktivnosti:

3.2.1.1. Izrada godišnjeg okvira suradnje kulturnog i obrazovnog sektora za sudjelovanje djece, mladih i studenata u kulturnim programima.

3.2.1.2. Provedba kulturno-obrazovnih programa koji djecu i mlade redovito povezuju s kulturnim ustanovama, umjetnicima, knjižnicama, muzejima, kinom, kazalištem, glazbom, plesom i vizualnom kulturom.

3.2.1.3. Razvoj programa filmske, medijske i digitalne pismenosti koji djecu i mlade potiču na kritičko razumijevanje medija, aktivno stvaralaštvo i sudjelovanje u suvremenoj kulturi.

3.2.1.4. Razvoj programa stvaralačkog sudjelovanja djece, mladih i studenata kroz radionice, autorski rad, istraživanje, volontiranje, susrete s kulturnim profesionalcima i predstavljanje vlastitih radova.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
3.2.1.1. Izrada godišnjeg okvira suradnje kulture i obrazovanja	izrađen godišnji okvir suradnje kulturnog i obrazovnog sektora	0	1 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, odgojno-obrazovne ustanove, Sveučilište u Dubrovniku, Umjetnička škola Luke Sorkočevića Dubrovnik, organizacije civilnog društva
	broj odgojno-obrazovnih ustanova uključenih u okvir suradnje	n/p (utvrđuje se 2026.)	svih sedam osnovnih škola Grada Dubrovnika te najmanje jedna srednja škola i Sveučilište u Dubrovniku	2030.	godišnje	N: Odjel; P: odgojno-obrazovne ustanove, Sveučilište u Dubrovniku
3.2.1.2. Provedba kulturno-obrazovnih programa	broj kulturno-obrazovnih programa za djecu, mlade i studente	n/p (utvrđuje se 2026.)	najmanje 150 godišnje	2030.	godišnje	N: gradske ustanove u kulturi; P: Odjel, odgojno-obrazovne ustanove, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije i KKI
	broj sudjelovanja djece, mladih, studenata i odgojno-obrazovnih djelatnika u programima, pri čemu se broje sudjelovanja, a ne različite osobe	n/p (utvrđuje se 2026.)	najmanje 16.000 godišnje	2030.	godišnje	N: gradske ustanove u kulturi; P: Odjel, odgojno-obrazovne ustanove, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije i KKI
3.2.1.3. Razvoj filmske, medijske i digitalne pismenosti	broj programa filmske, medijske i digitalne pismenosti za djecu i mlade	5 (2025.)	najmanje 8	2030.	godišnje	N: Kinematografi Dubrovnik; P: Odjel, Dubrovačke knjižnice, Ljetna škola filma Šipan, odgojno-obrazovne ustanove, Sveučilište u Dubrovniku, organizacije civilnog društva
3.2.1.4. Razvoj stvaralačkog sudjelovanja djece i mladih	broj programa koji uključuju stvaralačko sudjelovanje djece, mladih i studenata	n/p (utvrđuje se 2026.)	najmanje 20 godišnje	2030.	godišnje	N: gradske ustanove u kulturi; P: Odjel, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije i KKI, odgojno-obrazovne ustanove, Sveučilište u Dubrovniku

Mjera 3.2.2. Uključivanje novih zajednica i kultura za zdravlje i dobrobit

Mjera je usmjerena na dvije skupine kojima kultura teže dopire, ali kojima donosi mnogo: na ljude koji u Dubrovniku tek počinju živjeti i na one čijoj dobrobiti i zdravlju kultura izravno pridonosi. Program „Dobrodošlica” strane radnike i nove stanovnike kulturno uključuje kroz postojeće ustanove i partnere, a lokalnom stanovništvu predstavlja njihove kulturne izraze; prateći baštinski sadržaji, uključujući ciklus besplatnih interpretacijskih vođenja, razrađuju se u mjeri 4.2.2.

Mjera prepoznaje i kulturu kao izvor zdravlja i dobrobiti, s programima usmjerenima mentalnoj dobrobiti, povezanosti i smanjenju usamljenosti, oslonjenima na postojeće prakse gradskih ustanova, među kojima su knjižnice prijateljske osobama s demencijom, u suradnji sa socijalnim i zdravstvenim partnerima. Dosezi i učinci programa prate se kako bi se uključivanje i kultura za dobrobit razvijali na temelju stvarnih rezultata.

S.O.T.:

Osnažiti i transformirati. Osnažuju se postojeće prakse kulturnog uključivanja i prve prakse kulture za dobrobit, a transformiraju razvojem interkulturnih programa, uspostavom programa kulture za zdravlje i dobrobit te praćenjem dosega i učinaka tih programa.

Instrumenti:

Programi + Povezivanje

Aktivnosti:

- 3.2.2.1. Razvoj programa „Dobrodošlica” i pratećih interkulturnih programa za strane radnike i nove stanovnike koji u Dubrovniku borave tijekom cijele godine, u suradnji s poslodavcima, socijalnim partnerima te kulturnim mrežama tih zajednica.
- 3.2.2.2. Razvoj programa kulture za zdravlje i dobrobit, s težištem na mentalnoj dobrobiti, povezanosti i smanjenju usamljenosti, oslonjenih na postojeće prakse gradskih ustanova u kulturi.
- 3.2.2.3. Praćenje dosega i učinaka programa uključivanja novih zajednica i programa kulture za zdravlje i dobrobit.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
3.2.2.1. Program „Dobrodošlica” za strane radnike i nove stanovnike	broj organiziranih aktivnosti programa „Dobrodošlica”	0	najmanje 4 godišnje	2030.	godišnje	N: Odjel; P: poslodavci i gospodarski subjekti, socijalni partneri, organizacije civilnog društva, gradske ustanove u kulturi
	broj interkulturnih programa koji lokalnom stanovništvu predstavljaju kulturne izraze manje poznatih zajednica	0	najmanje 3 do 2031.	2031.	godišnje	N: Odjel; P: kulturne mreže i udruge tih zajednica, organizacije civilnog društva, gradske ustanove u kulturi
3.2.2.2. Razvoj programa kulture za zdravlje i dobrobit	broj programa kulture za zdravlje i dobrobit	n/p (utvrđuje se 2026.)	najmanje 4 godišnje	2029. – 2033.	godišnje	N: gradske ustanove u kulturi, Upravni odjel za obrazovanje, socijalnu skrb i civilno društvo; P: Odjel, Dom za starije osobe Dubrovnik, zdravstvene ustanove i službe za mentalno zdravlje, organizacije civilnog društva
3.2.2.3. Praćenje dosega i učinaka programa uključivanja i kulture za dobrobit	uspostavljen okvir za praćenje dosega i učinaka programa	0	1	2028.	1 x	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, Upravni odjel za obrazovanje, socijalnu skrb i civilno društvo, organizacije civilnog društva
	broj korisnika obuhvaćenih programima uključivanja i kulture za dobrobit	0	praćeno godišnje	2029. – 2032.	godišnje	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, organizacije civilnog društva, Sveučilište u Dubrovniku

Prioritet 4: Interpretacija baštine i živa kultura zajednice

Baština svjetskog dobra razumije se i živi. Interpretacija utemeljena na slobodi i dubrovačkim vrijednostima povezuje grad u čitljivu cjelinu značenja, a zajednica svoju baštinu prenosi, obnavlja i u njoj stvara nova značenja za suvremeni život.

Analiza stanja pokazala je da Dubrovnik raspolaže gustom i raznolikom interpretacijom, snažnim muzejskim sustavom i bogatom živom baštinom, ali da toj osnovi nedostaju koherentan interpretacijski okvir, narativna povezanost i ravnomjernija razvijenost. Četvrti prioritet zato interpretaciju razvija kao sustav koji krovnu vrijednost slobode i šest dubrovačkih vrijednosti povezuje s baštinskim prostorima, postavima, vodičkim i edukativnim praksama, digitalnim sadržajima, javnim prostorom i lokalnim zajednicama. Ondje gdje treći prioritet otvara dostupnost i sudjelovanje, četvrti istim sadržajima daje baštinsku, vrijednosnu i interpretacijsku dubinu: građanima produbljuje razumijevanje vlastitog mjesta, a posjetiteljima omogućuje odgovoran i smislen susret s Dubrovnikom kao živim gradom univerzalno razumljivih vrijednosti.

Vrijednosno, ovaj prioritet najizravnije operacionalizira slobodu kao krovnu vrijednost dubrovačke baštine i kao poruku koja povezuje osobno pravo i zajedničko dobro. Šest dubrovačkih vrijednosti, sklad, suzdržanost, ljudska mjera, otpornost, otvorenost i zajedništvo, ovdje djeluju kao interpretacijski kod kroz koji se baštinski fenomeni, prostori, običaji, sjećanja i suvremene prakse povezuju s današnjim životom zajednice. Sklad i suzdržanost usmjeravaju način predstavljanja baštine, ljudska mjera približava

interpretaciju građanima i posjetiteljima, otpornost povezuje pamćenje kriza i obnova, otvorenost interpretira Dubrovnik kao prostor susreta, a zajedništvo naglašava baštinu kao živo javno dobro.

Ciljevi u okviru ovog prioriteta:

- 4.1. Razviti sustav interpretacije baštine
- 4.2. Osažiti živu baštinu i baštinu zajednice

Cilj 4.1. Razviti sustav interpretacije baštine

Cilj je usmjeren na razvoj vrijednosno utemeljenog, policentričnog i metodološki usklađenog sustava interpretacije dubrovačke baštine. Sustav povezuje postojeće ustanove, zbirke, postavne, vodičke prakse, javne prostore, digitalne kanale, baštinske lokalitete i buduće interpretacijske točke u čitljiviji okvir razumijevanja grada.

U središtu cilja nalaze se krovna vrijednost slobode, krovna interpretacijska poruka Programa i šest dubrovačkih vrijednosti kao putovi razumijevanja i povezivanja s baštinom. Interpretacija se razvija kroz personalnu interpretaciju, nepersonalnu interpretaciju u otvorenom prostoru i nepersonalnu interpretaciju u zatvorenom prostoru, uz poštovanje Plana upravljanja svjetskim dobrom, konzervatorskih uvjeta, stručnih standarda i potreba različitih publika.

Mjere koje dovode do ostvarenja ovog cilja:

- 4.1.1. Operacionalizacija vrijednosno utemeljenog interpretacijskog okvira
- 4.1.2. Razvoj personalne interpretacije baštine
- 4.1.3. Razvoj nepersonalne interpretacije baštine

Mjera 4.1.1. Operacionalizacija vrijednosno utemeljenog interpretacijskog okvira

Mjera operacionalizira zajednički vrijednosni, tematski i metodološki okvir interpretacije dubrovačke baštine, uspostavljen na strateškoj razini ovog Programa, kroz njegovu potvrdu, ugradnju i primjenu u cijeloj interpretacijskoj mreži. Okvir povezuje krovnu vrijednost slobode, krovnu interpretacijsku poruku i šest dubrovačkih vrijednosti s potrebama suvremenih korisnika, uz usklađenost s izvanrednom univerzalnom vrijednošću (OUV) svjetskog dobra kao upravljačkim okvirom.

Okvir je već razrađen na strateškoj razini, zajedno s mjerilima kvalitete i obveznim interpretacijskim procesom iz poglavlja o interpretaciji baštine. Mjera ga potvrđuje kroz stručni suradnički proces u mreži te ga predstavlja zajednici i multisektorskim dionicima, oslanjajući se na postojeću platformu Dijalog svjetske baštine. Zatim se okvir ugrađuje u programsko i muzeološko planiranje ustanova, a njegova se primjena označuje zajedničkim znakom kvalitete.

S.O.T.:

Transformirati. Kao novost u kulturnom sustavu Grada uspostavlja se mrežni mehanizam potvrde, zajedničkih standarda i zajedničkog znaka kvalitete koji dotad odvojene baštinske, muzejske, vodičke, digitalne i programske prakse povezuje u jedinstven interpretacijski sustav.

Instrumenti:

Koordinacija + Povezivanje

Aktivnosti:

- 4.1.1.1. Potvrda i usklađivanje okvira i mjerila kvalitete kroz stručni suradnički proces u mreži te predstavljanje zajednici i multisektorskim dionicima, oslanjajući se na postojeću platformu Dijalog svjetske baštine.
- 4.1.1.2. Definiranje policentrične mreže interpretacijskih točaka, s Interpretacijskim centrom svjetskog dobra kao polazišnom točkom.
- 4.1.1.3. Uspostava i dodjela zajedničkog znaka kvalitete, radnog naziva znak Libertasa.
- 4.1.1.4. Ugradnja okvira i mjerila u programsko i muzeološko planiranje ustanova te u planove interpretacije baštine.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
4.1.1.1. Potvrda i usklađivanje okvira i mjerila kvalitete kroz suradnički proces u mreži	interpretacijski okvir potvrđen kroz stručni suradnički proces te predstavljen zajednici i multisektorskim dionicima kroz postojeću platformu Dijalog svjetske baštine	0	1	2027.	1 x	N: Odjel; P: Zavod za obnovu Dubrovnika, gradske ustanove u kulturi, vodiči i interpretatori baštine, Dijalog svjetske baštine, organizacije civilnog društva
4.1.1.2. Definiranje policentrične mreže interpretacijskih točaka	definirana policentrična mreža interpretacijskih točaka, s Interpretacijskim centrom svjetskog dobra kao polazišnom točkom	0	1	2028.	1 x	N: Odjel; P: Zavod za obnovu Dubrovnika, gradske ustanove u kulturi, baštinski dionici
	broj zona policentričnog ekosustava obuhvaćenih mrežom interpretacijskih točaka, ruta i sadržaja	0	svih 15	2033.	godišnje	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, Zavod za obnovu Dubrovnika, baštinski dionici
4.1.1.3. Uspostava i dodjela zajedničkog znaka kvalitete (znak Libertasa)	uspostavljen zajednički znak kvalitete prema mjerilima iz poglavlja o interpretaciji	0	1	2029.	1 x	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, Zavod za obnovu Dubrovnika
	broj zona policentričnog ekosustava u kojima je najmanje jednoj interpretacijskoj točki ili obliku interpretacije dodijeljen znak Libertasa	0	svih 15 zona	2033.	godišnje	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi
4.1.1.4. Ugradnja okvira i mjerila u programsko i muzeološko planiranje	broj gradskih ustanova u kulturi koje su okvir ugradile u programsko i muzeološko planiranje	0	svih 11	2033.	godišnje	N: gradske ustanove u kulturi; P: Odjel, Zavod za obnovu Dubrovnika
	udjel novih ili obnovljenih interpretacijskih sadržaja usklađenih s okvirom	0	svi novi i obnovljeni sadržaji od 2028.	2033.	godišnje	N: nositelji interpretacijskih točaka; P: Odjel

Mjera 4.1.2. Razvoj personalne interpretacije baštine

Mjera razvija personalnu interpretaciju kao jedan od ključnih oblika interpretacijskog sustava: neposredan susret baštine i publike kroz vodiče interpretatore, kustose, muzejske pedagoge, edukatore, umjetnike, nositelje tradicijskih znanja i članove zajednice, u javnom prostoru, na rutama i lokalitetima te u muzejima, galerijama i sakralnim prostorima.

Oslanja se na postojeće vodičke prakse koje okuplja Društvo turističkih vodiča Dubrovnik, na stručna vodstva kustosa Dubrovačkih muzeja i Umjetničke galerije Dubrovnik, na razvijene muzejsko-pedagoške programe te na tradicijska znanja, pri čemu je razina interpretacijske razvijenosti među različitim praksama i prostorima neujednačena. Razvojni je iskorak u njihovu povezivanju s vrijednosnim okvirom, suvremenim interpretacijskim metodama i kvalitetnijom edukacijom, uključujući edukaciju prema standardu CIG koji se u Dubrovniku provodi od 2025. Razvoj publike ostaje u trećem prioritetu, a ovdje se muzejsko-pedagoški rad promatra s gledišta kvalitete interpretacije.

S.O.T.:

Osnažiti. Osnažuju se postojeće vodičke, kustoske, muzejsko-pedagoške i edukativne prakse te povezuju s vrijednosnim okvirom i suvremenim interpretacijskim metodama.

Instrumenti:

Kapaciteti + Programi

Aktivnosti:

- 4.1.2.1. Stručno usavršavanje interpretatora baštine u suvremenim interpretacijskim metodama, uključujući edukaciju prema standardu CIG.
- 4.1.2.2. Razvoj tematskih vođenja i muzejsko-pedagoških programa utemeljenih na krovnoj poruci i vrijednosnom kodu.
- 4.1.2.3. Jačanje kvalitete oživljene, kostimirane i ceremonijalne interpretacije u javnom prostoru i ustanovama.
- 4.1.2.4. Uključivanje nositelja tradicijskih znanja, stručnjaka i članova zajednice kao interpretatora baštine.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
4.1.2.1. Stručno usavršavanje interpretatora baštine	broj provedenih edukacija i stručnih radionica interpretacijskog vođenja, uključujući edukacije prema standardu CIG	1 (CIG, 2025.)	najmanje 8	2030.	godišnje	N: Odjel; P: Društvo turističkih vodiča Dubrovnik, stručne organizacije za interpretaciju baštine, Sveučilište u Dubrovniku, nositelji interpretacijskih točaka
	broj interpretatora baštine uključenih u edukacije	n/p (utvrđuje se 2026.)	najmanje 30	2033.	godišnje	N: Odjel; P: nositelji interpretacijskih točaka, Društvo turističkih vodiča Dubrovnik, Sveučilište u Dubrovniku
4.1.2.2. Razvoj tematskih vođenja i muzejsko-pedagoških programa utemeljenih na okviru	broj razvijenih tematskih vođenja ili muzejsko-pedagoških programa utemeljenih na vrijednosnom okviru	0	najmanje 15	2033.	godišnje	N: nositelji interpretacijskih točaka; P: Odjel, Društvo turističkih vodiča Dubrovnik, organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije i KKI
4.1.2.3. Jačanje kvalitete oživljene, kostimirane i ceremonijalne interpretacije	broj oživljenih, kostimiranih ili ceremonijalnih formata unaprijeđenih kroz interpretacijski okvir	0	najmanje 4	2030.	godišnje	N: nositelji interpretacijskih točaka; P: Odjel, TZ grada Dubrovnika, Društvo turističkih vodiča Dubrovnik, kulturno-umjetnička društva, gradske ustanove u kulturi
4.1.2.4. Uključivanje nositelja tradicijskih znanja i članova zajednice kao interpretatora baštine	broj programa personalne interpretacije koji uključuju nositelje tradicijskih znanja, stručnjake ili članove zajednice	5 (2025.)	najmanje 10	2033.	godišnje	N: nositelji interpretacijskih točaka; P: Odjel, kulturno-umjetnička društva, nositelji tradicijskih znanja, organizacije civilnog društva

Mjera 4.1.3. Razvoj nepersonalne interpretacije baštine

Mjera razvija nepersonalnu interpretaciju u otvorenom i zatvorenom prostoru kao jedinstven, vrijednosno utemeljen i policentričan sustav koji omogućuje cjelovito doživljavanje i razumijevanje Dubrovnika kroz javni prostor, signalizaciju, interpretacijske oznake, tematske rute, digitalne alate, stalne postavbe, izložbe, interpretacijske centre i otvorene čuvaonice.

Odgovara na nalaz Analize da postojeće oznake u javnom prostoru nastaju pojedinačno i bez zajedničkog vizualnog jezika, dok signalizacija ostaje pretežno na informativnoj i orijentacijskoj razini, te na potrebu osuvremenjivanja interpretacije u zatvorenim prostorima i suvremene prezentacije bogatih fundusa dubrovačkih muzeja, sakralnih zbirki i galerija. Razvija se uz poštovanje konzervatorskih uvjeta, načela reverzibilnosti, obveznog interpretacijskog procesa, Uputa Hrvatskog muzejskog vijeća te postojećih posjetiteljskih i digitalnih alata.

Mjera povezuje postojeće i planirane interpretacijske točke koje se razvijaju fazno, prema pripremljenosti, dokumentaciji, nadležnostima i mogućnostima financiranja. Uz osuvremenjivanje muzejskih postava, sakralnih zbirki i otvorenih čuvaonica, Program predlaže nove interpretacijske točke, Kuću dubrovačke glazbe u ljetnikovcu Crijević Pucić i interpretaciju književne baštine u ljetnikovcu Stjepović-Skočibuha, te uspostavu stalnog postava Arheološkog muzeja na nalazištu Pustijerna vođenu interpretacijskim konceptom od najranije faze, uz Interpretacijski centar svjetskog dobra kao središnju ulaznu i polazišnu točku mreže. Cjelovit pregled donosi prilog uz mjeru. Prostorni i konzervatorski uvjeti otvorenih čuvaonica razvijaju se u mjeri 2.1.5, dok ih ova mjera uključuje u mrežu kroz prezentaciju i interpretaciju fundusa.

S.O.T.:

Osnažiti i transformirati. Osnažuju se postojeće ustanove, zbirke, postavi te muzejske, izložbene i digitalne prakse, a transformacijski iskorak donosi sustavan, vrijednosno usklađen i prostorno čitljiv model nepersonalne interpretacije u otvorenom i zatvorenom prostoru.

Instrumenti:

Povezivanje + Financiranje

Aktivnosti:

- 4.1.3.1. Izrada jedinstvenog gradskog sustava orijentacije i interpretacije u otvorenom prostoru, s oblikovnim, jezičnim, sadržajnim i tehničkim standardima, zahtjevima pristupačnosti i višejezičnosti te ugrađenim konzervatorskim uvjetima i načelom reverzibilnosti.
- 4.1.3.2. Razvoj interpretacije prioritetnih zona, ruta, lokaliteta i točaka kroz planove interpretacije te postavljanje interpretacijskih oznaka i mikrosignalizacije.
- 4.1.3.3. Izrada interpretacijskih i muzeoloških koncepcija te fazni razvoj prioritetnih interpretacijskih centara, stalnih postava, izložbi i otvorenih čuvaonica, prema obveznom interpretacijskom procesu i Uputama Hrvatskog muzejskog vijeća.
- 4.1.3.4. Razvoj digitalnog vodiča i drugih digitalnih alata te njihovo povezivanje s Dubrovnik Passom, okvirom „Respect the City!”, kulturnim kalendarom i postojećim posjetiteljskim alatima, uz odgovornu i svrhovitu uporabu umjetne inteligencije kada pridonosi kvaliteti interpretacije i iskustva posjetitelja.
- 4.1.3.5. Uključivanje privremenih i reverzibilnih umjetničkih intervencija u javnom prostoru kao oblika interpretacije, ondje gdje je stručno, prostorno i konzervatorski primjereno.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
4.1.3.1. Izrada jedinstvenog gradskog sustava orijentacije i interpretacije	izrađena stručna podloga i standardi gradskog sustava orijentacije i interpretacije u otvorenom prostoru	0	1	2028.	1 x	N: Odjel; P: Zavod za obnovu Dubrovnika, Područna konzervatorska služba Dubrovnika, Ministarstva kulture i medija, TZ grada Dubrovnika, DURA, gradske ustanove u kulturi
4.1.3.2. Razvoj interpretacije prioriteta zona, ruta, lokaliteta i točaka te postavljanje oznaka i mikrosignalizacije	broj izrađenih planova interpretacije za zone, rute, lokalitete i točke	0	najmanje 5	2033.	godišnje	N: Odjel; P: nositelji interpretacijskih točaka, Zavod za obnovu Dubrovnika, gradski kotarevi i mjesni odbori
	broj postavljenih interpretacijskih oznaka, ploča ili mikrosignalizacije u javnom prostoru	0	utvrđuje se planovima interpretacije	2029.-2033.	godišnje	N: Odjel, nositelji interpretacijskih točaka; P: TZ grada Dubrovnika, Zavod za obnovu Dubrovnika, Područna konzervatorska služba Dubrovnika, Ministarstva kulture i medija
4.1.3.3. Izrada koncepcija te razvoj centara, postava, izložbi i otvorenih čuvaonica	broj izrađenih interpretacijskih i muzeoloških koncepcija usklađenih s vrijednosnim okvirom	0	najmanje 5	2030.	godišnje	N: nositelji interpretacijskih točaka; P: Odjel, Zavod za obnovu Dubrovnika, Područna konzervatorska služba Dubrovnika, Ministarstva kulture i medija, Hrvatsko muzejsko vijeće
	broj interpretacijskih centara u pripremi, obnovi ili provedbi	n/p (utvrđuje se 2026.)	najmanje 3	2033.	godišnje	N: nositelji interpretacijskih točaka; P: Odjel, Zavod za obnovu Dubrovnika, DURA, Ministarstvo kulture i medija RH
	broj realiziranih novih stalnih postava i otvorenih čuvaonica	0	najmanje 3	2033.	godišnje	N: nositelji interpretacijskih točaka; P: Odjel, Zavod za obnovu Dubrovnika, Područna konzervatorska služba Dubrovnika, Ministarstva kulture i

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
						medija, Ministarstvo kulture i medija RH
4.1.3.4. Razvoj digitalnog vodiča i povezivanje digitalnih i posjetiteljskih alata	uspostavljen digitalni vodič kao sastavni dio gradskog interpretacijskog sustava	0	1	2030.	1 x	N: Odjel; P: DURA, gradske ustanove u kulturi, Zavod za obnovu Dubrovnika
	broj posjetiteljskih, upravljačkih i digitalnih alata povezanih u jedinstveni sustav interpretacije	0	najmanje 4	2033.	godišnje	N: Odjel; P: TZ grada Dubrovnika, Zavod za obnovu Dubrovnika, DURA, gradske ustanove u kulturi
4.1.3.5. Uključivanje umjetničkih intervencija u javnom prostoru	broj privremenih i reverzibilnih umjetničkih intervencija u javnom prostoru kao oblika interpretacije	0	najmanje 3	2033.	godišnje	N: Odjel; P: umjetnici i umjetničke organizacije, Područna konzervatorska služba Dubrovnika, Ministarstva kulture i medija, Zavod za obnovu Dubrovnika

Interpretacijska točka	Lokacija	Status	Nositelj
Kuća filma Dubrovnik	Luža, povijesna jezgra	u dovršetku	Kinematografi Dubrovnik
Stalna izložba o Dubrovačkoj Republici kroz fondove Državnog arhiva	palača Sponza	u dovršetku	Državni arhiv u Dubrovniku
Interpretacijski centar svjetskog dobra UNESCO-a Dubrovnik	Ploče	u pripremi	Grad Dubrovnik i Zavod za obnovu Dubrovnika
Stalni postav Arheološkog muzeja na nalazištu Pustijerna	povijesna jezgra	u pripremi	Zavod za obnovu Dubrovnika i Dubrovački muzeji
Izložbeni i interpretacijski centar o vodi i održivosti, Ljetnikovac Bozdari Škaprlenda	Čajkovići, Rijeka dubrovačka	u pripremi	Zavod za obnovu Dubrovnika
Društveno-kulturni centar Mokošica s memorijalnim sadržajem posvećenim Ruđeru Boškoviću, Ljetnikovac Gučetić-Lazarević-Zbutega	Mokošica	u pripremi (mjera 2.1.4)	Grad Dubrovnik
Osnaživanje stalnog postava Muzeja Domovinskog rata, tvrđava Imperijal	Srđ	u pripremi	Muzej Domovinskog rata Dubrovnik
Interpretacijsko-edukacijski centar Lokrum, benediktinski samostan i Maksimilijanov ljetnikovac	Lokrum	u pripremi	Javna ustanova Rezervat Lokrum
Postav riznice Župnog muzeja Lopud	Lopud	u pripremi	Dubrovačka biskupija
Osuremenjivanje stalnih postava i novi stalni postavi Dubrovačkih muzeja	povijesna jezgra	razvojni smjer	Dubrovački muzeji
Osuremenjivanje i interpretacija sakralnih zbirki i riznica	jezgra i otoci	razvojni smjer	Dubrovačka biskupija i ostale vjerske zajednice
Interpretacija Arboretuma Trsteno, uz Centar za edukaciju i multimedijску prezentaciju	Trsteno, priobalje	razvojni smjer	Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Arboretum Trsteno
Onofrijev vodovod kao tematsko-rekreativna interpretacijska staza	Rijeka dubrovačka	razvojni smjer	Grad Dubrovnik
Interpretacijski sadržaji u ljetnikovcima	više zona	razvojni smjer	nositelji interpretacijskih točaka
Kuća dubrovačke glazbe, Ljetnikovac Crijević Pucić	povijesna jezgra	predloženo Programom	Dubrovački simfonijski orkestar

Interpretacijska točka	Lokacija	Status	Nositelj
Interpretacija književne baštine, Ljetnikovac Stjepović-Skočibuha	Boninovo, Montovjerna	predloženo Programom	Dubrovačke knjižnice
Postaja svetoga Vlah, interpretacija Feste svetoga Vlah	povijesna jezgra	predloženo Programom	Društvo prijatelja dubrovačke starine

Prilog uz mjeru 4.1.3: Prioritetne interpretacijske točke interpretacijske mreže

Cilj 4.2. Osnažiti živu baštinu i baštinu zajednice

Cilj je usmjeren na očuvanje, prijenos i suvremeno življenje baštine u lokalnim zajednicama. Baština Dubrovnika nadilazi status zaštićenog dobra: ona se živi kroz jezik, običaje, svečanosti, glazbu, ples, vjeru, svakodnevne prakse, lokalna sjećanja, obiteljske i susjedske odnose, znanja, vještine i osjećaj pripadnosti mjestu.

U središtu cilja nalaze se nositelji nematerijalne baštine, građani, lokalne zajednice, vjerske zajednice, škole, udruge, kulturne ustanove, kulturno-umjetnička društva, mjesni odbori, gradski kotarevi i drugi akteri koji baštinu prenose, obnavljaju i uključuju u suvremeni život. Cilj povezuje očuvanje žive baštine s programima u zajednici, međugeneracijskim prijenosom i lokalnim sjećanjima.

Mjere koje dovode do ostvarenja ovog cilja:

4.2.1. Očuvanje i prijenos nematerijalne baštine

4.2.2. Baština u svakodnevnom životu zajednice

Mjera 4.2.1. Očuvanje i prijenos nematerijalne baštine

Mjera čuva i suvremeno prenosi nematerijalnu baštinu Dubrovnika: Festu svetoga Vlahu, dubrovački govor, kolendavanje, kolo lindo Dubrovačkog primorja, ljekarništvo Male braće te druga tradicijska znanja, običaje, vještine, vjerske prakse, glazbu i ples. Ta se baština čuva kroz ljude i zajednice koje je prenose.

Nositelji su bratovštine, kulturno-umjetnička društva, Folklori ansambl Lindo, vjerske zajednice, škole, obitelji i lokalne zajednice, osobito u Dubrovačkom primorju, gdje je kolo lindo najbolje očuvano. Kulturno-umjetnički amaterizam pritom je i oblik očuvanja tradicije i razvojni prostor sudjelovanja građana, uključivanja djece i mladih te međugeneracijskog prijenosa. Stručno težište nosi Etnografski muzej Dubrovačkih muzeja te Centar za nematerijalnu kulturu i folkloristiku, koji tradicijsku kulturu već istražuju, dokumentiraju i predstavljaju te sudjeluju u interpretacijskom planiranju. Mjera se nadovezuje na taj rad: prijenos, dokumentiranje i programsku potporu povezuje s interpretacijskim okvirom Programa.

S.O.T.:

Sačuvati i osnažiti. Žive prakse nematerijalne baštine i njihovi nositelji rekreiraju se i osnažuju sustavnijim prijenosom, stručnim istraživanjem i dokumentiranjem te povezivanjem s interpretacijskim okvirom Programa.

Instrumenti:

Programi + Povezivanje

Aktivnosti:

- 4.2.1.1. Potpora nositeljima nematerijalne baštine u očuvanju i prijenosu praksi, uključujući bratovštine, kulturno-umjetnička društva, Folklori ansambl Lindo, vjerske zajednice i nositelje tradicijskih znanja.
- 4.2.1.2. Razvoj kulturno-umjetničkog amaterizma i međugeneracijskog prijenosa tradicijskih znanja i vještina, kroz suradnju nositelja tradicije, odgojno-obrazovnih ustanova te Etnografskog muzeja i Centra za nematerijalnu kulturu i folkloristiku Dubrovačkih muzeja.
- 4.2.1.3. Istraživanje, dokumentiranje i stručna obrada nematerijalne baštine, s Etnografskim muzejom i Centrom za nematerijalnu kulturu i folkloristiku kao stručnom jezgrom.

4.2.1.4. Razvoj interpretacijskih programa nematerijalne baštine utemeljenih na vrijednosnom okviru Programa.

4.2.1.5. Podrška nositeljima u provedbi radionica tradicijskih vještina i lokalnih običaja za stanovnike i posjetitelje, kao iskustvenog oblika prijenosa žive baštine.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
4.2.1.1. Potpora nositeljima nematerijalne baštine	broj podržanih nositelja i programa očuvanja i prijenosa nematerijalne baštine	n/p (utvrđuje se 2026.)	najmanje 6 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: Odjel; P: Bratovština festanjula sv. Vlahu, Dubrovačka biskupija i gradske župe, franjevci samostana Male braće, kulturno-umjetnička društva, Folklori ansambl Lindo, kape, nositelji tradicijskih znanja
4.2.1.2. Razvoj kulturno-umjetničkog amaterizma i međugeneracijskog prijenosa	broj programa kulturno-umjetničkog amaterizma i međugeneracijskog prijenosa s uključivanjem djece i mladih	n/p (utvrđuje se 2026.)	najmanje 6 godišnje	2027.-2033.	godišnje	N: kulturno-umjetnička društva, Folklori ansambl Lindo; P: Odjel, škole, Etnografski muzej, nositelji tradicijskih znanja, organizacije civilnog društva
4.2.1.3. Istraživanje, dokumentiranje i stručna obrada nematerijalne baštine	broj istraženih, dokumentiranih ili stručno obrađenih elemenata nematerijalne baštine	0	najmanje 6	2033.	godišnje	N: Etnografski muzej; P: Odjel, Matica hrvatska Dubrovnik, Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovačke knjižnice, nositelji baštine
4.2.1.4. Razvoj interpretacijskih programa nematerijalne baštine	broj interpretacijskih programa nematerijalne baštine utemeljenih na vrijednosnom okviru	0	najmanje 5	2033.	godišnje	N: Odjel; P: Etnografski muzej, gradske ustanove u kulturi, nositelji baštine
4.2.1.5. Radionice tradicijskih vještina i lokalnih običaja	broj provedenih radionica tradicijskih vještina i lokalnih običaja za stanovnike i posjetitelje	0	najmanje 3 godišnje	2028.-2033.	godišnje	N: nositelji tradicijskih znanja, kulturno-umjetnička društva; P: Odjel, Etnografski muzej, Folklori ansambl Lindo, organizacije civilnog društva

Mjera 4.2.2. Baština u svakodnevnom životu zajednice

Mjera razvija baštinu kao dio svakodnevnog života lokalnih zajednica i kao prostor zajedničkog stvaranja značenja. Povezuje povijesnu jezgru, gradske kotareve, mjesne odbore, Elafite, Rijeku dubrovačku, Gruž, Lapad, Mokošicu, Gornja sela i priobalje s prikupljanjem lokalnih sjećanja, međugeneracijskim prijenosom, uključivanjem novih stanovnika i javnim predstavljanjem priča koje oblikuju identitet Dubrovnika.

Mjera se nadovezuje na programe „Kultura po mjeri građana” i „Elafiti, otoci kulture” iz trećeg prioriteta i daje im baštinsku dubinu, dok joj je vlastito težište baštinsko: lokalna sjećanja, svakodnevne prakse, susjedski odnosi, život povijesne jezgre, govor, obiteljske i kvartovske priče, mjesta pamćenja i baštinske sastavnice koje su izvan formalnih ustanova. Time se baština razvija kao živa veza između stanovnika, prostora i zajedničkog identiteta.

S.O.T.:

Oснаžiti. Oснаžuju se postojeći lokalni baštinski programi, sjećanja i prakse zajednice te povezuju s kulturnim programima, interpretacijom i međugeneracijskim prijenosom.

Instrumenti:

Programi + Povezivanje

Aktivnosti:

- 4.2.2.1. Prikupljanje usmene baštine i zbirka lokalnih sjećanja, s Etnografskim muzejom i knjižnicama kao nositeljima dokumentiranja i pohrane.
- 4.2.2.2. Interpretacijska vođenja u sklopu programa „Dobrodošlica”: ciklus besplatnih interpretacijskih vođenja po gradu izvan sezone za nove stanovnike i strane radnike.
- 4.2.2.3. Doprinos održanju stambene, javne, susjedске i uslužne funkcije povijesne jezgre kulturnim i interpretacijskim programima usmjerenima na stanovnike, uključujući Baštinsku putovnicu: tiskani i digitalni alat kojim stanovnici, osobito djeca i obitelji, bilježe posjete interpretacijskim točkama mreže i tako postupno, tijekom cijele godine, upoznaju baštinu svih dijelova grada.
- 4.2.2.4. Izrada Priručnika za stanare svjetskog dobra kao praktičnog alata za svakodnevni život u povijesnoj jezgri, očuvanje baštine, korištenje prostora i sudjelovanje stanovnika u životu grada.

Aktivnost	Pokazatelj rezultata	Polazna	Ciljana	Godina	Praćenje	Nositelj i partneri
4.2.2.1. Prikupljanje usmene baštine i zbirka lokalnih sjećanja	uspostavljena i javno dostupna zbirka lokalnih sjećanja	0	1	2029.	1 x	N: Etnografski muzej (Dubrovački muzej), Dubrovačke knjižnice; P: Odjel, gradski kotarevi i mjesni odbori, lokalni nositelji znanja, organizacije civilnog društva
	broj prikupljenih i obrađenih svjedočanstava usmene baštine	n/p (utvrđuje se 2026.)	najmanje 20	2033.	godišnje	N: Etnografski muzej (Dubrovački muzej), Dubrovačke knjižnice; P: Odjel, lokalni nositelji znanja
4.2.2.2. Interpretacijska vođenja u sklopu programa „Dobrodošlica”	broj besplatnih interpretacijskih vođenja za nove stanovnike i strane radnike izvan sezone	0	najmanje 6 godišnje	2027.–2033.	godišnje	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, Društvo turističkih vodiča Dubrovnik, organizacije civilnog društva
4.2.2.3. Doprinos funkcijama živog grada	broj kulturnih i interpretacijskih programa usmjerenih na stanovnike povijesne jezgre	0	najmanje 5	2033.	godišnje	N: Odjel; P: Zavod za obnovu Dubrovnika, gradski kotarevi i mjesni odbori, gradske ustanove u kulturi
	uvedena Baštinska putovnica	0	1	2029.	1 x	N: Odjel; P: gradske ustanove u kulturi, Zavod za obnovu Dubrovnika
4.2.2.4. Izrada Priručnika za stanare svjetskog dobra	izrađen Priručnik za stanare svjetskog dobra	0	1	2028.	1 x	N: Odjel; P: Dijalog svjetske baštine, Zavod za obnovu Dubrovnika, Područna konzervatorska služba Dubrovnik Ministarstva kulture i medija

Financiranje

Financiranje Plana aktivnosti temelji se na kombinaciji gradskih, nacionalnih, europskih i partnerskih izvora, sustavno povezanih s prioritetima Programa. Njegova svrha nadilazi osiguravanje sredstava za pojedine aktivnosti: omogućuje dugoročnu održivost kulturnog sustava, razvoj kapaciteta, kvalitetnije upravljanje prostorima, dostupnost kulture, razvoj publike te očuvanje i interpretaciju baštine.

Naglasak je na predvidljivosti financiranja, partnerskim modelima i jačanju kapaciteta za pripremu i provedbu projekata; financiranje pritom djeluje zajedno s ostalim instrumentima javne podrške, a izvori se kombiniraju prema prirodi pojedine mjere, njezinoj razvojnoj fazi i očekivanim učincima.

Financijski okvir Plana aktivnosti određuje logiku financiranja, dok se pojedinačni troškovnici, godišnja programska sredstva, kapitalni proračuni i prijavne dokumentacije razrađuju kroz godišnje programe javnih potreba u kulturi, proračunske procese, investicijske planove i projektnu dokumentaciju.

Gradski izvori

Grad Dubrovnik kulturi posvećuje jedan od najviših udjela proračuna u Republici Hrvatskoj. U 2026. godini ta ulaganja iznose 27,1 milijun eura, odnosno 14,5 % ukupnih rashoda Grada, dok je njihov udio u 2025. godini iznosio 17,2 %. Najveći dio tih sredstava odlazi na redovito funkcioniranje jedanaest kulturnih ustanova i Zavoda za obnovu Dubrovnika, a preostali dio na programe, javne potrebe u kulturi i kapitalne projekte. Mjera 1.1.1 u taj mehanizam ugrađuje predvidljivost trogodišnjeg programskog ugovaranja.

Vlastiti prihodi sustava druga su okosnica gradskih izvora. Najznačajniji je pojedinačni izvor platforma Dubrovnik Pass: u 2025. godini prodano je 486.550 kartica uz bruto prihod od 20.744.175 eura, a neto prihod za 2026. godinu planiran je u iznosu od 14,33 milijuna eura. Kroz kružni model ti se prihodi, zajedno s prihodima od ulaznica i drugih kulturnih sadržaja, vraćaju u obnovu baštine i kulturnu produkciju, a postupno povezivanje Dubrovnik Passa s policentričnom mrežom kulturnih i interpretacijskih sadržaja osnažuje ovu financijsku okosnicu i istodobno rasterećuje jezgru.

Gradskim izvorima pripadaju i sredstva Turističke zajednice grada Dubrovnika, koja kulturnu i kulturno-zabavnu ponudu podupire kroz vlastite i suorganizirane programe, sudjelovanje u programima javnih ustanova te potpore programima nezavisnih nositelja. Grad dio potpore pruža i posredno, podmirivanjem stanarina za djelatnike ustanova i gostujuće umjetnike, što Plan aktivnosti razrađuje u mjeri 1.1.3.

Nacionalni izvori

Nacionalna sufinanciranja crpe se iz Programa javnih potreba u kulturi Ministarstva kulture i medija, kapitalnih programa zaštite kulturne baštine, programa Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih te Hrvatskog audiovizualnog centra. U 2025. godini jedanaest gradskih ustanova u kulturi primilo je ukupno 1.761.957,06 eura tekućih i kapitalnih pomoći iz državnog proračuna, što čini približno 6,5 % njihovih ukupnih prihoda. Plan aktivnosti u mjeri 1.2.3 i mjerama Cilja 2.1 predviđa redovito kandidiranje gradskih ustanova prema tim instrumentima, uz potporu DURA-e.

Izvaninstitucionalnom sektoru komplementaran su izvor natječajni Zaklade Kultura nova, namijenjeni organizacijama civilnog društva u suvremenoj kulturi i umjetnosti, te programi Hrvatskog audiovizualnog centra za filmsku i audiovizualnu djelatnost, na koje se naslanjaju mjere razvoja sektora i razvoja publike iz Prioriteta 1 i 3.

Europska razina

Program se sustavno otvara prema europskim instrumentima koji odgovaraju njegovim ciljevima. Kreativna Europa i Europska oznaka baštine usmjerene su prema interpretacijskim i izložbenim sadržajima te

programima mobilnosti; Interreg i programi teritorijalne suradnje podupiru projekte poput REEL-a, iz kojeg izrasta Kuća filma, COOL NOONS-a i HERIT ADAPT-a iz programa Interreg EURO-MED te RECUP-a iz programa URBACT; NextGenerationEU i Mehanizam za oporavak i otpornost ostaju otvoreni za kapitalne zahvate u kulturnoj infrastrukturi; Novi europski Bauhaus podupire transformaciju kreativne četvrti TUP; europski strukturni i investicijski fondovi posebno su relevantni za ulaganja u baštinske prostore i njihovu obnovu.

Dubrovačko iskustvo s tim instrumentima već je vidljivo: Kinematografi Dubrovnik kroz projekt REEL ostvaruju refundaciju od 168.000 eura, Dubrovačke ljetne igre provode projekt Obiteljskog kazališta u sklopu Kreativne Europe, a DURA povlači sredstva za razvojne projekte s baštinskim i kulturnim slojem te djeluje kao gradski instrument povezivanja gradskih projekata s europskim izvorima, u skladu s mjerama 1.1.2 i 1.2.3.

Privatni sektor i partnerstva

Suradnja s privatnim sektorom razvija se u mjerama 1.2.2 i 2.2.2 koje povezuju kreativne industrije s hotelskom industrijom kao policentričnim partnerom, te u mjeri 2.1.1 koja u TUP-u predviđa zajedničke produkcijske prostore i inkubatorske programe. Privatni kulturni sektor, ilustriran Muzejom crvene povijesti u Gružu, prepoznaje se kao ravnopravan akter mreže interpretacijskih točaka.

Provedba i praćenje

Praćenje provedbe Plana aktivnosti omogućuje da se razvoj kulturnog sustava Grada Dubrovnika prati sustavno, usporedivo i transparentno. Ono povezuje aktivnosti, pokazatelje, nositelje, partnere, vremenske okvire i očekivane rezultate, pa Plan aktivnosti postaje alat upravljanja kulturnim razvojem, zajedničkog učenja i odgovornog odlučivanja. Provjera razvojnih odluka prema viziji i vrijednostima, postavljena u programskom okviru, ovdje dobiva svoj provedbeni mehanizam.

Sustav praćenja ima dvije temeljne funkcije. Prva je provjera provedbe: u kojoj su mjeri aktivnosti pokrenute, pokazatelji ostvareni, nositelji uključeni i mjere usklađene s planiranim rokovima. Druga je razvojno učenje: prepoznavanje novih okolnosti, prilagodba provedbenih koraka i usklađivanje Plana aktivnosti s proračunskim, institucionalnim, prostornim i društvenim mogućnostima Grada.

Praćenje se oblikuje kao kontinuirani proces koji povezuje rad Odjela, javnih ustanova, organizacija civilnog društva, umjetnika, stručnjaka, drugih gradskih odjela, razvojnih i baštinskih tijela te partnera uključenih u provedbu.

Provedbeni ciklusi

Provedba Programa organizira se kroz dva četverogodišnja ciklusa: prvi od 2026. do 2029. i drugi od 2030. do 2033. godine. Prvi ciklus težište stavlja na uspostavu provedbenih mehanizama, pripremu ključnih infrastrukturnih i interpretacijskih projekata te pokretanje mjera kratkoročnog i

srednjoročnog doseg. Drugi ciklus težište prenosi na realizaciju kapitalnih projekata, punu provedbu interpretacijskog sustava i učvršćivanje policentričnog modela.

Na prijelazu ciklusa, tijekom 2029. godine, provodi se srednjoročno vrednovanje Programa. Ono obuhvaća pregled ostvarenosti pokazatelja, ocjenu provedbenih iskustava i prilagodbu mjera novim okolnostima, uključujući usklađivanje s novim Planom upravljanja svjetskim dobrom i drugim nadređenim dokumentima. Završno vrednovanje provodi se 2033. godine i služi kao podloga za izradu sljedećeg strateškog okvira kulturnog razvoja.

Unutar svakog ciklusa provedba se usklađuje kroz godišnje preglede, povezane s proračunskim planiranjem, Programom javnih potreba u kulturi i izvještavanjem opisanim u ovom poglavlju. Time Program zadržava jasnoću dugoročnog smjera i istodobno sposobnost pravodobnog odgovora na promjene, u skladu s načelom otpornosti iz svojeg polazišta.

Pokazatelji

Pokazatelji Plana aktivnosti služe praćenju napretka i razumijevanju učinaka provedbe. Oni povezuju svaku mjeru s očekivanim rezultatom i omogućuju da se razvoj kulturnog sustava prati kroz vidljive, provjerljive i usporedive podatke. Pokazatelji su definirani za svaku mjeru te uključuju polazne i ciljane vrijednosti, dinamiku praćenja i odgovorne nositelje. Pojedina aktivnost može nositi više pokazatelja jer se prati i uspostava modela ili alata i njegov kasniji doseg u provedbi.

Pokazatelji se prate na tri razine. Prvu čine provedbeni pokazatelji, koji bilježe jesu li pojedine aktivnosti pokrenute, dokumenti izrađeni, programi provedeni, prostori aktivirani, partnerstva uspostavljena ili modeli uvedeni. Drugu čine pokazatelji dosega, koji prate broj uključenih aktera, korisnika, sudionika, programa, prostora, zona, edukacija, radionica ili interpretacijskih sadržaja. Treću čine razvojni pokazatelji, koji upućuju na dugoročnije promjene u dostupnosti kulture, razvoju i širenju publike, stabilnosti sektora, kvaliteti interpretacije, razini suradnje i policentričnoj prisutnosti kulturnih programa. Razvoj publike prati se na razini Programa, kroz periodična istraživanja kulturnih navika i sudjelovanja građana te

objedinjavanje podataka o publici iz pojedinih mjera i ustanova, čime se dobiva cjelovita slika dosega kulturnih programa u gradu.

Pokazatelji ostaju provedbeno realni i usklađeni s veličinom Dubrovnika: ljudska mjera vrijedi i za sustav praćenja. Njihova vrijednost počiva na sposobnosti da jasno pokažu pomake važne za kulturni razvoj Grada, pa se oblikuju tako da budu razumljivi nositeljima, provedivi u prikupljanju i korisni za donošenje odluka.

Odgovornosti

Odgovornosti u praćenju provedbe proizlaze iz uloga definiranih u Planu aktivnosti. Odjel ima središnju koordinacijsku ulogu: prati mjere iz svojeg djelokruga, prikuplja podatke od ustanova, organizacija, partnera i drugih uključenih dionika, objedinjuje ih i izrađuje izvješća o provedbi Programa. Nositelji mjera odgovorni su za provedbu aktivnosti, praćenje pokazatelja i dostavu podataka potrebnih za izvještavanje, a partneri doprinose provedbi kroz aktivnosti iz svojeg djelokruga te sudjeluju u prikupljanju podataka, stručnim procjenama i periodičnim pregledima.

U mjerama koje se odnose na svjetsko dobro, interpretaciju baštine, posjetiteljsko iskustvo i odnos baštine i zajednice, praćenje se usklađuje s Planom upravljanja svjetskim dobrom UNESCO-a Starim gradom Dubrovnikom, radom Zavoda za obnovu Dubrovnika i postojećim mehanizmima upravljanja svjetskim dobrom. Time se kulturni razvoj i baštinsko upravljanje povezuju ondje gdje se njihove provedbene odgovornosti izravno susreću.

Praćenje provedbe oslanja se na postojeće mehanizme kulturne politike Grada Dubrovnika. Kulturna vijeća, u okviru svoje zakonske savjetodavne uloge, razmatraju provedbu Programa i predlažu prilagodbe, Forum kulture služi kao mjesto zajedničke godišnje evaluacije sa sektorom, a rezultati provedbe javno se komuniciraju kroz redovita izvješća, dostupna građanima, kulturnim akterima i široj zajednici.

Policentriční ekosystav

Logika policentrične mreže

Razvoj kulture kao sustava i interpretacija baštine svjetskog dobra ovdje dobivaju svoj prostorni oblik. Grad Dubrovnik razvija se kao policentrični kulturni ekosustav povezanih teritorijalnih cjelina različitih identiteta, prostornih obilježja, razvojnih dinamika i kulturnih funkcija. Kulturna vitalnost počiva na međudjelovanju povijesne jezgre, gradskih kvartova, krajolika, obalnih prostora i lokalnih zajednica: „središnjost” je raspoređena kroz cijelo područje.

Uz raspodjelu baštinskih točaka, policentrični ekosustav obuhvaća i raspodjelu suvremenog kulturnog života. Svaka je teritorijalna cjelina prostor mogućeg stvaranja, izvedbe, susreta i sudjelovanja, u kojem baština daje dubinu duha mjesta, a suvremena kultura njegovu današnju društvenu energiju. Zato se uz kulturnu baštinu jednako prate suvremena umjetnička produkcija, nezavisna scena, kulturne i kreativne industrije, kvartovski i otočni kulturni život te prostori u kojima građani kulturu svakodnevno stvaraju i koriste.

Teritorijalne cjeline slijede logiku prostora, stanovnika, korisnika i publike, a ne administrativnu podjelu na trideset i dva naselja. Svaka počiva na vlastitom identitetu prostora, na ritmu lokalne zajednice koja u njoj živi i na publici koju okuplja. Program ovu logiku artikulira kroz petnaest cjelina: Grad, Lokrum, Ploče iza Grada, Pile-Kono, Gruž, Lapad, Montovjenu, Srđ, Mokošicu, Komolac, Dubrovačko priobalje, Gornja sela, Koločep, Lopud i Šipan.

Model počiva na tri temelja. Empirijski temelj nalazi se u Procjeni prihvatnog kapaciteta iz 2024. godine i u Izvješću o stanju u prostoru za razdoblje od 2019. do 2022. godine. Oni dokumentiraju demografsku polarizaciju i koncentraciju turističkih i kulturnih funkcija unutar zidina. Politički temelj

počiva na jednakom pravu svih dijelova Grada na kulturni razvoj i pristup kulturnom životu. Interpretacijski temelj počiva na distribuiranoj prisutnosti šest vrijednosti Dubrovnika kroz cijelo gradsko područje, gdje svaka cjelina te vrijednosti oživotvoruje u vlastitom obliku.

Kulturni ekosustav Dubrovnika već je policentričan, i to u tri smjera istodobno. Javne ustanove u kulturi zgusnute su u povijesnoj jezgri, a knjižnična mreža s ograncima u Gružu, Lapadu, Montovjerni i Mokošici ostaje glavni instrument njihova širenja izvan zidina. Kreativna ekonomija, mapirana kroz šezdeset i sedam tvrtki u kulturnim i kreativnim djelatnostima, oslanja se ponajprije na Montovjenu, Gruž i Lapad, a tek manjim dijelom na jezgru. Civilni sektor, sa sto sedamnaest djelatnih udruga, od kojih devedeset pet ima sjedište u urbanom Dubrovniku, a ostale u okolnim naseljima i na otocima, nosi kulturni život stambenih i otočnih zona, od Mokošice i priobalja do Lopuda.

Prožimajuće mjere policentričnog ekosustava

Mjere Plana aktivnosti djeluju u policentričnom ekosustavu na dvije razine. Prožimajuće mjere odnose se na sve teritorijalne cjeline jer uređuju zajedničke uvjete kulturnog razvoja: financiranje, kapacitete, zadržavanje kadra, koordinaciju, dostupnost prostora, cjelogodišnju ponudu, pristupačnost, interpretacijski okvir i baštinu zajednice. Posebne mjere izrastaju iz konkretnih obilježja pojedine zone, prostornih, programskih, infrastrukturnih, baštinskih i društvenih. Tako svaka zona sudjeluje u zajedničkom provedbenom okviru Programa, a zadržava vlastitu razvojnu ulogu.

Prožimajuće mjere usmjeravaju javnu podršku razmjerno i lokalno utemeljeno: svaka zona dobiva podršku primjerenu svojim prostornim obilježjima, demografskoj strukturi, kulturnim akterima, baštinskim sastavnicama i provedbenim kapacitetima.

Proizimajuća mjera	Uloga u policentričnom ekosustavu
1.1.1. Unaprjeđenje financijske održivosti kulturnog sektora	Usmjerava financiranje prema programima koji pridonose policentričnoj dostupnosti, razvoju publike, suradnji i javnoj kulturnoj vrijednosti pojedine zone.
1.1.2. Razvoj profesionalnih i upravljačkih kapaciteta	Jača kapacitete kulturnih aktera koji djeluju u pojedinoj zoni ili s njezinom zajednicom.
1.1.3. Stabilizacija uvjeta za zadržavanje stručnog kadra u kulturi	Osigurava zadržavanje stručnog, umjetničkog i produkcijskog kadra o kojem ovisi kontinuitet kulturnog života svake zone.
1.2.1. Unaprjeđenje koordinacije kulturnog sustava	Usklađuje programe, prostore, kalendar, dionike i gradske službe u funkciji kulturnog razvoja zona.
2.2.1. Unaprjeđenje modela upravljanja prostorima za kulturu	Uključuje prostore i resurse zona u jedinstvenu evidenciju prostora i resursa za kulturu.
2.2.2. Unaprjeđenje dostupnosti prostora za kulturne programe	Povećava dostupnost javnih, društvenih, partnerskih i otvorenih prostora za kulturne programe u pojedinim zonama.
3.1.1. Razvoj cjelogodišnje i policentrične kulturne ponude	Uključuje zone u cjelogodišnju i policentričnu kulturnu ponudu Grada Dubrovnika, s intenzitetom primjerenim lokalnim potrebama i kapacitetima.
3.1.2. Unaprjeđenje pristupačnosti kulturnih sadržaja	Unaprjeđuje komunikacijsku, programsku, digitalnu, organizacijsku, osjetilnu i prostornu pristupačnost kulturnih sadržaja u zonama.
4.1.1. Operacionalizacija vrijednosno utemeljenog interpretacijskog okvira	Uključuje zone u zajednički vrijednosni i interpretacijski okvir Programa.
4.2.2. Baština u svakodnevnom životu zajednice	Razvija baštinu zajednice kroz lokalna sjećanja, susjedske prakse, međugeneracijske programe i sudjelovanje stanovnika.

Interpretacijski sloj povezuje sve zone u zajedničku mrežu interpretacijskih točaka, tematskih ruta i infrastrukturnih uporišta. Povijesna jezgra ostaje središte značenja, a Interpretacijski centar svjetskog dobra na Pločama polazišna točka sustava. Cijelu mrežu drži zajednički standard: jedinstven gradski sustav orijentacije i interpretacije, znak kvalitete Libertas koji nose interpretacijske točke te educirani interpretatori. Ti elementi vrijede za cijeli sustav, dok prikazi zona izdvajaju njihove posebne uloge, aktere, prostore i potrebe zajednice.

Prikaz svake cjeline koji slijedi pokazuje policentrični kulturni Dubrovnik 2033. godine, nakon ovog programskog ciklusa: prostornu sliku u kojoj se vizija, vrijednosti, interpretacijski okvir i Plan aktivnosti prevode u živ kulturni sustav cijelog Grada.



Povijesna jezgra (Grad)

Smjerokazi

Prostorni tip: povijesna jezgra, svjetsko dobro UNESCO-a

Administrativni okvir: Gradski kotar Grad

Uloga u mreži interpretacijskih točaka: središte mreže

Kulturni akteri: najveća koncentracija javnih ustanova u kulturi, 6 tvrtki u KKI; udruge u sklopu urbane cjeline (95 zbirno)

Vrijednosti: sve prisutne; u interpretaciji se snažnije utjelovljuju otpornost, otvorenost, sklad i ljudska mjera

Posebnost: najgušće evidentirana baštinska cjelina Dubrovnika; pet muzejskih jedinica, tri galerije, sedam sakralnih zbirki i riznica; tri UNESCO-ova upisa

Ključni izazov: očuvanje jezgre kao živog grada pod pritiskom sezonske monokulture

Posebno relevantne mjere: 2.1.1.3, 4.1.2, 4.1.3, 4.2.2

Zona danas

Na malom prostoru djeluju gotovo sve javne kulturne funkcije grada, pa svaka razvojna intervencija u jezgri ima učinak na cijeli policentrični sustav. Time je jezgra danas najvidljivije mjesto kulturnog života Dubrovnika, ali i prostor njegova najvećeg pritiska.

Razvoj do 2033.

Provedba Plana aktivnosti u jezgri vodi jednom prostornom zaokretu: težište se pomiče od reprezentacije i pritiska prema svakodnevnom životu zajednice, povezanim razumijevanju baštine i ravnomjernijoj kulturnoj vidljivosti Dubrovnika. Dugoročno uređen status i primjereni uvjeti rada Dubrovačkih knjižnica čuvaju javnu kulturnu funkciju koja jezgru svakodnevno vraća stanovnicima, a programi baštine u svakodnevnom životu zajednice, Baštinska putovnica, Priručnik za stanare svjetskog dobra i program „Dobrodošlica” otvaraju je i onima koji Dubrovnik tek počinju živjeti: jezgra se čuva kao spomenik, ali i kao mjesto stanovanja i pripadanja.

Najgušći interpretacijski prostor Dubrovnika povezuje se u sustav značenja: muzeji, arhiv, knjižnice, sakralne zbirke i riznice djeluju kao dijelovi zajedničke kulturne mreže, a Pustijerna izrasta u cjelovitu arheološku interpretacijsku cjelinu koja spaja nalazište i Arheološki muzej. Svjetsko dobro, Festa svetoga Vlaha i arhivsko pamćenje Republike razumiju se kao dijelovi iste cjeline.

Grad tako i 2033. godine ostaje srce sustava i mjesto najvišeg značenja, a vrijednost čuva upravo time što kulturni život Dubrovnika živi na cijelom gradskom području: aktiviranjem interpretacijskih točaka, programa i prostora izvan zidina dio se pozornosti i pritiska preusmjerava na širi dubrovački prostor.

Lokrum

Smjerokazi

Prostorni tip: otočni rezervat, dio akvatorija svjetskog dobra UNESCO-a; posebni rezervat šumske vegetacije od 1948. godine
Administrativni okvir: otok pod upravom gradske Javne ustanove „Rezervat Lokrum”
Uloga u mreži interpretacijskih točaka: interpretacijska točka povezana s ulaznom točkom na Pločama
Kulturni akteri: Javna ustanova „Rezervat Lokrum”
Vrijednosti: sve prisutne; u interpretaciji se snažnije utjelovljuju suzdržanost, sklad i ljudska mjera
Posebnost: četiri baštinska sklopa; nagrađivani sustav interpretacije botaničkog vrta
Ključni izazov: razvoj interpretacijsko-edukacijskog centra uz očuvanje ravnoteže rezervata i posjećenosti
Posebno relevantne mjere: 4.1.3

Zona danas

Lokrum je zaštićeni rezervat i sezonsko izletničko odredište. Status posebnog rezervata šumske vegetacije iz 1948. određuje svaku odluku na otoku, pa se opseg kulturnog sadržaja mjeri prema onome što rezervat može podnijeti. Njegova prirodna, samostanska, gospodarska i habsburška baština već ima razvijene interpretacijske točke, osobito u botaničkom vrtu i obnovljenoj mlinici, a do 2033. treba se povezati u cjelovit interpretacijsko-edukacijski sustav.

Razvoj do 2033.

Provedba Plana aktivnosti vodi Lokrum od zaštićenog otoka prema interpretacijsko-edukacijskom otoku. Težište je tog zaokreta interpretacijsko-edukacijski centar u benediktinskom samostanu svete Marije i ljetnikovcu nadvojvode Maksimilijana, koji prirodu te samostansku, gospodarsku i habsburšku baštinu otoka povezuje u jedinstven doživljaj i postaje novo središte njegova razumijevanja.

Istodobno se postojeći interpretacijski sadržaji povezuju u jasniji sustav: tematske staze posvećene Maksimilijanu i benediktinskoj tradiciji, interpretacija botaničkog vrta i postav centra razvijaju se kao povezani dijelovi istog otočnog iskustva. Cjelogodišnji edukativni i interpretacijski programi Javne ustanove „Rezervat Lokrum” pomiču posjet izvan vrhunca sezone, u mjeri koju otok podnosi, pa Lokrum sve više postaje mjesto učenja i istraživanja tijekom cijele godine.

Time Lokrum 2033. godine u policentričnoj mreži djeluje kao interpretacijska točka povezana s ulaznom točkom na Pločama. Otok pokazuje kako se interpretacija razvija unutar granica mjesta: priroda i baština otkrivaju se zajedno, a njihova ravnoteža ostaje glavno mjerilo.

Ploče iza Grada

Smjerokazi

Prostorni tip: kontaktna zona povijesne jezgre, istočni ulaz kroz Vrata od Ploča

Administrativni okvir: Gradski kotar Ploče iza Grada

Uloga u mreži interpretacijskih točaka: ulazna, polazišna točka na istoku

Kulturni akteri: Umjetnička galerija Dubrovnik, Art radionica Lazareti, DEŠA Dubrovnik, Folklorni ansambl Lindo; 7 tvrtki u KKI; udruge u sklopu urbane cjeline (95 zbirno)

Vrijednosti: sve prisutne; u interpretaciji se snažnije utjelovljuju otvorenost, suzdržanost i otpornost

Posebnost: Interpretacijski centar svjetskog dobra kao polazišna točka mreže; Lazareti kao uporište nezavisne scene i važan prostor očuvanja i prijenosa žive, nematerijalne baštine kroz dugogodišnje djelovanje DEŠE Dubrovnik i Folklornog ansambla Lindo

Ključni izazov: oblikovati stalnu interpretaciju svjetskog dobra i baštine Lazareta uz očuvanje kvalitete života na rubu najposjećenije zone

Posebno relevantne mjere: 1.1.4, 3.1.1, 4.1.3

Zona danas

Ploče su istočni ulaz u Grad i susjedstvo na rubu najposjećenije zone, a istodobno jedno od najživljih uporišta suvremene i nezavisne kulture u Dubrovniku, okupljeno oko sklopa Lazareta, u kojem uz Art radionicu Lazareti djeluju DEŠA Dubrovnik i Folklorni ansambl Lindo, te oko moderne i suvremene zbirke Umjetničke galerije Dubrovnik u Palači Banac. Zonu izdvaja taj dvojni karakter: ulazak u svjetsko dobro i živa suvremena scena. Sam istočni ulaz pritom ostaje na informativnoj i orijentacijskoj razini, a interpretaciju svjetskog dobra tek treba uspostaviti.

Razvoj do 2033.

Provedba Plana aktivnosti vodi Ploče prema polazišnoj interpretacijskoj točki mreže. Interpretacijski centar svjetskog dobra u Ulici Frana Supila, nasuprot Lazaretima, čije se dovršenje predviđa do 2029., uz pedesetu obljetnicu upisa Dubrovnik na UNESCO-ov popis, otvara razumijevanje svjetskog dobra, razloga zaštite i načina upravljanja te odatle upućuje prema ostalim interpretacijskim točkama grada; baština Lazareta dobiva stalnu interpretaciju karantene, pomorske otvorenosti i javnog zdravstva Republike.

Istodobno Ploče jačaju kao prostor suvremenog stvaralaštva: Lazareti ostaju jedno od najživljih uporišta nezavisne, izvedbene i izložbene kulture te važan prostor očuvanja i prijenosa žive baštine kroz dugogodišnje djelovanje DEŠE Dubrovnik i Folklornog ansambla Lindo, čime se potvrđuje njihova uloga mjesta susreta suvremenog stvaralaštva i baštine zajednice; moderna i suvremena zbirka Umjetničke galerije Dubrovnik u Palači Banac otkupom i produkcijom radova mladih i dubrovačkih autora sustavno nastavlja svoju akvizicijsku politiku. Razumijevanje svjetskog dobra do 2033. godine prethodi ulasku u jezgru, a zona ostaje susjedstvo u kojem razvoj interpretacije čuva svakodnevni život zajednice.

Pile-Kono

Smjerokazi

Prostorni tip: kontaktna zona povijesne jezgre, zapadni ulaz; povijesno vrtno predgrađe

Administrativni okvir: Gradski kotar Pile-Kono

Uloga u mreži interpretacijskih točaka: ulazna točka na zapadu

Kulturni akteri: 7 tvrtki u KKI; udruge u sklopu urbane cjeline (95 zbirno)

Vrijednosti: sve prisutne; u interpretaciji se snažnije utjelovljuju ljudska mjera, sklad i zajedništvo

Posebnost: zapadni ulaz u Grad kroz Vrata od Pila; Kuća dubrovačke glazbe u Ljetnikovcu Crijević Pucić; koncertne dvorane na lokaciji Preparandije

Ključni izazov: aktivacija ladanjske, glazbene i parkovne baštine uz očuvanje krajobrazne osjetljivosti i ljudskog mjerila

Posebno relevantne mjere: 2.1.2, 4.1.3, 4.2.2

Zona danas

Pile i Kono zapadni su ulaz u Grad i vrti prilaz jezgri u kojem monumentalnost zidina silazi u mjerilo doma. Na tom se prostoru susreću ladanjska i sakralna baština, gradski parkovi, Sveučilište u Dubrovniku, suvremeni kreativni sadržaji poput Muzeja ljubavnih priča te svakodnevni susjedski život. Uz veliku povijest Republike ovdje živi i mala povijest obrtnika, radnika i ribara.

Razvoj do 2033.

Provedba Plana aktivnosti vodi razvoj zone Pile i Kono prema živoj kulturnoj četvrti u kojoj se interpretacija, glazbeni život i svakodnevica povezuju u ljudskom mjerilu. Zapadni ulaz prelazi s orijentacije na interpretaciju: ljetnikovci, sakralni sklopovi, povijesna groblja i parkovni potezi vrtnog predgrađa čitaju se kao prostor prijelaza prema svjetskom dobru.

Glazba postaje težište zone: Kuća dubrovačke glazbe u Ljetnikovcu Crijević Pucić povezuje interpretaciju stoljetne glazbene tradicije, obrazovanje i komorne izvedbe u postojećim prostornim okvirima, a projekt koncertnih dvorana na lokaciji Preparandije daje zoni stratešku ulogu u razvoju cjelogodišnjeg, profesionalnog i javno dostupnog glazbenog i izvedbenog života Dubrovnika, uz otvorenu pozornicu u parku Gradac kao ljetno izvedbeno mjesto zone. U 2033. godini Pile i Kono žive kao kulturna četvrt izraženog glazbenog i studentskog ritma, usklađena s krajobraznom osjetljivošću, parkovnim karakterom i ljudskim mjerilom prostora.

Gruž

Smjerokazi

Prostorni tip: urbano područje; lučki, industrijski i ladanjski pojas Gruškog zaljeva

Administrativni okvir: Gradski kotar Gruž

Uloga u mreži interpretacijskih točaka: interpretacijska ruta industrijske memorije

Kulturni akteri: Centar za djecu, mlade i obitelj Dubrovnik; 14 tvrtki u KKI; udruge u sklopu urbane cjeline (95 zbirno)

Vrijednosti: sve prisutne; u interpretaciji se snažnije utjelovljuju otpornost, otvorenost i zajedništvo

Posebnost: kreativna četvrt TUP kao najvažnije kulturno-kreativno uporište Dubrovnika izvan jezgre; jedna od najjačih koncentracija KKI tvrtki

Ključni izazov: prerastanje iz turističko-prometnog čvorišta u cjelogodišnje kulturno žarište, uz fazni razvoj kreativne četvrti TUP

Posebno relevantne mjere: 1.2.2, 2.1.1, 2.1.3, 2.2.3, 4.1.3

Zona danas

Gruž je radna luka Dubrovnika i prometno čvorište, prostor u kojem se prepleću ladanjski, lučki, skladišni i industrijski slojevi te memorija brodogradnje i proizvodnje. U autentičnom tvorničkom prostoru TUP-a već djeluje niz projekata nezavisne scene, Muzej crvene povijesti te Centar za djecu, mlade i obitelj Dubrovnik. Zonu izdvaja taj zaokret identiteta: industrijska memorija postaje platforma suvremenih kulturnih praksi, pa Gruž postaje glavna protuteža jezgri.

Razvoj do 2033.

Provedba Plana aktivnosti vodi Gruž od prometnog i lučkog čvorišta prema cjelogodišnjem kulturnom žarištu grada. Faznim razvojem kreativne četvrti TUP bivša tvornica postaje produkcijsko, radno i izložbeno središte Dubrovnika izvan jezgre: zajednički produkcijski prostori i oprema, prostor za zajednički rad te inovacijski i društveni inkubator otvaraju profesionalne mogućnosti manje ovisne o turizmu, a kao dio inicijative Novi europski Bauhaus, pod vodstvom DURA-e, četvrt postaje prepoznatljiv europski primjer prenamjene industrijske baštine.

Preseljenjem gruškog ogranka Narodne knjižnice i središnjeg spremišta Znanstvene knjižnice TUP preuzima i javne kulturne funkcije čitanja, istraživanja i čuvanja građe. Do 2033. godine Gruž djeluje kao glavna policentrična protuteža Gradu: prostor produkcije, rada, izlaganja, čitanja i susjedskog života tijekom cijele godine, u kojem se industrijska memorija zaljeva prevodi u suvremenu stvaralačku energiju.

Lapad

Smjerokazi

Prostorni tip: urbano područje; stambeni i rekreacijski pojas s ladanjskom i sakralnom baštinom

Administrativni okvir: Gradski kotar Lapad

Uloga u mreži interpretacijskih točaka: zapadno programsko uporište mreže, bez stalne interpretacijske točke

Kulturni akteri: 11 tvrtki u KKI; udruge u sklopu urbane cjeline (95 zbirno)

Vrijednosti: sve prisutne; u interpretaciji se snažnije utjelovljuju zajedništvo i ljudska mjera

Posebnost: veliko stambeno i turističko područje Dubrovnika, s ljetnom pozornicom, knjižničnim ogrankom i Galerijom Flora Hrvatskog društva likovnih umjetnika Dubrovnik kao kvartovskim kulturnim uporištima

Ključni izazov: uravnotežiti turističku i susjedsku funkciju te kulturnu ponudu približiti mjestu stanovanja tijekom cijele godine

Posebno relevantne mjere: 1.2.2, 2.1.3, 3.2.1

Zona danas

Lapad je prostor u kojem se obalna šetnica i hotelski ritam prepleću s kvartovskom svakodnevicom, uz ladanjsku i sakralnu baštinu te prirodne vrijednosti Park-šume Petka. Lapad nema stalnu interpretacijsku točku, a kulturna prisutnost u svakodnevici zasad je neujednačena, pa je glavni izazov uravnotežiti turističku i susjedsku funkciju zone.

Razvoj do 2033.

Provedba Plana aktivnosti usmjerava Lapad prema svakodnevnoj kulturnoj dostupnosti unutar postojeće stambene, turističke i rekreacijske zone. Težište je vraćanje kulturne vidljivosti postojećim kvartovskim prostorima: funkcionalno unaprijeđen ogranak Lapad Dubrovačkih knjižnica i ljetna pozornica Lapad u sustavu Kinematografa Dubrovnik postaju redovita mjesta kulturnog života blizu mjesta stanovanja, a kulturno-obrazovni programi, filmska i medijska pismenost, čitateljska kultura i stvaralačke radionice redovit dio odrastanja djece te života mladih i obitelji. Galerija Flora, kojom upravlja Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Dubrovnik, razvija se kao središnje mjesto predstavljanja suvremene likovne i multimedijske produkcije umjetnika mlađeg i srednjeg naraštaja te istaknutih hrvatskih i međunarodnih autora, uz arhivu suvremenih umjetničkih praksi, edukaciju, razvoj publike i međunarodne rezidencijalne boravke.

Turistički i rezidencijalni ritmovi zone povezuju se kroz kulturne programe, partnerstva i korištenje javnih prostora, pa Park-šuma Petka, obalna šetnica i sportski sadržaji djeluju kao prostori javnog i susjedskog života. Godine 2033. Lapad je zapadno programsko uporište mreže u kojem se kultura približila domu i traje i izvan sezone: mjera kvalitete života stambenih dijelova grada.

Montovjerna

Smjerokazi

Prostorni tip: urbano područje; pretežito stambena zona s ladanjskom, književnom i pomorsko-zavjetnom memorijom

Administrativni okvir: Gradski kotar Montovjerna

Uloga u mreži interpretacijskih točaka: interpretacijska točka književne baštine u nastajanju, uz pomorsko-zavjetni sloj u Gospinu polju

Kulturni akteri: 17 tvrtki u KKI, najviše među svim zonama; udruge u sklopu urbane cjeline (95 zbirno)

Vrijednosti: sve prisutne; u interpretaciji se snažnije utjelovljuju sklad, otvorenost i zajedništvo

Posebnost: najjača koncentracija KKI mikropoduzeća u gradu; dvije baštinske memorije, književna na Boninovu i pomorsko-zavjetna u Gospinu polju

Ključni izazov: učiniti kulturu svakodnevno prisutnom u gustoj stambenoj zoni te dati javnu vidljivost književnoj i zavjetnoj baštini

Posebno relevantne mjere: 1.2.2, 2.1.3, 3.2.1, 4.1.3

Zona danas

Montovjerna je gusto naseljena stambena zona Dubrovnika, sa školama, knjižničnim ogrankom i najvećom gradskom koncentracijom kreativnih mikropoduzeća. Uz suvremeno stambeno tkivo zona čuva dvije manje vidljive baštinske točke: književnu i ladanjsku na Boninovu te pomorsko-zavjetnu u Gospinu polju, uz Svetište Gospe od Milosrđa. Te točke zasad nemaju punu javnu vidljivost.

Razvoj do 2033.

Provedba Plana aktivnosti usmjerava Montovjernu prema svakodnevnoj kulturnoj dostupnosti i javnoj vidljivosti dviju baštinskih memorija zone. Knjižnični ogranak, škole i kvartovski prostori potvrđuju se kao redovita mjesta kulturnih i kulturno-obrazovnih programa za djecu, mlade i obitelji u vlastitom kvartu. Najjača gradska koncentracija kreativnih mikropoduzeća potvrđuje Montovjernu i kao zonu u kojoj kreativni profesionalci žive i rade, a njihovim ograničenim organizacijskim kapacitetima Program odgovara povezivanjem: mapiranje sektora, Dani kulturnih i kreativnih industrija i produkcijski prostori kreativne četvrti TUP otvaraju im suradnje, vidljivost i uvjete rada koje pojedinačno teško dosežu.

Na Boninovu Ljetnikovac Stjepović-Skočibuha postaje interpretacijska točka književne baštine Dubrovnika, a u Gospinu polju zavjetna kapela s galerijom uz Svetište Gospe od Milosrđa otvara Zbirku zavjetnih slika i maketa brodova i interpretaciju pomorske pobožnosti. Montovjerna 2033. godine djeluje kao stambena zona svakodnevne kulturne dostupnosti u kojoj književna i pomorsko-zavjetna baština imaju stalnu interpretaciju, a kreativni rad čini dio identiteta kvarta.

Srđ

Smjerokazi

Prostorni tip: krajobrazni i fortifikacijski masiv; memorijalni krajolik obrane

Administrativni okvir: funkcionalna zona koja dotiče kotareve Grad, Ploče iza Grada i Gruž te mjesni odbor Bosanka

Uloga u mreži interpretacijskih točaka: interpretacijska točka ratnog sjećanja i krajobraza

Kulturni akteri: 2 udruge, 0 tvrtki (Bosanka)

Vrijednosti: sve prisutne; u interpretaciji se snažnije utjelovljuju otpornost, zajedništvo i ljudska mjera

Posebnost: tvrđava Imperijal i Muzej Domovinskog rata Dubrovnik kao *in situ* mjesto obrane Grada

Ključni izazov: pažljiva interpretacija fortifikacijskog i memorijalnog krajolika uz strogu zaštitu vizualnog integriteta prostora i mjesta sjećanja

Posebno relevantne mjere: 4.1.2, 4.1.3, 4.2.2

Zona danas

Srđ je panoramska i memorijska točka iznad Dubrovnika. Na vrhu masiva tvrđava Imperijal čuva Muzej Domovinskog rata Dubrovnik i stalnu izložbu o obrani grada, a s te se visine cjelina Grada vidi najjasnije. Padine i zaleđe Bosanke nose ruralni krajolik suhozida, maslinika i krških pašnjaka te slojeve obrambene i poljoprivredne memorije. Zonu izdvaja *in situ* snaga mjesta: ondje gdje je grad branjen, sjećanje na obranu i sam prostor neodvojivi su. Ta memorijalna cjelina još nije do kraja ispunila svoj razvojni potencijal.

Razvoj do 2033.

Provedba Plana aktivnosti vodi Srđ od panoramske i memorijske točke prema memorijalnom kulturnom krajoliku koji interpretira obranu i opstojnost Grada. Dovođenjem obnove tvrđave Imperijal i razvojem stalnog postava Muzeja Domovinskog rata Dubrovnik novija se povijest čita ondje gdje se i dogodila te povezuje s ranijim povijesnim slojevima, a vodstva i predavanja, osobito za školske, studentske i inozemne skupine, prenose sjećanje na obranu grada s pažnjom prema mjestu i svjedočanstvima.

Signalizacija i interpretacija fortifikacijskog masiva, panoramskih točaka i memorijalnih slojeva povezuju dijelove Srđa u čitljivu cjelinu, uz strogu zaštitu vizualnog integriteta prostora i dostojanstva mjesta sjećanja; Camino Dubrovnik povezuje tvrđavu i masiv s povijesnom jezgrom, Gornjim Konalom, Mokošicom i zaleđem, a ruralni krajolik Bosanke, čuvan u suradnji s lokalnom zajednicom, drži mjeru ljudskog rada u prostoru. Panorama tako do 2033. godine prerasta iz vidikovca u način razumijevanja Grada, njegova položaja, obrane i odnosa prema zaleđu, a sjećanje na branitelje ostaje dostojanstveno.

Mokošica

Smjerokazi

Prostorni tip: najveće suvremeno stambeno područje; ladanjski pojas Rijeke dubrovačke

Administrativni okvir: Gradski kotar Mokošica (Mokošica i Nova Mokošica)

Uloga u mreži interpretacijskih točaka: interpretacijska točka u razvoju, Društveno-kulturni centar Mokošica

Kulturni akteri: 6 udruga, 3 tvrtke

Vrijednosti: sve prisutne; u interpretaciji se snažnije utjelovljuju zajedništvo, ljudska mjera i sklad

Posebnost: najveće stambeno područje Dubrovnika; Društveno-kulturni centar Mokošica u Ljetnikovcu Gučetić-Lazarević-Zbutega, s memorijalnim sadržajem posvećenim Ruđeru Boškoviću

Ključni izazov: uspostaviti mjesno kulturno-društveno središte razmjerno demografskoj težini naselja

Posebno relevantne mjere: 2.1.3, 2.1.4, 3.2.1, 3.2.2, 4.1.3

Zona danas

Mokošica je najveće stambeno područje Dubrovnika, u ladanjskom pojasu Rijeke dubrovačke. Zona ima knjižnični ogranak, mjesne udruge i lokalne programe za djecu i obitelji, ali nema mjesno kulturno-društveno središte razmjerno broju stanovnika. Njezin glavni baštinski sklop, Ljetnikovac Gučetić-Lazarević-Zbutega iz 16. stoljeća, najveći je sačuvani kompleks ladanjske arhitekture Rijeke dubrovačke, zasad bez javne kulturne namjene.

Razvoj do 2033.

Provedba Plana aktivnosti vodi Mokošicu od stambenog naselja prema mjesnom kulturno-društvenom središtu razmjernom broju stanovnika. Obnovom i prenamjenom Ljetnikovca Gučetić-Lazarević-Zbutega uspostavlja se Društveno-kulturni centar Mokošica s memorijalnim sadržajem posvećenim Ruđeru Boškoviću, pa najveći baštinski sklop Rijeke dubrovačke dobiva javnu kulturnu namjenu.

Centar objedinjuje radionice, izvedbe, čitateljske, filmske i edukacijske sadržaje te participativne programe oblikovane s lokalnom zajednicom, a uz postojeći knjižnični ogranak čini drugo kvartovsko uporište kulturnog života naselja, dok interpretacija ladanjske baštine i Camino Dubrovnik povezuju naselje s povijesnom jezgrom, Srđem i zaleđem. Kulturni život Mokošice time do 2033. godine dobiva stalnu adresu u Ljetnikovcu, a najveće stambeno područje Dubrovnika javni prostor koji povezuje svakodnevicu, baštinu i zajednicu.

Komolac

Smjerokazi

Prostorni tip: ladanjski, riječni i krajobrazni koridor Rijeke dubrovačke uz izvor Omble

Administrativni okvir: Gradski kotar Komolac (Komolac, Rožat, Mravinjac, Sustjepan i okolna naselja Rijeke dubrovačke)

Uloga u mreži interpretacijskih točaka: interpretacijska točka u razvoju (Ljetnikovac Bozdari Škaprlenda)

Kulturni akteri: 3 udruge, 0 tvrtki

Vrijednosti: sve prisutne; u interpretaciji se snažnije utjelovljuju sklad, otpornost i ljudska mjera

Posebnost: kulturni krajobraz Rijeke dubrovačke s ljetnikovcima, izvorom Omble, sakralnom baštinom i Onofrijevim vodovodom; Ljetnikovac Bozdari Škaprlenda kao planirani interpretacijski centar vode i održivosti

Ključni izazov: ponovno učiniti čitljivim kulturni krajobraz koji suvremeni život i fragmentirano korištenje prostora prekrivaju

Posebno relevantne mjere: 4.1.2, 4.1.3

Zona danas

Komolac je dio kulturnog krajobraza Rijeke dubrovačke, oblikovan odnosom vode, ladanjskih sklopova, sakralne baštine i povijesnog sustava vodoopskrbe. Dio ladanjske baštine već nosi kulturne funkcije: na Batahovini djeluju obnovljeni ljetnikovac Stay kao sjedište Restauratorskog odjela Dubrovnik Hrvatskog restauratorskog zavoda i ljetnikovac Bunić-Kaboga pod upravom Dubrovačkih muzeja.

Razvoj do 2033.

Provedba Plana aktivnosti vodi Komolac od raspršenih slojeva kulturnog krajobraza prema mjestu koje objašnjava odnos vode, krajolika i života Rijeke dubrovačke. Ljetnikovac Bozdari Škaprlenda u Čajkovićima, prema izrađenoj muzeološkoj koncepciji i planu interpretacije, postaje mjesto na kojem se prvi put zajedno interpretiraju voda, ladanjska kultura, povijest života uz Omblu i suvremena pitanja održivosti.

Onofrijevi vodovod razvija se kao interpretacijska i rekreativna staza koja povezuje povijest vodoopskrbe, tehničku baštinu i krajobraz, a vodstva i programi interpretacije povezuju ladanjske sklopove, sakralne lokalitete i naselja u čitljivu cjelinu. Rijeka dubrovačka tako se do 2033. godine ponovno čita kroz vodu, ladanje i vodoopskrbu: prostor koji je stoljećima oblikovao život Dubrovnik postaje blizak stanovnicima kao dio identiteta, a posjetiteljima kao otkriće izvan poznatih ruta.



Dubrovačko priobalje

Smjerokazi

Prostorni tip: priobalna funkcionalna zona; obalni niz naselja s ladanjskom, vrtnom, sakralnom i pomorskom baštinom

Administrativni okvir: mjesni odbori Orašac, Zaton, Trsteno i Brsečine

Uloga u mreži interpretacijskih točaka: interpretacijska točka (Arboretum Trsteno); priobalni niz sakralnih, ladanjskih i lokalnih baštinskih točaka

Kulturni akteri: 4 udruge, 0 tvrtki

Vrijednosti: sve prisutne; u interpretaciji se snažnije utjelovljuju sklad, zajedništvo i otvorenost

Posebnost: Arboretum Trsteno, najstariji perivoj te vrste u Hrvatskoj, s renesansnim ljetnikovcem i vrtovima obitelji Gučetić

Gljučni izazov: osigurati ravnomjerniju kulturnu dostupnost u obalnim naseljima tijekom cijele godine, uz očuvanje mjesnih identiteta

Posebno relevantne mjere: 3.1.1, 4.1.3, 4.2.1

Zona danas

Dubrovačko priobalje je obalni niz manjih naselja, Orašca, Zatona, Trstenog i Brsečina, s ladanjskom, vrtnom, sakralnom i pomorskom baštinom te živom tradicijom. Baštinsko središte zone je Arboretum Trsteno, najstariji perivoj te vrste u Hrvatskoj, s renesansnim ljetnikovcem i vrtovima obitelji Gučetić. Kulturni život zone danas je vezan uz sezonu i uz pojedina mjesta, a baštinske sastavnice i lokalne prakse ostaju slabije povezane.

Razvoj do 2033.

Provedba Plana aktivnosti vodi Dubrovačko priobalje od obalnih naselja sa sezonskim kulturnim životom prema povezanom priobalnom nizu u kojem kultura traje cijelu godinu. Programski okvir „Kultura po mjeri građana” redovito dovodi kulturne, edukacijske i participativne sadržaje u Orašac, Zaton, Trsteno i Brsečine, oslanjajući se na postojeće domove, škole i otvorene prostore.

Arboretum Trsteno, sa svojim Centrom za edukaciju i multimedijску prezentaciju, ostaje baštinsko središte zone, sakralni, ladanjski i vrtni lokaliteti povezuju se u čitljiv obalni krajobraz, a živa baština, kolo lindo, kolendavanje i mjesni običaji, prenosi se kroz mjesne udruge i program Mali lindo u Zatonu, uz uključivanje djece i mladih. Priobalje time 2033. godine ostaje prostor jasno prepoznatljivih mjesnih identiteta u kojem je baština, od perivoja do linda, dio svakodnevnog života, bliska stanovnicima i vidljiva gostima.

Gornja sela

Smjerokazi

Prostorni tip: ruralno zaleđe i visinske cjeline Dubrovačkog primorja

Administrativni okvir: mjesni odbori gornjih sela (Osojnik, Mrčevo, Gromača, Kliševo, Ljubač i druga sela zaleđa)

Uloga u mreži interpretacijskih točaka: uključenost u otvorenu signalizaciju, biciklističko-pješačke staze, Camino Dubrovnik i rute šireg Dubrovačkog primorja, bez stalne interpretacijske točke

Kulturni akteri: 2 udruge, 0 tvrtki

Vrijednosti: sve prisutne; u interpretaciji se snažnije utjelovljuju zajedništvo, ljudska mjera i otpornost

Posebnost: kolo linđo Dubrovačkog primorja, zaštićeno nematerijalno kulturno dobro, najbolje očuvano u gornjim selima u izvornom obliku

Ključni izazov: održati vidljivost i dostupnost ruralne, sakralne i žive baštine uz mali broj stanovnika i ograničene lokalne kapacitete

Posebno relevantne mjere: 3.1.1, 3.2.2, 4.1.3, 4.2.1

Zona danas

Gornja sela Dubrovačkog primorja prostor su malih i raspršenih naselja zaleđa, sa župnim i seoskim crkvama, suhozidima i poljima. Identitet zone najjače nosi kolo linđo Dubrovačkog primorja, zaštićeno nematerijalno kulturno dobro, ovdje očuvano u izvornom obliku. Baština se prenosi kroz obitelj, susjedstvo i mjesne udruge, ali demografska slabost i slabija javna vidljivost otežavaju njezinu dostupnost.

Razvoj do 2033.

Provedba Plana aktivnosti vodi Gornja sela prema održivoj prisutnosti kulture u zaleđu, primjerenoj malim zajednicama i stvarnim lokalnim kapacitetima. Programski okvir „Kultura po mjeri građana” redovito dovodi sadržaje u društvene domove i javne prostore sela, a programi se oblikuju zajedno s mjesnim zajednicama, udrugama i nositeljima tradicije, pa proizlaze iz stvarnih potreba stanovnika.

Kolo linđo Dubrovačkog primorja i druga tradicijska znanja prenose se kroz mjesne udruge, među njima Kulturno-umjetničko društvo u Osojniku, uz uključivanje djece i mladih te dokumentiranje i javno predstavljanje, a biciklističko-pješačke staze, Camino Dubrovnik, signalizacija, interpretacijske ploče i digitalni vodič povezuju Gornja sela s rutama šireg Dubrovačkog primorja, Srđem, Mokošicom i povijesnom jezgrom. Kultura do 2033. godine redovito dolazi i do najraspršenijih naselja, izvorni linđo zadržava prijenos među generacijama, a male zajednice zaleđa čuvaju važan dio identiteta Grada.

Koločep

Smjerokazi

Prostorni tip: otočna zona; najmanji naseljeni elafitski otok

Administrativni okvir: Mjesni odbor Koločep

Uloga u mreži interpretacijskih točaka: interpretacijska točka otočne mreže

Kulturni akteri: 1 udruga, 1 tvrtka

Vrijednosti: sve prisutne; u interpretaciji se snažnije utjelovljuju suzdržanost, ljudska mjera i sklad

Posebnost: župni lapidarij uz crkvu Velike Gospe s ulomcima starohrvatske i predromaničke kamene ornamentike; mreža predromaničkih crkava i kapela

Ključni izazov: osigurati pouzdan izvansezonski kulturni minimum uz logističke granice života na otoku

Posebno relevantne mjere: 3.1.1, 4.1.3

Zona danas

Koločep je najmanji naseljeni elafitski otok, otočna zajednica snažnog identiteta. Najraniji sloj njegove baštine čuva mreža predromaničkih crkava i kapela te župni lapidarij uz crkvu Velike Gospe, s ulomcima starohrvatske i predromaničke kamene ornamentike, izloženima od 1973. godine. Kulturni život otoka danas ovisi o povezanosti s kopnom, sezoni i malom broju stanovnika, pa izvan sezone ostaje slabije prisutan.

Razvoj do 2033.

Provedba Plana aktivnosti vodi Koločep prema pouzdanom izvansezonskom kulturnom minimumu, primjerenom logističkim, prostornim i demografskim granicama otoka. Program „Elafiti, otoci kulture” daje otoku stalniji kulturni ritam, s naglaskom na zimsko, predsezonsko i izvansezonsko razdoblje, a kulturni život u zajednici drže mjesne udruge, među njima Udruga Kalamota, kroz vodstva, programe i manje edukativne sadržaje.

Župni lapidarij, predromaničke crkve i kapele te otočne rute povezuju se u čitljiv i prostorno primjeren sustav interpretacije, pa se najraniji sloj dubrovačke sakralne umjetnosti čita povezano, na mjestu na kojem je nastao i sačuvan. Koločep u 2033. godini kulturno živi u mjeri male otočne zajednice, pouzdano i tijekom cijele godine.

Lopud

Smjerokazi

Prostorni tip: otočna zona; elafitski otok pomorske, ladanjske i sakralne baštine

Administrativni okvir: Mjesni odbor Lopud

Uloga u mreži interpretacijskih točaka: interpretacijska točka otočne mreže

Kulturni akteri: 4 udruge, 0 tvrtki; najjači civilni sektor među otocima

Vrijednosti: sve prisutne; u interpretaciji se snažnije utjelovljuju otvorenost, sklad i zajedništvo

Posebnost: riznica Župnog muzeja s 385 umjetnina, među njima poliptih Gospe od Šunja Matka Junčića iz 1452. godine i plašt Miha Pracata

Ključni izazov: osnažiti Lopud kao cjelogodišnju otočnu zajednicu i ublažiti sezonsku isključivost kulturnog života

Posebno relevantne mjere: 1.2.3, 3.1.1, 4.1.3

Zona danas

Lopud je elafitski otok bogate sakralne, umjetničke, ladanjske i pomorske baštine. Njegovu jezgru čine župna crkva Gospe od Šunja, franjevački i dominikanski samostan te riznica Župnog muzeja s 385 umjetnina, među njima poliptih Gospe od Šunja Matka Junčića iz 1452. godine i plašt legendarnog moreplovca Miha Pracata. Uz njih stoji i obnovljeni Knežev dvor, kojim upravlja Društvo prijatelja dubrovačke starine. Otok ima najjači civilni sektor među otocima, u kojem se posebno ističe Kulturno-umjetničko društvo Ivo Kuljevan s cjelogodišnjim programima njegovanja i obnavljanja kulturne tradicije i baštine otoka, te suvremeni programski sloj platforme Ponta Lopud, ali kulturni život i dalje obilježava sezonska isključivost, a izložbeni postav riznice tek je u pripremi.

Razvoj do 2033.

Provedba Plana aktivnosti vodi Lopud prema cjelogodišnjoj otočnoj zajednici s riznicom Župnog muzeja kao interpretacijskom jezgrom. Postav riznice, s polazištem u stručnoj obradi inventara iz 1997. godine, povezuje župnu crkvu Gospe od Šunja, franjevački i dominikanski samostan u jedinstvenu interpretaciju sakralne, pomorske i donatorske povijesti otoka, pa se Lopud čita kao otok sakralne i umjetničke riznice. Obnovljeni Knežev dvor otvara dodatan prostorni potencijal za izložbene, programske i edukacijske sadržaje, pa se kulturni život otoka razvija u više povezanih baštinskih prostora.

Suvremeni kulturni sloj razvijaju filmski, književni, glazbeni, medijski i edukacijski programi platforme Ponta Lopud, koji otok uključuju u mediteranske i europske kulturne tokove, a najjači civilni sektor među otocima i program „Elafiti, otoci kulture” drže kulturni život prisutnim i izvan sezone. Do 2033. godine baština, međunarodni programi i lokalna zajednica na Lopudu dijele isti cjelogodišnji kulturni ritam.

Šipan

Smjerokazi

Prostorni tip: otočna zona; najveći elafitski otok s kulturnim krajolikom ladanjske, sakralne i poljoprivredne baštine

Administrativni okvir: Mjesni odbor Šipan (Šipanska Luka i Suđurađ)

Uloga u mreži interpretacijskih točaka: interpretacija otočne cjeline; cijeli otok kao kulturni krajolik

Kulturni akteri: 1 tvrtka; mjesne udruge i inicijative djeluju bez formalnog sjedišta na otoku

Vrijednosti: sve prisutne; u interpretaciji se snažnije utjelovljuju sklad, ljudska mjera i otpornost

Posebnost: cjelovito očuvan kulturni krajolik s velikim brojem ljetnikovaca Dubrovačke Republike, najgušćom mrežom sakralne baštine među Elafitima i kontinuiranim životom zajednice

Ključni izazov: očuvati kulturni krajolik kao živ prostor rada, stanovanja i baštine te osigurati cjelogodišnju kulturnu prisutnost

Posebno relevantne mjere: 3.1.1, 3.2.2, 4.1.3, 4.2.1

Zona danas

Šipan je najveći elafitski otok, s dvama povijesnim naseljima, Šipanskom Lukom i Suđurđem. Njegova je posebnost cjelovitost: ladanjski ljetnikovci Dubrovačke Republike, najgušća mreža sakralne baštine među Elafitima, maslinici, suhozidi i polja čine jedinstven kulturni krajolik. Otok ima i Ljetnu školu filma Šipan kao suvremenu kulturnu proizvodnju, ali cjelogodišnja kulturna prisutnost ostaje izazov.

Razvoj do 2033.

Provedba Plana aktivnosti vodi Šipan prema čitanju cijelog otoka kao jedinstvenog živog kulturnog krajolika. Ladanjske cjeline, sakralni lokaliteti, povijesni putovi, maslinici i obje luke povezuju se u zajednički sustav interpretacije, pa se Šipan doživljava kao najveći i najslojevitiji kulturni krajolik Elafita, a baština ostaje živ prostor rada, stanovanja i zajednice.

Program „Elafiti, otoci kulture” donosi redovitiju kulturnu prisutnost tijekom cijele godine, participativni programi s mjesnim udrugama, župama i stanovnicima zadržavaju zajednicu kao suoblikovatelja kulturnog života, a Ljetna škola filma Šipan daje otoku vlastitu suvremenu proizvodnju povezanu s audiovizualnim, medijskim i edukacijskim praksama. Šipan time u otočnoj trijadi zauzima mjesto živog otoka kulture u kojem baština do 2033. godine ostaje prostor zajednice, rada i stvaranja.

Policentrični Dubrovnik 2033.

Prikazi petnaest cjelina zajedno ocrtavaju grad u kojem su očuvanje svjetskog dobra i opstanak jezgre kao živog grada postali jedan te isti zadatak: ono što jezgru rasterećuje istodobno ostatku grada daje kulturni sadržaj, vidljivost i razlog cjelogodišnjeg života.

Vizija Programa ostvaruje se upravo kao svojstvo mreže. Nijedna zona sama ne nosi cijelu sliku grada koji slobodu živi kroz kulturu; svaka je oživotvoruje u vlastitom registru, od produkcije u Gružu i glazbe na Pilama do žive baštine zaleđa i otoka, a tek njihova povezanost čini stvaralaštvo zajedničkim dobrom dostupnim svakom stanovniku. Policentrična mreža tako je provedbeni oblik vizije: prostor u kojem se prioriteti Programa susreću, mjere provode, a vrijednosti provjeravaju u svakodnevici svake zajednice.

Tim spojem interpretacije baštine i suvremene kulturne proizvodnje u jedinstvenom prostornom okviru Dubrovnik oblikuje obrazac integriranog planiranja primjenjiv i u drugim sredinama, a sebi potvrđuje ono što je vizijom obećao: grad u kojem je stvaralaštvo zajedničko dobro, a kultura mjera kvalitete života.

Izvori (izbor)

Austin, T. (2020). Narrative Environments and Experience Design: Space as a Medium of Communication. Abingdon: Routledge.

Brochu, L. (2003). Interpretive Planning: The 5-M Model for Successful Planning Projects. Fort Collins: National Association for Interpretation.

Council of Europe. (2005). Council of Europe Framework Convention on the Value of Cultural Heritage for Society (Faro Convention). Council of Europe Treaty Series No. 199.

De la Torre, M. (ur.). (2002). Assessing the Values of Cultural Heritage. Los Angeles: Getty Conservation Institute.

Grad Dubrovnik. (2015). Strategija razvoja kulture Grada Dubrovnika 2015.–2025. Dubrovnik: Grad Dubrovnik.

Grad Dubrovnik. (2021). Plan upravljanja svjetskim dobrom UNESCO-a Starim gradom Dubrovnikom za razdoblje 2021.–2026. Dubrovnik: Grad Dubrovnik i Zavod za obnovu Dubrovnika.

Grad Dubrovnik. (2022). Strateški razvojno-urbanistički program Dubrovnik (SRUP). Dubrovnik: Grad Dubrovnik.

ICOMOS. (1994). The Nara Document on Authenticity. Nara: ICOMOS.

ICOMOS. (2008). The ICOMOS Charter for the Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites (Ename Charter). Québec: ICOMOS.

ICOMOS. (2008). Québec Declaration on the Preservation of the Spirit of Place. Québec: ICOMOS.

Interpret Europe. (2016). Engaging Your Visitors: Guidelines for Achieving Excellence in Heritage Interpretation. Witzenhausen: Interpret Europe.

Interpret Europe. (2017). Engaging Citizens with Europe's Cultural Heritage: How to Make Best Use of Heritage Interpretation. Witzenhausen: Interpret Europe.

Ludwig, T. (2015). The Interpretive Guide: Sharing Heritage with People (2. izd.). Werleshausen: Bildungswerk interpretation.

Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske. (2023). Nacionalni plan razvoja kulture i medija za razdoblje od 2023. do 2027. godine. Zagreb: Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske.

Norberg-Schulz, C. (1980). Genius Loci: Towards a Phenomenology of Architecture. New York: Rizzoli.

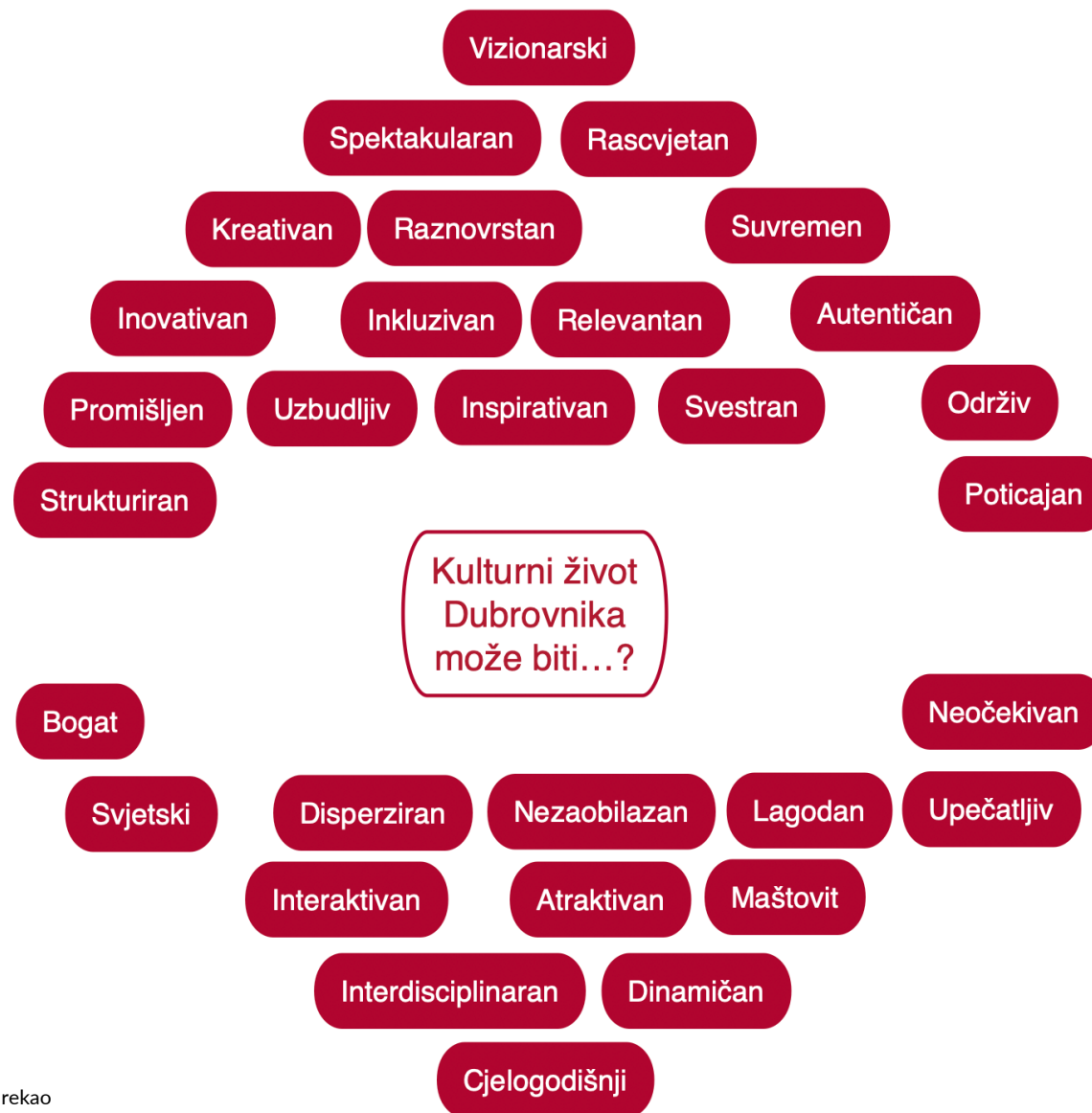
Sacco, P. L. (2011). Culture 3.0: A New Direction for Cultural Development. Brussels: European Cultural Foundation.

Tilden, F. (1977). Interpreting Our Heritage (3. izd.). Chapel Hill: University of North Carolina Press. (1. izd. 1957.)

UNESCO. (2003). Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage. Paris: UNESCO.

UNESCO World Heritage Centre. (2023). Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention. Paris: UNESCO World Heritage Centre.

Vijeće Europske unije. (2022). EU Work Plan for Culture 2023–2026. Bruxelles: Vijeće Europske unije.



Što je kulturni i kreativni sektor Grada rekao
kakav kulturni život Dubrovnika može biti.